

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑ ΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΙΔ' | ΑΘΗΝΑΙ· ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 1 ΜΑΡΤΙΟΥ 1965 | ΑΡΙΘ. 5

ΣΧΕΣΕΙΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΥΣ

«Οὐ γὰρ εἰκῆ τὴν μάχαιραν φορεῖ·
Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν εἰς ὀργήν,
ἐκδικῶν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι».
(Ρωμ. ιγ', 4)

Τὸ ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς ἀναγνωρίζει τὴν ἔννοιαν τῆς Πολιτείας ἢ τοῦ Κράτους ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν λόγων τοῦ Κυρίου. «Ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ» (Ματθ. κβ' 21). Χαρακτηριστικὰ εἶναι ὅσα διδάσκει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος περὶ τοῦ κράτους. Οὗτος δὲν ἐπηρεάζεται ὑπὸ τῶν ἀντιλήψεων τῶν ὁμοεθνῶν αὐτοῦ, διὰ τοὺς ὁποίους τὸ ρωμαϊκὸν κράτος ἦτο ἡ ἐνσάρκωσις τῆς σκληρότητος καὶ τῆς τυραννίας. Ὁ Παῦλος δὲν ἀξιολογεῖ τὴν αὐτοκρατορίαν τῆς Ρώμης, οὔτε ἀναφέρεται προσωπικῶς εἰς τὸν Νέρωνα, ἀλλ' ἐξετάζει τὸ ζήτημα ἀπὸ καθολικωτέρας καὶ ὑψηλοτέρας σκοπιᾶς, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἐμφανίζονται τὸ κράτος καὶ αἱ ἐξουσίαι αὐτοῦ ὡς ἐξασφαλίζοντα τὴν εἰρηνικὴν συμβίωσιν τοῦ ἐν κοινωνίᾳ μετὰ τῶν ὁμοίων ἐπιτυγχάνοντος τὴν πρόδον αὐτοῦ ἀνθρώπου)¹. «Πᾶσα ψυχὴ,—λέγει,—ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω. Οὐ γὰρ ἐστὶν ἐξουσία εἰ μὴ ἀπὸ Θεοῦ· αἱ δὲ οὐσαι ἐξουσίαι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν... Ὡστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ τῇ τοῦ Θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν.. Οἱ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶ φόβος τῶν ἀγαθῶν ἔργων, ἀλλὰ τῶν κακῶν. Θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; Τὸ ἀγαθὸν ποιεῖ, καὶ ἕξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς· Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστὶ σοι εἰς τὸ ἀγαθόν. Ἐὰν δὲ τὸ

1. Παναγιώτου Τρεπέλα, Ὁ Παῦλος καὶ τὰ ἀνθρώπινα προβλήματα, περ. «Ἀκτίνες» ἔτος 1951, σελ. 255.

κακὸν ποιῆς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῆ τὴν μάχαιραν φορεῖ· Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν εἰς ὄργην, ἐκδικὸς τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι... Ἀπόδοτε πᾶσι τὰς ὀφειλάς, τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον, τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος, τῷ τὸν φόβον τὸν φόβον, τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμὴν» (Ρωμ. ιγ', 1-7). Ὁ Ἀπόστολος Πέτρος γράφει ὁμοίως: «Ὑποτάγητε οὖν πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν Κύριον· εἴτε βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι, εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι' αὐτοῦ πεμπτομένους εἰς ἐκδίκησιν μὲν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν... Τὸν βασιλέα τιμᾶτε» (Α' Πέτρ. β', 13-14, 17). Οἱ Χριστιανοὶ ἔχουν καθῆκον «ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων, ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων». Τοῦτο γὰρ καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ» (Α' Τιμ. β', 1-3). Τὸ «πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις» (Πραξ. ε', 29) ἔχει ἰσχὺν μόνον, ὅταν τὸ κράτος ἀπαιτῆ ἐκ τῶν πολιτῶν αὐτοῦ ἀρνησιν τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ τῶν χριστιανικῶν ἀξιῶν, ὡς συνέβαινε κατὰ τοὺς χρόνους τῶν διωγμῶν.

Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν ἀναγνωρίζει μόνον τὴν πολιτείαν καὶ τὸ κράτος, ἀλλ' ἐπὶ πλεόν συμβάλλεται καὶ εἰς τὴν ἐξυγίανσιν καὶ πρόοδον αὐτῶν. Οὗτος, ὡς ὠλοκληρωμένη κοσμοθεωρία καὶ βιοθεωρία, κυβερνῶσα πᾶσαν τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, συντελεῖ σημαντικῶς καὶ εἰς τὴν ὀρθὴν ρύθμισιν πάντων τῶν πολιτειακῶν προβλημάτων. Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν τάσσεται ὑπὲρ ἢ ἐναντίον τοῦ ἐνός ἢ τοῦ ἄλλου πολιτεύματος ἢ πολιτικοῦ κόμματος, ἀλλὰ δίδει μόνον τὰς κατευθύνσεις, πρὸς λύσιν τῶν πολιτειακῶν καὶ κρατικῶν προβλημάτων. Αἱ κοινωνικαὶ ἀρχαὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ εἶναι δυνατόν νὰ ἀνακαινίσουν τὸ πρόγραμμα κοινωνικῆς ἢ οἰκονομικῆς πολιτικῆς. Κατ' ἀνάλογον τρόπον αἱ ἀρχαὶ αὗται εἶναι δυνατόν καὶ πρέπει νὰ θεμελιώσουν πάσας τὰς πτυχὰς καὶ ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς τοῦ κράτους καὶ τῆς πολιτείας. Ὁ Χριστιανισμὸς ἀντιτίθεται μόνον εἰς κεκηρυγμένα ἐναντίον τῶν χριστιανικῶν ἀξιῶν πολιτεύματα ἢ κόμματα.

Ἐπειτα δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται, ὅτι τὸ πρόβλημα τῆς ποιότητος τῆς πολιτείας καὶ τῆς καλῆς ἀσκήσεως τῆς νομοθετικῆς, ἐκτελεστικῆς καὶ δικαστικῆς ἐξουσίας εἶναι ἐν τελευταία ἀναλύσει πρόβλημα ἠθικῆς ποιότητος τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν κρατικῶν ὀργάνων καὶ θετικῆς ἢ ἀρνητικῆς συναρτήσεως αὐτῶν πρὸς τὰς χρι-

στιανικὰς ἀξίας. Ὡς ἔλεγεν ὁ Πλάτων ἐν τῇ «Πολιτείᾳ» αὐτοῦ, δὲν θὰ ὑπάρξῃ «τῶν κακῶν παῦλα», ἐὰν δὲν φιλοσοφήσουν οἱ «βασιλεῖς τε νῦν λεγόμενοι δυνάσται» ἢ ἐὰν δὲν βασιλεύσουν οἱ φιλόσοφοι, δηλαδὴ ἐὰν οἱ ἄρχοντες δὲν διέπωνται ὑπὸ ἀνωτέρων πνευματικῶν ἀρχῶν.

Ἄλλ' ὡς εἶναι γνωστόν, μόνον ὁ Χριστιανισμὸς δημιουργεῖ ὠλοκληρωμένους ἀνθρώπους, διεπομένους ὑπὸ τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀγάπης καὶ ἐφαρμόζοντας τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου: «Ὁς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος, καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος» (Μαρκ. ι', 43-44). Ὡσαύτως μόνον ὁ Χριστιανισμὸς δύναται νὰ δημιουργήσῃ ἐκλεκτὰ κρατικὰ ὄργανα καὶ χρηστοὺς πολίτας, ἐμψυχῶντας τὸ Κράτος καὶ τὴν Πολιτείαν. Ὡς γράφει ὁ Π. Μελίτης, «δὲν φτάνει ν᾿ ἄχῃς πολιτικὲς ἰδέες σωστές, εὐγενεῖς, χιλιομελετημένες. Χρειάζεσαι ἐκεῖνον, ποὺ ἀπὸ ἰδέες θὰ τίς κάμῃ ζωὴ. Χρειάζεσαι τὸν ἄνθρωπο. Τὸν ἀνώτερο ἄνθρωπο. Τὸν ἀνώτερο ἄνθρωπο, ποὺ θὰ χρησιμοποίησῃ τὴν ἐξουσία, ποὺ θὰ τοῦ δώσῃς, ὅπως πρέπει, κι' ὄχι ὅπως τοῦ ὑπαγορεύει ὁ ἐγωϊσμὸς του. Χρειάζεσαι τὸν ὑπουργό, τὸν δικαστή, τὸν ἐκπαιδευτικό, τὸν στρατιώτη, χρειάζεσαι τὸν πολίτη. Τὸν οἰκονομικὸ ἔφορο, μὰ καὶ τὸν φορολογούμενο. Τὸν ἀγορανόμο, μὰ καὶ τὸν ἔμπορο καὶ τὸν ἀγοραστή. Χρειάζεσαι ἀνώτερο ἔμψυχο ὑλικό, λαὸ πνευματικὰ τονωμένο. Καὶ τὴν πνευματικὴ αὐτὴ τόνωση δὲν τὴν δίδουν τὰ κομματικὰ προγράμματα. Τὴν δίδει ἡ χριστιανικὴ διαπλαστικὴ ἐνέργεια στὶς ἀνθρώπινες ψυχές²».

Ἐφ' ὅσον τοιαύτη εἶναι ἡ περὶ πολιτείας καὶ κράτους χριστιανικὴ ἀντίληψις, ἐξηγεῖται ἡ περὶ τῶν ἀρχόντων δεοντολογία, ἡ ὁποία ὑπάρχει ἐντὸς τῶν λειτουργικῶν κειμένων τῆς Ἐκκλησίας μας. Συμφώνως πρὸς τὰς χαρακτηριστικὰς ἐκφράσεις αὐτῶν, οἱ ἄρχοντες πρέπει νὰ εἶναι «πιστότατοι» καὶ «φιλόχριστοι», νὰ ἔχουν ὡς «καύχημα τὸν τίμιον Σταυρὸν», νὰ εἶναι φρουροὶ τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως καὶ νὰ ἐμπνέωνται ἐκ τῆς πηγῆς τῆς ἀγαθότητος, νὰ «στεφανῶνται ὅπλῳ ἀληθείας» καὶ «ὅπλῳ εὐδοχίας», νὰ ἀκούουν τῶν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ λαλουμένων «εἰς τὴν καρδίαν αὐτῶν ἀγαθῶν

2. Π. Μελίτης, Χριστιανισμὸς καὶ Πολιτικὴ, περ. «Ἀκτῖνες», ἔτος 1945, σελ. 168.

Ὁ «κόσμος» καὶ ὁ Χριστὸς

Ἡ ΟΝΟΣ ΤΟΥ ΒΑΛΑΑΜ ΟΜΙΛΟΥΣΑ ΜΕ ΦΩΝΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΝ

Ἄς προσέξομεν πόσον συχνὰ ὁ Κύριος κατακρίνει «τὸν Κόσμον», τίς ἐνέργειές του καὶ ὅσα εἶναι ἰδικά του. Στὸ Εὐαγγέλιον ἡ λέξις «κόσμος» δὲν ἔχει μόνον αὐτὴν τὴν κακὴν ἔννοιαν, πού σημαίνει τὸν κόσμον τῆς ματαιότητος καὶ τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ ἔχει καὶ τὴν συνηθισμένην ἔννοιαν, κατὰ τὴν ὁποίαν σημαίνει τὴν δημιουργίαν, τὴν οἰκουμένην, τοὺς ἀνθρώπους, καλοὺς καὶ κακοὺς. Εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην ὅμως Εὐαγγέλιον, τὰς περισσοτέρας φορὰς «κόσμος» θὰ εἰπῆ ἡ ἁμαρτωλὴ ἀνθρωπότης μετὰ τὸ σαρκικὸν φρόνημα, πού ζεῖ μακρὰν ἀπὸ τὸν Θεόν. Ἰδοὺ μερικὰ ἀπὸ ὅσα εἶπεν ὁ Χριστὸς γι' αὐτὸν «τὸν κόσμον» τῆς ἁμαρτίας:

Λέγει στοὺς μαθητάς του «Οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς. Ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἐστίν» (Ἰω. ζ', 7). Καὶ ἄλλου πάλιν λέγει στοὺς ἀποστόλους «Ἦμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί. Ἦμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμί ἐκ τοῦ κόσμου τούτου». (Ἰω. η', 23). Καὶ κατὰ τὴν φοβερὰν ἐκείνην ὥραν πού ἀκούσθηκε ἀπὸ τὸν οὐρανὸν μία φωνὴ ὅπου ἔλεγε διὰ τὸν Χριστὸν «Καὶ σὲ ἐδόξασα καὶ πάλιν θὰ σὲ δοξάσω», καὶ ὁ ὄχλος ἔγελε πῶς ἦτο βροντή, ἢ πῶς ἐφώναξεν ἕνας ἄγγελος, ὁ Κύριος εἶπεν «Οὐ δι' ἐμὲ αὕτη ἡ φωνὴ γέγονεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. Νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου τούτου, νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου ἐκβληθήσεται ἔξω» (Ἰω. βί', 28) «Τώρα, λέγει, κρίνεται ὁ κόσμος, τώρα ὁ ἐξουσιαστής τοῦ

ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ», νὰ κοσμῶνται διὰ τῆς θείας σοφίας, διὰ τῆς ὁποίας οἱ «βασιλεῖς βασιλεύουσι καὶ οἱ δυνάσται γράφουσι δικαιοσύνην» καὶ τοιουτοτρόπως νὰ ἀποφεύγουν νὰ παρουσιάζουν τὴν εἰκόνα τῶν ὑπὸ τοῦ Ἡσαΐου κατακρινομένων ἀρχόντων τῆς Σιών, οἱ ὅποιοι παρουσιάζονται «ἀπειθοῦντες, κοινωνοὶ κλεπτῶν, ἀγαπῶντες δῶρα, διώκοντες ἀνταπόδομα, ὄρφανούς οὐ κρίνοντες καὶ κρίσει χηρῶν οὐ προσέχοντες».

Ἐκ πάντων τούτων καθίσταται φανερόν, ὅτι ἀρίστη προϋπόθεσις, ἵνα ἡ Πολιτεία ἐπιτυχάνῃ τοῦ σκοποῦ αὐτῆς, εἶναι τὸ νὰ ἔχῃ ὄργανα ἐμπνεόμενα ὑπὸ τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης

κόσμου θὰ βγῆ ἔξω». Ὁ ἐξουσιαστὴς τοῦ ἁμαρτωλοῦ κόσμου εἶναι ὁ διάβολος, καὶ ὄχι ὅλου τοῦ κόσμου, μαζὶ μὲ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Θεοῦ. Γιατί, ἀληθινὰ ὁ διάβολος ἔχασε τὴν ἐξουσία του ἐπάνω σὲ ὅσους ἐπίστευσαν στὸν Χριστὸ καὶ ἐσώθησαν μὲ τὴν σταύρωσίν του, ἐνῶ αὐτὴ ἡ ἐξουσία τοῦ σατανᾶ ἐξηκολούθησε νὰ ὑπάρχῃ ἐπάνω σὲ ὅσους ἐπιμένανε στὴν ἁμαρτίαν καὶ νὰ εὐρίσκονται μακρὰν τοῦ Θεοῦ.

Ἀλλὰ τὰ πλέον αὐστηρὰ καὶ ἐπιτιμητικὰ λόγια γιὰ «τὸν κόσμον» τὰ εἶπεν, ὁ Κύριος στοὺς μαθητὰς του κατὰ τὸν Μυστικὸν Δεῖπνον, τὴν νύκτα ποὺ παρεδόθη γιὰ νὰ σταυρωθῆ. Ἐκεῖνα τὰ λόγια τοῦ Κυρίου εἶναι ἕνα σκληρὸν μαστίγωμα τοῦ ἁμαρτωλοῦ κόσμου, ποὺ εἶναι ὄργανον τοῦ σατανᾶ κατεπάνω τοῦ θεϊκοῦ θέλημα. Λέγει λοιπὸν ὁ Χριστὸς ὅτι θὰ παρακαλέσῃ τὸν Πατέρα του νὰ στείλῃ στοὺς ἀποστόλους «τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτό, οὐδὲ γινώσκει αὐτό». (Ἰω. ιδ', 15). «Ὁ κόσμος τῆς ἁμαρτίας, λέγει, δὲν ἠμπορεῖ νὰ λάβῃ τὸ Πνεῦμα τῆς Ἀληθείας, διότι δὲν τὸ βλέπει, οὔτε τὸ γνωρίζει», καὶ γι' αὐτὸ ζῆ μέσα στὴν ψευτιά». Γιατί, ὅπως ἀναφέρουμεν στὴν ἀρχήν, ὁ «ψυχικὸς» ἄνθρωπος, δηλαδὴ ὁ ἄνθρωπος ποὺ ζῆ μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἁμαρτωλοῦ κόσμου, δὲν παραδέχεται «τὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ», γιατί αὐτὰ εἶναι γι' αὐτὸν «μωρία», ἀνοησία.

Παρακάτω λέγει πάλιν ὁ Κύριος «Εἰρήνην ἀφήμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν. Οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν». (Ἰω. ιδ', 27) «Δὲν σὰς δίνω, λέγει, τὴν εἰρήνην ποὺ δίνει ὁ κόσμος». Ὁ κόσμος τί εἰρήνην ἠμπορεῖ νὰ δώσῃ, ἀφοῦ εἶναι ἀδιάκοπα ταραγμένος ἀπὸ τὰ πονηρὰ διανοήματά του, καὶ δὲν ἔχει ποτὲ εἰρήνην, ἀφοῦ ὅτι βρίσκεται κάτω ἀπὸ τὴν ἐξουσία τοῦ διαβόλου εἶναι ταραγμένο; Λοιπὸν, καὶ ἡ εἰρήνη ποὺ λέγει ὅτι δίνει ὁ κόσμος, εἶναι ψεύτικη εἰρήνη, ἀπατηλὴ εἰρήνη. Νά, μπροστά μας εἶναι ὅλη ἡ ἱστορία τοῦ κόσμου. Πότε εἰρήνευσεν ἀληθινὰ; Ποτέ. Μῆτε θὰ εἰρηνεύσῃ. Ἡ ἀληθινὴ εἰρήνη, ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ, βρίσκεται μέσα στὸν ἄνθρωπο. Γι' αὐτὸ λέγει ὁ Κύριος «Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν», καὶ «Νὰὸς Πνεύματος ἐστέ».

Καὶ πάλιν εἶπε εἰς τοὺς ἀποστόλους τὸ πανάγιον στόμα τοῦ Κυρίου «Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσχετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν. Εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος». (Ἰω. ιε', 18). Ἴδου λοιπὸν ὅτι «ὁ κόσμος» μισεῖ τὸν Χριστόν. Καὶ ὅμως πολλοὶ ἀπὸ ἡμᾶς, ἐπιχειροῦμεν νὰ συμβιβάσωμεν «τὸν κόσμον» μὲ τὸν Χριστόν, τὰ κοσμικὰ μὲ τὰ τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸ κάμνει ὁ παπι-

Ἀπὸ τὸ Συναξάρι τοῦ Εἰκοσιένα

Ο Σ Α Μ Ο Υ Η Λ

Στὴν καρδιά τοῦ Σαμουήλ εἶχε ριζώσει βαθειά καὶ τοῦ εἶχε πλοκαμίσει ὅλη τὴν ὕπαρξί του, τὸ ἀγλαόκαρπο δένδρο τῆς πίστεως στὸ Χριστὸ καὶ τῆς Εὐαγγελικῆς ἀγάπης. Τὸ εἶχε μεταφυτέψει μέσα του, ἀπὸ τὰ δικά του τὰ σπλάγγνα ὁ ἅγιος Κοσμάς· καὶ εἶχε θεριέψει, μὲ τὸ μαρτυρικὸ του αἷμα, πού ἐποτίσθηκε, καὶ ὑψωνότανε τώρα μυριόρριζο καὶ μυριόκλωνο. Κι' ἀπὸ τὴν ὥρα πού τ' ἀποφάσισε ν' ἀνεβῆ στὸ Σούλι, ἔταξε γιὰ μοναδικὸ σκοπὸ τῆς ἐκεῖ παρουσίας του, νὰ βοηθήσῃ καὶ νὰ προστατέψῃ, μ' ὅλη του τὴ δύναμη καὶ μὲ κάθε θυσιά, τὴν ἐλεύθερη ζωὴ του. Καὶ μιὰ ἦτανε ἡ λαχτάρα καὶ ἡ ἀπαντοχὴ του· νὰ συντρέξῃ τῇ χριστιανώσυνῃ, χωρὶς νὰ λογαριάζῃ τίποτα, κι' ἀψηφώντας, ὅλως διόλου τὴ ζωὴ του. Κι' ἔτσι, δὲν ἠσύχαζεν οὔτε μιὰ στιγμή· κι' ὀλόσωμος κι' ὀλόφυχος μπῆκε στὸν ἀγῶνα· καὶ καταπιανότανε μὲ λόγια καὶ μ' ἔργα πού εὐώδιαζαν ἡρωϊσμό κι' ἐξαιρέτα κατορθώματα ἀνδρείας. Καὶ ἡ φήμη του πλήθαινε κι' ἀπλωνότανε παντοῦ, κι' ἐστερέωνε στὶς καρδιὰς ὄλων ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ ἐκτίμησις πρὸς τὸ πρόσωπό του· κι' ἐστάθηκε δρῦ πανύψηλο κι' ἀνθεκτικὸ στὴ σφοδρότατη καταιγίδα, πού

σμός καὶ ὅσοι ἀπὸ ἡμᾶς ἐπικροτοῦν τὰ ἔργα του καὶ θέλουν νὰ τὸν ἀκολουθήσουν. Ναι, «ὁ κόσμος» μισεῖ τὸν Χριστόν. Λοιπόν, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ συμμαχήσουν ποτὲ ὁ Χριστὸς μὲ «τὸν κόσμον»; «Τὶς μετοχὴ δικαιοσύνης καὶ ἀνομία; Τὶς δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; Τὶς δὲ συμφωνήσεις Χριστῷ πρὸς Βελίαλ;» (Β' Ρωμ. ζ', 14). Βελίαλ εἶναι ὁ διάβολος. Ἀφοῦ λοιπόν «ὁ κόσμος» ἔχει ἄρχοντά του καὶ ἐξουσιαστὴν τὸν διάβολον, καὶ διὰ τοῦτο μισεῖ τὸν Θεόν, ὅπως λέγει ὁ ἴδιος ὁ Θεός, ὁ Χριστὸς, «τίς συμφώνησις Χριστῷ πρὸς τὸν κόσμον»; «Κόσμος» εἶναι οἱ ἄνθρωποι πού ἀποβλέπουν μοναχὰ σὲ τούτην τὴν ζωὴν, καὶ ἀνάμεσα εἰς αὐτοὺς ὑπάρχουν καὶ πολλοὶ λεγόμενοι Χριστιανοί. Ὁ Χριστὸς μᾶς ἐδίδαξε νὰ ἀποβλέπωμεν στὴν μέλλουσαν ζωὴν. Γιὰ τούτην τὴν ζωὴν εἶπε νὰ μὴ «μεριμνῶμεν» ὀλότελα. Ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι ὅμως ἀναποδογυρίσαμεν τὴν διδασκαλίαν του καὶ τὴν ἐξηγήσαμεν ὅπως θελήσαμε, ὅτι δηλαδὴ ἀποβλέπει στὰ πράγματα τούτης τῆς ζωῆς. Ὁ Παῦλος λέγει «Οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν» (Ἐβρ. ιγ', 14). «Ἔνδε μένουσα πόλις» εἶναι ὁ κόσμος τῆς ματαιότητος καὶ τῆς φθορᾶς.

(Συνεχίζεται)

ΦΩΤΙΟΣ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ

άνεμόδερνε τὸ Σούλι. Καλόμοιροι, ὅσοι τὸ καταξιώνονται νὰ παίρνουν μιὰ τέτοια ἀπόφαση καὶ νὰ τὴν πραγματοποιοῦνε, χωρὶς ψευδαισθήσεις καὶ μ' ἀλόγιστη γνώμη. Αὐτοί, πού δὲν σταματᾶνε ποτέ τους, καὶ πού δὲν κιοτεύουνε ποτέ μπροστὰ σ' ὁποιοδήποτε ἐμπόδιο· γιατί, μαζί μὲ τὴν ἀπίθανη δύναμη τῆς θέλησῆς τους, τρανεύει καὶ πληθαίνει ὀλοένα καὶ ἡ ἀποκοτιά τους. Κι' αὐτοὶ εἶναι οἱ ἐκλεκτοὶ καὶ οἱ πραγματικὰ ἀνώτεροι ἄνθρωποι· ὅσοι τὸ νοιώθουνε, σὰν ντροπὴ τους, νὰ βολεύωνται αὐτοί, ὅπως ὅπως, μέσα στὴ χαμοζωή, καὶ νὰ σαπίζουν ἀνεργοὶ κι' ἀσυγκίνητοι, ἐνῶ γύρω τους βασανίζονται καὶ πεθαίνουν ἀβοήθητοι τόσοι καὶ τόσοι. Ἄς τὸ νοιώσουμε καλά. Ὁ ἄνθρωπος πού ταυτίζεται καὶ πού κυριαρχίεται ἀπὸ τὴν κατώτερη φύση του, χάνει τὴ θεία του εἰκόνα. Καὶ εἶναι ἀνῆμπορος νὰ αὐτοκαθελωθῆ, ὅπως ὁ Σαμουήλ, ἐπάνω στὸ σταυρὸ τῆς θυσίας· νὰ κορυφωθῆ ὅπως αὐτὸς ὡς τ' ἄστρα· καὶ νὰ γίνῃ ὁ ἐκλεκτὸς τῆς ἱστορίας.

Στὸ Σαμουήλ ὅμως πού ζοῦσε μ' αὐστηρὸν ἀσκητισμὸ, πλήθαιναν ὀλοένα οἱ ἐσωτερικὲς του πνευματικὲς δυνάμεις. Καὶ ἡ ἀπροσμέτρητη δοκιμασία τοῦ Σουλιοῦ καὶ ἡ ἥρωϊκὴ ἐγκαρτέρηση ὄλων στὴ φρικτὴ στέρηση τῶν πάντων, τοῦ πόρωνε καὶ τοῦ ξάναβεν, ὀλοένα καὶ περισσότερο, τὴν ἀποφασιστικότητα, νὰ συντρέξῃ τὴν περίσταση, μὲ τὶς πιὸ τολμηρὲς καὶ τὶς πιὸ ἀπόκοτες ἐνέργειες. Κι' ὡς τὸ τέλος, οὔτε γνώμην ἄλλαξε, οὔτε καὶ πορεία. Κι' ὅπως ἡ φωτιά στὰ ξερολάγγαδα, ἔτσι μεταδίνονταν σ' ὄλους ἡ ἀποφασιστικότητά του αὐτή. Καὶ στὴν ἥρωϊκὴν ἐκείνην ἀντίσταση τοῦ Σουλιοῦ, σημειώθηκαν τότε τὰ πιὸ παράτολμα στρατηγήματα καὶ τὰ πιὸ ἀπίθανα κατορθώματα, πού ἡ μνήμη τους κινδυνεύει τώρα νὰ παραχωθῆ κάτω ἀπὸ τὸν σαρμὸ καὶ κάτω ἀπὸ τὶς στάχτες πού σωριάζει γύρω τους ὁ καιρὸς.

Ἄπεγνωσμένες ἦτανε οἱ προσπάθειες τῶν Σουλιωτῶν, γιὰ νὰ προμηθεύωνται ζωοτροφές καὶ μπαρουτόβολα καὶ περιβόητες ἐγίναν οἱ ἀνδραγαθίες τους. Μὰ ἐκεῖνο, πού σὰν μαθεύτηκε προκάλεσε κατάπληξη καὶ τὸν γενικὸ θαυμασμό, κι' ἔκανε τὸν Ἄλῃ νὰ φρενιάσῃ κυριολεκτικῶς, σὰν τῶμαθε, στάθηκε τὸ ἀπίθανο πάροισμο τοῦ Καστρόπυργου τῆς Βίλλας. Ὁ Καστρόπυργος αὐτὸς ἦτανε ἓνας ἀπὸ τοὺς ἔνδεκα ὀχυροὺς πύργους—ὁ ὀχυρώτερος ἀπ' ὄλους—πού ὅπως εἴπαμε παραπάνω, τοὺς ἔκτισεν ὁ Ἄλῃς περίγυρα ἀπὸ τὸ Σούλι, μὲ τὸν σκοπὸ ν' ἀποκλείσῃ στενὰ τὸ τετραχῶρι, γιὰ νὰ «μὴν μποροῦν οἱ Σουλιῶτες νὰ βγαίνουν καὶ νὰ μπαίνουν γιὰ τροφές καὶ τ' ἀναγκαῖα τοῦ πολέμου», ὅπως λέει ὁ Ὑδρωμένος.

Ήτανε ἀληθινὸ φρούριο· τετράγωνο, εὐρύχωρο καὶ γεροκτισμένο. Καὶ σὲ κάθε του γωνιά, εἶχεν ἕνα ψηλὸ καὶ δυνατὸ πύργο, μὲ πολλοὺς φρουροὺς στρατιῶτες. Καταμεσῆς του δὲ ἦτανε κι' ἕνας ἄλλος πύργος μεγαλύτερος κι' εὐρυχωρότερος, ποὺ τὰ κατώγια του χρησίμευαν γι' ἀποθῆκες καὶ γιὰ νὰ μένουν οἱ στρατιῶτες, καὶ ὁ ἀρχηγός. Συνολικὰ δὲ ἡ φρουρὰ του ἦτανε 350 ψυχωμένοι Ἀρβανίτες. Καὶ λογιάζονταν ἄπαρτο· καὶ γιὰ τὴν ὄχυρὴ φυσικὰ θέση του καὶ γιὰ τὸ στέρεο καὶ φροντισμένο κτίσιμό του.

Αὐτὸ λοιπὸν τ' ὄχυρώτατο τειχόκαστρο ἀποφάσισαν, μὲ τὴν ἀπόκοιτη προτροπὴ τοῦ Σαμουήλ, νὰ τὸ γκρεμίσουν συθέμελο· καὶ γιὰ νὰ σπάσουνε τὸ σιδερένιο κλοιό, ποὺ τοὺς περισφιγγε, καὶ γιὰ νὰ πάρουνε τὶς ἄφθονες ζωοτροφές, ποὺ ἦτανε ἀποθηκευμένες σ' αὐτό.

Ἐκάνανε λοιπὸν σύναξη, «γιὰ νὰ συμβουλευθοῦνε τὸν τρόπο ποὺ θὰ τὸ κατῶρθωναν». Καὶ τότε παρουσιάστηκε θαρρετὰ ἕνας Σουλιώτης, «Μῆτρος Κόκκαλης, ἕως χρόνων πεντήκοντα» καὶ εἶπε στὴ σύναξη, πῶς τὸ παίρνει ἐπάνω του τὸ ἔργο αὐτό. «Μὴν ἀπορῆτε, σύντροφοι γι' αὐτὸ ποὺ λέω. Ἐγὼ μονάχος μου—τοὺς εἶπε—εἶμαι ἱκανὸς νὰ κατακάψω τοὺς ἔχθρους, χωρὶς νὰ κινδυνέψῃ κανένας σας. Δόστε μου μονάχα ἕνα βαρέλι μὲ μπαρούτι, ἕνα ἄλλο γεμᾶτο ἀπὸ ξύδι δυνατὸ, κι' ἕνα σιδερόπαλουκο· καὶ σὲ λίγο καιροῦ διάστημα θ' ἀκούσετε καὶ θὰ ἰδῆτε, νὰ πάρῃ τέλος αὐτὸ ποὺ ἐπιθυμοῦμε...».

Τὸ δέχθηκαν λοιπὸν· καὶ μιὰ νύχτα σκοτεινὴ καὶ μὲ τέλεια χασοφεγγιὰ ξεκινήσανε, τετρακόσιοι ἄνδρες καὶ διακόσιες γυναῖκες, γιὰ τὴ Βίλλα, μ' ὄδηγὸ τους καὶ προστάτη τὸν Σαμουήλ, καὶ μὲ καπετάνιους τὸν Γῶγο Δαγκλῆ, τὸν Τζῆμα καὶ τὸν Τούσα Ζέρβα, καὶ τὸν Νικόλα καὶ Διαμάντη Φωτομάρα. Καί, σὰν νάτανε σκιές καὶ φαντάσματα, ροβολήσανε πρὸς τὴν κατηφοριὰ κι' ἔφθασαν κοντὰ στὸν Πύργον, ἐντελῶς ἀθόρυβα καὶ χωρὶς νὰ τοὺς πάρῃ κανεὶς εἴδηση. Ἐπίασαν λοιπὸν γύρω γύρω ἐπίκαιρες θέσεις. Κι' ὁ Μῆσος Κόκκαλης, ἐγλύστρησεν ὡς τὸν τεῖχος τοῦ πύργου, κι' ἄρχισε νὰ τὸν ραντίζη καὶ νὰ τὸν βρέχει μὲ ξύδι. Κι' αὐτὸς ἐφούσκωσε. Καὶ τότες «μὲ τὸν πλεόν ἄψογο κι' ἐπιτήδειο τρόπον», ἄρχισε νὰ τὸν τρυπᾷ μὲ τὸν σιδερένιο λοστό· καὶ σιγὰ σιγὰ τὸν ἐβαθούλωσε· κι' ἄνοιξε μιὰ τρύπα, ποὺ ἐχώρεσε μέσα τὸ βαρέλι μὲ τὸ μπαρούτι. Καὶ βάνοντας τὸ φυτῆλι τὸν ξανάκτισε, κι' ἔφυγε πρὸς τὸ μέρος τῶν συντρόφων του.

Κι' αὐτοί, μόλις τὸν εἶδανε καὶ τοὺς ἐπληροφόρησε, πῶς ἡ

δουλειά πέτυχε στήν έντέλεια, άναβόησαν χαρούμενα και μεγαλόφωνα μέσα στή βαθειά νύκτα, κι' εφώναζαν στους Τούρκους: «Εύγατε, Τούρκοι... εύγατε, και φύγετε γρήγορα από τους Πύργους... φύγετε, και παραδοήτε, άν θέλετε τή ζωή σας...». Κι' εκείνοι, άγουροζυπνημένοι κι' άλαφιασμένοι έτρεχαν προς τά τείχη, μη ξέροντας τι συνέβαινε· και τους άποκρίθηκαν, ότι δέν είναι γυναίκες νά φύγουν· αλλά παλληκάρια· κι' ότι θά πολεμήσουν έως θανάτου. Δέν έπέρασαν όμως, παρά λίγα λεπτά τής ώρας, κι' άναψε τó μπαρούτι κι' έσειίστηκεν όλο τó οίκοδόμημα. Κι' ό πύργος άνακατωγύρισε κι' έσωριάσθηκε συθέμελος, θάβοντας κάτω από τά έρείπιά του και τριανταπέντε Τούρκους στρατιώτες που βρεθήκανε μέσα.

Οί έπίλοιποι Τούρκοι, που έμεναν στους άλλους πύργους, καταφοβηθήκανε και διπλοαμπαρωθήκανε στους τρεις άκρινους πύργους. Και οί Σουλιώτες, χωρίς νά χάσουν διόλου καιρό, περιτριγύρισαν τó Κάστρο. Και μερικοί μπήκαν, από τó γκρεμισμένο μέρος του, μέσα στήν εύρύχωρη πλατωσιά του, κι' έξώσανε τόν μεσιανό πύργο. Κι' άφοϋ τόν έτρύπησαν, και τόν επάτησαν, «επήραν όλας τās τροφάς, όπως λέει ό 'Υδρωμένος, και τ' άναγκαία του πολέμου, τά όποια παρέδωσαν εις χείρας τών γυναικών και τά έφεραν εις τήν Πατρίδα».

Αυτά συνέβησαν τήν νύκτα. Και τó πρωί, με τó μπρόβαλμα του 'Ηλιου, οί Τούρκοι είδανε, πώς οί Σουλιώτες είχανε περιζώσει και τους τρεις υπόλοιπους πύργους. Και μεγαλόκαρδοι και γενναιόψυχοι, όπως ήτανε, τους είπανε νά παραδοθούν, άν θέλουν τή ζωή τους και νά φύγουν ξαρμάτωτοι—«'Αλλοιώτικα, τους είπανε, θά πάθετε κι' έσεις τήν ίδια συμφορά, με τους συντρόφους σας...».

Οί Τούρκοι καμώθηκαν πώς τó δέχθηκαν. Και μερικοί μάλιστα ξεπρόβαλαν στα παράθυρα κι' έρριχναν τ' άρματά τους. Όταν όμως, ξεγελασμένοι κάποιοι Σουλιώτες, κοντοπλησίασαν άπροφύλακτα για νά τά πάρουν, τους εκτύπησαν από τους πύργους· κι' έσκότωσαν πέντε κι' έλάβωσαν κι' άλλους όκτώ.

'Η μπαμπεσιά και ή άπιστία αυτή τών Τουρκαλάδων, έρέθισε κι' έξώργισε ύπερβολικά τους Σουλιώτες. Κι' άφοϋ περικύκλωσαν προσεκτικά τους πύργους, έκουβάλησαν πίσσα, στυπιά και κάθε λογής άλλο εύφλεκτον ύλικό, κι' άφοϋ τά έκόλλησαν στις πόρτες τών πύργων, τους έβαλαν φωτιά. Κι' όταν άναψαν κι' έκόρωσαν, οί Τούρκοι πνιγμένοι από τόν καπνό και ζωσμένοι από τή φωτιά, δοκίμαζαν νά φύγουν. Μα τους κτυπούσανε. Κι' όσοι έμειναν στο έσωτερικό τών πύργων ψη-

ΣΤΑΧΥΑ ΑΠ' ΤΟΝ ΑΓΡΟ ΤΟΥ

53. ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ

*«... Καὶ ἐνεδεύσατο πορφύραν καὶ
βύσσον εὐφραϊνόμενος καθ' ἡμέραν
λαμπρῶς».*

(Λουκ., ιστ', 19-31).

Μέσα στὶς λίγες γραμμὲς τῆς παραβολῆς κλείνεται ὁλόκληρο θρησκευτικό, ἠθικό καὶ κοινωνικό δράμα, πού παιδεύει γενεές γενεῶν· καὶ θὰ τίς παιδεύσῃ γιατί οἱ ἄνθρωποι δὲν κατάρθωσαν νὰ συλλάβουν τὸ νόημα τῆς ζωῆς καὶ νὰ ξεχωρίσουν τὸ μόνιμο ἀπὸ τὸ φευγαλέο, τὸ οὐράνιο ἀπὸ τὸ γήινο, δὲν μπόρεσαν νὰ νοιώσουν τὸ βάθος τοῦ μυστηρίου πού λέγεται πρῶτα ζωή, ἔπειτα ἀνθρώπινη ζωή, καὶ τέλος χριστιανική ζωή. Ἄν τὸνοιώθην αὐτό, ἀσφαλῶς θάβλεπαν πῶς ὑπῆρχαν πράγματα καλὰ, βέβαια, χρήσιμα, ἀναγκαῖα κι' αὐτὰ γιὰ τὴ συντήρησί μας, γιὰ τὴν ἀδιάβλητη ψυχαγωγία μας καὶ πράγματα πού μᾶς θυμίζουν πῶς ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι λαρυγγί καὶ στομάχι ἀπλῶς ἢ ταπεινῶν ἡδονῶν παραγωγική μηχανή, ἀλλὰ καὶ πνεῦμα, καὶ ψυχὴ καὶ κόσμος διαφορετικός, ὅταν ἡ ἀπαιτητικὴ σάρκα μεταβληθῇ σὲ χῶμα καὶ παύσῃ ἢ βιολογική καὶ φυσιολογική ἀνάγκη του· πῶς ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι ἓνα ζωντανὸ σχηματοποιημένο κούτσουρο στὸ θέατρο τῆς δημοσίας ζωῆς, ὥστε ν' ἀλλάξῃ κάθε τόσο ντύμα καὶ νὰ παρουσιάζῃ τοῦ γε-

θήκανε ὅλοι τους ζωντανοί. Καὶ ἦτανε ὡς ἑκατὸν ἐξήντα, ὅπως λέει ὁ Χρονογράφος. Κατόπιν μαζέψανε τ' ἄρματα τῶν σκοτωμένων κι' ὅτι ἄλλο βρήκανε, κι' ἀφοῦ ἰσοπεδώσανε τὸ Κάστρο ξαναγύρισαν, μὲ τὸν Σαμουήλ πάλιν μπροστά, στὸ Σούλι κι' ἐπήγανε κατ' εὐθείαν στὴν Ἐκκλησιά κι' ἐδοξολογήσανε τὸν Θεό.

Ὁ Ἄλῃς δέ, μόλις ἔμαθε τὴν ἀνδραγαθίαν αὐτῆ τῶν Σουλιωτῶν, τὸν κυρίεψε τέτοιος θυμὸς, πού περιτριγύριζεν ἀλλόφρενος μέσα στὸ σαράϊ του. Κι' ἐπλησίαζε, πότε πότε, στὰ παράθυρα· καὶ σ' ὅποιον ἔβλεπε μπροστά του κάτω στὴν αὐλὴ τοῦ φώναζε «Ἐ σεῖς... δὲν εἶμαστέ πλέον Τοῦρκοι... Τὶ τὴν θέλομε τέτοια ζωή... Δέκα κλεφτογιδάδες Σουλιῶτες ἔφαγαν τὴν μισὴ Τουρκιά... Στὰ ὕστερα θὰ μᾶς πάρουν καὶ τὰ Γιάννινα...».

Ὅλη ὁμως ἡ σκλαβωμένη χώρα ξανάσανε, κι' ἐνοιώθη πῶς ξεθηκάρωνει τὸ σπαθὶ τῆς, μὲ τὴν τρομερὴ του κόψη, ἢ ἔλευθερία, πού τραγούδησε κατόπιν ὁ ἐθνικός μας ποιητής.

ΑΝΘΙΜΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΤΗΣ

λοιού κομπασμοῦ καὶ τῆς ἀλαζονείας τὸ νόυμερο, ὅπως οἱ θεατρίνοι ἐπάνω στὴ σκηνή· πὼς τὰ ὑλικά ἀγαθὰ, ποὺ δίνει ὁ Θεός, εἶναι μέσα ὑπηρετικά τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἰδίας μας ψυχῆς καὶ τῆς ψυχῆς τῶν ἄλλων ἀδελφῶν, ποὺ κι' αὐτοὶ εἶναι παιδιὰ τοῦ Θεοῦ, ἔχουν τὰ ἴδια δικαίωματα, ὅπως πολλὲς φορές ἐτονίσθη, καὶ δὲν μπορεῖ νὰ στεροῦνται τῶν στοιχειωδῶν αὐτῶν ἀγαθῶν, τὰ ὁποῖα τὰ ἔδωσεν ὁ Θεός γιὰ ὅλους τοὺς ζωντανούς ὁργανισμούς ἀνεξαίρετως. Οὔτε γιὰ τὰ ψάρια καὶ γενικά, γιὰ τὰ ἐνάλια ὄντα, καθωρίσθη καὶ ἐχωρίσθη ἡ θάλασσα σὲ τιμάρια, ὥστε κάθε εἶδος, κάθε ποικιλία νὰ νέμεται ὀρισμένη περιοχὴ, οὔτε καὶ τὴν ξηρὰ γιὰ τὰ ἄγρια θηρία τοῦ βουνοῦ καὶ τοῦ κάμπου, οὔτε καὶ τὸν οὐρανό. Τὰ πάντα σ' ἀνοιχτὸ χῶρο καὶ σ' ἀνοιχτὸν ὀρίζοντα. Καί, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι στεροῦνται λογικῆς καὶ νόμων, ἐν τούτοις καὶ τὰ στομάχια τους γεμίζουν καὶ πολλαπλασιάζονται καταπληκτικά· κι' ἂν δὲν ὑπῆρχε στὴ μέση τὸ μεγαλύτερο θηρίο, ὁ ἄνθρωπος, ποὺ τὰ ἐξοντώνει, ἀσφαλῶς θὰ ἐπῆξε γῆ, θάλασσα καὶ οὐρανός...

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁ πλοῦσιος τῆς περικοπῆς φαίνεται πὼς δὲν εἶχεν ὁ ἄνθρωπος ἄλλα διαφέροντα· πὼς δὲν τὸν ἐβασάνιζε καμμιά ἄλλη σκέψη· πὼς δὲν εἶχε πνευματικὰ φτερουγίσματα. Ἐνα κορμὶ μὲ σάρκες συμπακνωμένο, μὲ μιὰ κοιλότητα γιὰ τὸ σάρκινο σακκούλι, μὲ μερικά σάρκινα γρουμπουλάκια καὶ σωληνίσκους φυτευμένους ἐπάνω σ' αὐτὸ τὸ σῶμα, κάμποσα ποικίλης σύνθεσης καὶ χρησιμότητος ὑγρά, ὅπως ὄλα τὰ ζῶα. Καὶ τοῦτο γιὰτὶ ἡ ἐκληρονόμησε τὰ πλούτη ἀπὸ τὸν πατέρα του, ἢ τὰ ἐκλεψε ἡ, δύσκολο πρᾶγμα γιὰ ἓναν ἄνθρωπο μὲ σκοπὸ στὴ ζωὴ, τ' ἀπέκτησε μὲ ἰδρώτα, καὶ τραβηγμένους πάρα πολὺ ἀπὸ τὸ αἰσθησιακὸ στοιχεῖο, ποὺ ἐδέσποζε μέσα του, ἐπρογραμματίσει μιὰ ζωὴ καθαρῶς ὑλιστικὴ, ἐγωϊστικὴ, προκλητικὴ, διότι τονίζεται πὼς «ἐνεδεδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραϊνόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς». Θὰ ἤθελε κανεὶς νὰ σταματήσῃ στὸ μέσον τῆς καλοπεράσεώς του, ποὺ λέγεται πλοῦτος ὑλικός. Πὼς ἀπεκτήθη αὐτὸς ὁ ὑλικὸς πλοῦτος, ὥστε νὰ θεραπεύῃ ἀναίσθητα καὶ σὲ πλεονασμὸ καὶ προκλητικότατα ἓνα ἀνθρώπινον κτῆνος τῆ στιγμῆ πού, ἄς μὴν ἀναφερθοῦν οἱ ἄπειρες δυστυχισμένες, ἀξιολύπητες ὑπάρξεις, δίπλα του, μπροστά του, στὰ πόδια του, ἢ βοῶσα σαρκοποιημένη δυστυχία στὸ πρόσωπο τοῦ Λαζάρου ἐκραύγαζε πεινῶ, διψῶ, γυμνητεύω, ἀσθενῶ; Ἀπεκτήθη ἀπὸ κληρονομία; Ἀλλὰ πρῶτα-πρῶτα ἀπλῶς γίνεται μετατόπισις τοῦ θέματος, γιὰτὶ θὰ υπεβάλ-λετο τὸ ἴδιο ἐρώτημα: «πότεν ἔσχεν» ὁ κληροδοτήσας στοὺς ἀπόγονους του αὐτὰ τὰ σκανδαλίζοντα πλούτη· καὶ δεῦτερον, ἔχει δικαίωμα ὁ ἀπόγονος, μιὰ τεραστία ὑλικὴ περιουσία, ποὺ ἐκληρονόμησε χωρὶς κανένα προσωπικὸν ἰδρῶτα, νὰ τὴν διαθέτῃ γιὰ νὰ τρέφῃ χοιρωδῶς, ἀναισθητῶς τὸ ἴδιο του τὸ σαρκίον, ἐνῶ παράπλευρα, ἢ μᾶλλον

μπροστά στην αυλή του, ή ἐσχάτη ἐξαθλίωσις, ή ζωντανή και σπαρταριστή φτώχεια, γύμνια, ἀρρώστεια, σκελετωμένη, πληγωμένη, με συντροφιά τὸν καθημερινὸ πόνο και τὸν ἐφιάλτη ἐνὸς μελλοθανάτου, διαμαρτύρεται γι' αὐτὴ τὴν προγραμματισμένη ζωὴ τοῦ πλουσίου, πὺ ντύνεται και εὐφραίνεται καθ' ἡμέραν λαμπρῶς; Βεβαίως ή λογική τοῦ ὕλιστοῦ θ' ἀπαντήση: «γιατί ὄχι; Μήπως ἀδικῶ κανέναν; Μήπως ἐκλεψα κανέναν; Δικά μου εἶναι και τὸν ἑαυτό μου θεραπεύω. Ὁ τρόπος τῆς ζωῆς μου δὲν μπορεῖ νὰ ρυθμισθῆ με τὶς ἀνάγκες των ἄλλων». Αὐτὰ περίπου, πὺ μπορεῖ νὰ ἀπαντήση ὁ ἀχρεῖος αὐτὸς ὀπαδὸς τοῦ πρακτικοῦ ὕλισμοῦ, πὺ ξεκοκκαλίζει τὴν προγονική κληρονομιά, ὅπως ὁ λύκος και τὸ σαρκοβόρο ὄρνιο, μέσα σ' ἀνθρώπινη κοινωνία. Φαντασθῆτε νὰ ὑπάρχη μιὰ οἰκογένεια, πὺ στὸ σπῆτι μέσα ὁ ἕνας στοὺς πολλοὺς ἀδελφούς νὰ κρατῆ πολυτελέστατο διαμέρισμα, νὰ ντύνεται και νὰ εὐφραίνεται «καθ' ἡμέραν λαμπρῶς», ἐνῶ τ' ἀδέλφια του νὰ βρίσκονται ἄρρωστα, γυμνά, ξυπόλητα, στερούμενα τῶν πάντων. Πῶς θὰ ἐχαρακτηρίζατε αὐτὸν τὸν ἀδελφὸ; Ἄπλῶς ἄπονο; Ὁχι. Πῆρε στὰ χέρια του με πονηριά τὴν πατρική περιουσία, κατῶρθωσε με δολοπλοκίες, πονηρίες, γνωριμιές κοινωνικές, διαφθορὰ συνειδήσεων, δωροδοκίες και ἄλλα πρόστυχα μέσα νὰ βάλῃ στὸ χέρι του τὸν πατρικὸ πλοῦτο και νὰ πετάξῃ στὴ γωνιά τῆς ἐγκαταλείψεως τοὺς ἀδελφούς του, χωρίς καν οὔτε ἕνα ξεροκόμματο ψωμί, ἢ μιὰ βοήθεια, γιὰ νὰ δημιουργηθοῦν κι' αὐτοί, νὰ δώσῃ. Θὰ εἶναι ὁ ἕνοχος: δὲν εἶναι τὸ ἴδιο; Εἶναι ἀκριβῶς τὸ ἴδιο. Μέσα στὸ κοινωνικὸ σύνολο, τὸ παιδί, ἂν τιμίως ἐκληρονόμησε τὸν πλοῦτο τῶν προγόνων του, δὲν ἀποτελεῖ ξένη μονάδα, χωρίς δεσμούς, καθήκοντα και ὑποχρεώσεις ἀπέναντι τῶν ἀδελφῶν του. Οἱ ἄνθρωποι μέσα στὴν Κοινωνία δὲν εἶναι αὐτόνομοι, ἀνεξάρτητοι, χωρίς ἠθικὰς εὐθύνες και ὕλικὰς ὑποχρεώσεις ἀπέναντι τῶν μελῶν πὺ τὴν ἀπαρτίζουν. Οἱ πλούσιοι ὅταν βρεθοῦν στὸ συντριπτικὸ ἐρώτημα τοῦ «πόθεν ἔσχες», θὰ μπορέσουν ν' ἀπαντήσουν ἢ ν' ἀναφερθοῦν στὰ πατρογονικά δικαιώματα; Αὐτὰ μπορεῖ σ' ἐποχὴ πρωτογονισμοῦ, πὺ ἐπεκράτει τὸ δίκαιον τοῦ ἰσχυροτέρου, νὰ ἐλέγοντο και οἱ ἐξηθλιωμένοι λαοὶ νὰ ἔσκυβαν τὸ κεφάλι. Ἄλλὰ σήμερα, σ' ἕνα αἰῶνα πὺ και τὰ σκυλιὰ ἀπέκτησαν στὰ σπῆτια δικαιώματα ἰατρικῆς περιθάλψεως, εἰδικοῦ διαιτολογίου, μποροῦν νὰ λέγωνται; Κι' ἂν δὲν μποροῦν νὰ λέγωνται σ' ἕναν κληρονόμο πλοῦτου, πῶς θὰ λέγωνται ὅταν οἱ νεόπλουτοι κλέφτες προκαλοῦν ἐξοργιστικά με τὴν ὄλη τους ζωὴ τὶς πεινασμένες και ἐξαθλιωμένες μάζες πὺ ἐρωτοῦν, πῶς μέσα σὲ λίγο χρονικὸ διάστημα ἀπεκτήθη ή κολοσσιαία αὐτὴ ὕλικὴ περιουσία και με ποῖο δικαίωμα οἱ κύριοι αὐτοὶ γδέρνουν τὴν κοινωνία με τὸ ν' ἀγοράζουν πολυκατοικίες, νὰ συντηροῦν, ὡς ἄλλοι πορνοβοσκοί, χαρέμια ἀνατολίτικα, νὰ κυκλοφοροῦν με τὰ πολυτελῆ μέσα τοῦ

συγχρόνου πολιτισμοῦ, νὰ ὀργανώνουν δεξιώσεις, κρουαζιέρες καὶ γενικὰ ν' ἀπολαμβάνουν τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν κατὰ κόρον καὶ ἀμέτρως παράπλευρα πρὸς τοὺς χρυσοῦς θησαυροὺς, ποὺ ἔχουν κλείσει σὲ ξένες τράπεζες, ἐνῶ ἀνθρώπινες ὑπάρξεις παθαίνουν διάβρωσιν ἀπὸ τὴν ὑγρασία κάτω ἀπὸ ντενεκεδένιες στέγες, μέσα σὲ μουχλιασμένες τρῶγλες, χωρὶς ἥλιο, χωρὶς καθαρὸν ἀέρα, χωρὶς σπιθαμὴ βοθηθικοῦ χώρου γιὰ τὶς φυσικὲς τῶν ἀκόμη ἀνάγκες, χωρὶς τὴ δυνατότητα νὰ μορφώσουν τὰ παιδιά τους ποῦ, ἔτσι, εἶναι καταδικασμένα νὰ γλύφουν τὰ μαγαρισμένα κόκκαλα ποῦ τοὺς πετοῦν ἀπὸ τὰ παράθυρα; Καὶ τὸ δυστύχημα εἶναι, ὅτι καὶ μετὰ τὸ ξέσπασμα τῆς λαϊκῆς ὀργῆς, πάλιν οἱ ἐπιτήδευοι ἀπολαμβάνουν τῶν ἀγαθῶν, ἀμέσως σὰν πάρουν τὴν ἐξουσία στὰ χέρια τους, ὅπως συμβαίνει στὶς λεγόμενες λαϊκὲς Δημοκρατίες. Συμμαχία αἰσχρῆ πλοῦτου καὶ ἐξουσίας φέρνει τὸ γονάτισμα τῶν μαζῶν καὶ ὁ νόμος τῆς ζούγκλας μεταξὺ πολιτισμένων ἀνθρώπων ἰσχύει καὶ ἐκεῖ ὅπου ἐφωνασκούσαν γιὰ λαοκρατία καὶ ἀλλαγὴ πρὸς ὄφελος ὄλων τῶν κοινωνικῶν τάξεων....

Γιατὶ συμβαίνουν αὐτά; Γιατὶ αὐτὸ τὸ κοινωνικὸ χάσμα μετὰ τὴ φοβερὴ καὶ ὀλοφάνερη ἀδικία τῶν ὀλίγων εἰς βᾶρος τῶν πολλῶν; Πρὸ καιροῦ — Αὐγούστος 1962 — ἐτυφεκίσθησαν 500 Ρῶσοι γιὰτὶ ἠθέλησαν νὰ διαμαρτυρηθοῦν, οἱ φτωχοί, γιὰ τὴν ἀνατίμησι τῶν τροφίμων. Μὰ οἱ ἀνθρώποι αὐτοί, πίστεψαν τὸν κομμουνισμό, ὀραματίσθησαν μιὰ ζωὴ ἀνθρώπινη, σὰς ἐβόηθησαν μετὰ τὴ γροθιά τους ν' ἀνεβῆτε στὴν ἐξουσία γιὰ νὰ καλλιτερεύσετε τοὺς ὄρους τῆς διαβιώσεώς των. Δὲν ἔχουν δικαίωμα νὰ εἰποῦν: Μὴν ἀνατιμᾶτε τὰ εἶδη πρώτης ἀνάγκης γιὰτὶ θὰ πεθάνουμε ἀπὸ τὴν πείνα; Ἀλλὰ τὸ κακὸ αὐτό, δὲν ἔχει ἄλλοῦ τὴ ρίζα του παρὰ στὸν ὑλισμό, ποῦ δὲν ἀναγνωρίζει οὔτε θρησκεία, οὔτε ἠθικὴ οὔτε ἀνθρώπινη ἀξία. Ὁ ὑλιστῆς, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ εἶναι ἀνώμαλος, διεστραμμένος ἀνθρώπος, ποῦ σὰν ἄπιστος εἶναι καὶ ἀντιπνευματικὸς καὶ ἀνήθικος. Δὲν πολεμᾷ τὴ θρησκεία γιὰτὶ, δῆθεν, εἶναι ἓνα μεγάλο ψέμμα, κατὰ τοὺς ἀνισορρόπους τοῦ μαρξισμού, ἢ τοῦ μηδενισμού, ἀλλὰ γιὰτὶ θέτει ἐπικεφαλῆς Θεὸ Πατέρα, διδάσκει ἀδελφοσύνη καὶ ἰσότητα μεταξὺ τῶν λαῶν ἀνεξαρτήτου φυλῆς, χρώματος, φύλου καὶ μορφώσεως καὶ γονατίζει τοὺς πάντας στὸ καθῆκον. Καὶ τὸ καθῆκον εἶναι ἠθικὴ ἀρχὴ ποῦ ριζώνεται σὲ κάθε θρησκευούσα καρδιά ποῦ ζῆ μετὰ τὸ φόβο τοῦ Θεοῦ, τὴν εὐγένεια, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς θυσίας. Μονάχα ὁ γνησίως θρησκευὼν, καὶ μάλιστα ὁ ἅγιος χριστιανός, μπορεῖ νὰ ἔχη σὲ ἀνώτατο βαθμὸ ἀναδειξεί τὴν ἠθικὴν εὐαισθησία ἀπέναντι τοῦ διπλανοῦ του, ποῦ δυστυχεῖ καὶ ὄχι ὁ ὑλιστῆς, τοῦ ὁποίου ἢ παράξενη ἠθικὴ ἀφορᾷ τὸν ἑαυτοῦλη του, ἱκανοποιούμενος πάντα ἐν πλησμονῇ, εἰς βᾶρος τοῦ συνανθρώπου του, τὴ στιγμῆ

πού δὲν τὸν ἔχει στὸν κύκλο τῶν διαφερόντων του. Πῶς θὰ σκεφθῆ τὸ διπλανό του, ἔστω κι' ἂν πεινᾷ ἢ γυμνητεῖται ἢ ἀσθενεῖ ὁ πλούσιος ὑλιστής, ἀφοῦ ὁ σκύλος του ἢ ὁ γάτος του ἔχει μεγαλύτερη, ἀπειρώς, ἀξία ἀπ' αὐτὸν πού εἶναι ἄνθρωπος; Ἔτσι δὲν στέκεται στὴν ἀρρωστημένη του συνείδησι ὁ φτωχός; Δὲν τὸν θεωρεῖ γιὰ σκάρτο ὑλικό; Δὲν περνᾷ ἀπὸ μπροστά του, σὰν μιὰ βρωμόμυγα ἐνοχλητική, μπροστά στὴ μύτη του, πού εἶναι συνηθισμένη στὰ ἀρώματα τῶν παρδαλῶν ἀρσενικῶν ἢ θηλυκῶν; Ἀσφαλῶς ναί. Εἶναι βλακεία νὰ πιστεύεται πῶς ἓνα ξεσπασμα ἱερᾶς ἀγανακτικῆσεως τοῦ δυστυχισμένου λαοῦ, μπορεῖ νὰ φέρῃ δικαιοσύνη, ὅταν αὐτοὶ πού θὰ κληθοῦν νὰ τὸν διοικήσουν ἐν δικαιοσύνῃ εἶναι ἄθεοι, ὑλισταί, ἰδιοτελεῖς καὶ ἀνήθικοι. Δὲν ἐκυβέρνησε στίς λαϊκῆς Δημοκρατίες ὁ ἀπλοῦς ἐργάτης, ὁ τσοπάνης, ὁ ἀγρότης, ὁ βιοπαλαιστής πού ὑποφέρει. Γιατὶ ἦσαν ἀγράμματοι. Ἐκυβέρνησαν καὶ κυβερνοῦν ὅλα τὰ παμπόνηρα στοιχεῖα, πού ξεπάστρεψαν ἢ ξεπαστρέβουν τοὺς ἐπικινδύνους ἀντιπάλους των γιὰ νὰ κρατηθοῦν στὴν ἐξουσία, ὅπου μὲ εἰδικούς ἀγωγούς διοχετεύεται τὸ αἷμα τοῦ φτωχοῦ κοσμάκη στὴ στέρνα τῆς παληανθρωπιᾶς των καὶ τῆς ἀβυσσώδους πλεονεξίας των. Εἶτε πρόκειται περὶ τῆς σπειρας τῶν ἐκάστοτε κυβερνώντων ὑλιστῶν, εἶτε πρόκειται περὶ τῶν πλουσιῶν τοῦ αὐτοῦ φυράματος, μία θὰ μένῃ ἡ ἀλήθεια: ὅτι αὐτοὶ δὲν μποροῦν νὰ πονέσουν στὸν πόνο, στὴ δυστυχία τοῦ ἄλλου, πολὺ περισσότερο δὲν μποροῦν νὰ θυσιαστοῦν χάριν τῶν ἄλλων.

Θὰ ἐρωτήσῃ κάποιος: Δὲν ὑπάρχουν πλούσιοι χριστιανοὶ μὲ τίς ἴδιες γραμμὲς τῶν ἀθρήσκων ὑλιστῶν; Ὅχι. Οἱ χριστιανοὶ τὴν ἐξυπνάδα τους, τὴ δραστηριότητά τους, τὸ δημιουργικὸ μυαλό τους, τὰ ὅλα τους, ἐν γένει, πνευματικὰ καὶ ὑλικά κεφάλαια τὰ διαθέτουν, σὰν οἰκονόμοι Θεοῦ, γιὰ τοὺς ἀδελφούς, ὥστε νὰ μὴ διαταραχθῆ ὁ ρυθμὸς τῆς ζωῆς καὶ ἡ κοινωνικὴ ἰσορροπία, ὅπως ἀκριβῶς διδάσκει ἡ ἀλησμόνητη ἀποστολικὴ ἐποχὴ. Ἡ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ δὲν ἀνέχεται νὰ ὑπάρχουν πλεονάσματα ὑλικῶν ἀγαθῶν, εἰς εἶδος ἢ χρῆμα, τὴ στιγμὴ πού ἀδελφοὶ στεροῦνται τῶν ἀγαθῶν αὐτῶν. Ἀρκοῦνται στὰ σκεπάσματα καὶ τὰς διατροφὰς καὶ πλεον οὐ. Χριστιανὸς πλούσιος δὲν μπορεῖ νὰ δικαιολογήσῃ τὸ σκοπὸ τῶν πλεονασμάτων του. Ἄρα δὲν ὑπάρχει. Ἄν εὐλογῆται ἀπὸ τὸν Θεὸ σὰν ἐργοστασιάρχης, σὰν βιομήχανος, σὰν κτηματίας, αὐτὴ ἡ εὐλογία διοχετεύεται στοὺς ἐργαζομένους γιὰ νὰ ζήσουν ἀνθρώπινῃ ζωῇ, νὰ μορφώσουν τὰ παιδιά τους, νὰ νοιώσουν ὅτι δὲν εἶναι κατωτέρου ποιοῦ ὄντα στὸν κόσμον, μὲσα στὴν κοινωνία πού ζοῦν. Δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένο στὸ χριστιανό, πού κατὰ Θεοῦ παραχώρησιν ἡγεῖται στὴν πολιτικὴ, στὴν κοινωνικὴ καὶ ἐπαγγελματικὴ ζωὴ ἐνὸς τόπου, νὰ πλουτῆ καὶ νὰ ἔχη ἀγαθὰ κείμενα δι' ἔτη πολλὰ, ὅπως ὁ ἄφρων τοῦ Εὐαγγελίου καὶ

μπροστά στα πόδια του να κατάκειται ἠλκωμένος ὁ Λάζαρος. Κάποτε μιὰ ἀνοῦσα ἀδελφότης ἠθέλησε καὶ προσεταιρίσθῃ, ὡς θρησκευτικῆ, πολλοὺς πλουσίους, γιὰ νὰ τοὺς κάμῃ χριστιανούς. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν ν' ἀκούσουν αὐτοὶ οἱ ψευτοχριστιανοὶ πλούσιοι ἀπὸ τὴν κοινωνία ἐκεῖνο πού ἄκουσεν ὁ μεγάλος ἀπατεὼν καὶ ὑποκριτῆς Ἀνανίας: «Ἀνανία, διατί ἐπλήρωσεν ὁ Σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; Οὐχὶ μένον σοι ἔμενε καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῆ ἐξουσία ὑπῆρχε; Καὶ τὸν πλοῦτό τους ἐκράτησαν οἱ ἄνθρωποι, τὸ δικό τους Χριστὸ ἐδίδαξαν στοὺς ἀφελεῖς καὶ ἀγαθοὺς τῆς διασπασθείσης θρησκευτικῆς Ἀδελφότητος. «Λύκος ἀρνὶ δὲν γίνεταί ἔστω κι' ἂν τὸν χαϊδεύεις», λέγει ἡ παροιμία. Χριστὸς καὶ χρυσὸς δὲν ταιριάζει, γιατί, γράφει ὁ Παπῖνι, ὁ Χριστὸς θεωροῦσε τὸ χρῆμα κοπριά τοῦ Σατανᾶ καὶ γιατί ὁ χρυσὸς, σ' ἂν ἔνα συμβατικὸ πρᾶγμα κοινῆς παραδοχῆς, πρέπει νὰ εἶναι τὸ μέσον καὶ ὄχι ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς.

Κανεὶς δὲν εἶπε νὰ τρέφονται οἱ τεμπέληδες, οἱ ταβερνόβιοι, οἱ ἄσωτοι εἰς βάρος τῶν ἐργατικῶν, τῶν ἐγκρατῶν, τῶν μοχθούτων διανοητικῶς ἢ σωματικῶς. Αὐτὸ τὸ ἀποκλείει ἄρδην ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν. Ἀλλὰ τὰ ἑκατομμύρια τῶν πεινασμένων, ἐξαθλιωμένων ὑπάρξεων τῆς γῆς δὲν μπορεῖ νὰ ὑποστηριχθῇ πὼς εἶναι ἀνάξια προσοχῆς καὶ συμπαθείας, ἐκεῖνων πού κρατοῦν στὰ χέρια τους τὴν ἐξουσία καὶ τὸν ὑλικὸ πλοῦτο. Δὲν μπορεῖ νὰ ἐναποθηκεύονται θησαυροὶ στὶς Τράπεζες καὶ ὑλικά ἀγαθὰ νὰ καταστρέφονται τῇ στιγμῇ πού ἀνθρώπινες ζωὲς ἀργοπεθαίνουν ἀπὸ τὸν ὑποσιτισμὸ καὶ τὴν τελεία ἐγκατάλειψι. Οἱ ἄνθρωποι, ὅμως, τῆς ἀπιστίας καὶ τῆς ὕλης εἶτε βρίσκονται στὴν ἐξουσία εἶτε βρίσκονται στὸν πλοῦτο, εἶναι στοιχεῖα ἐγκληματικά, γιατί, ἐγκλημα δὲν εἶναι ἀπλῶς στὴν ἔξαψί σου νὰ σκοτώσῃς τὸν ἄλλο, ἀλλὰ καὶ τὸ νὰ μὴ πράξῃς τὸ ἀγαθὸν ὑπὲρ αὐτοῦ, τῇ στιγμῇ πού μπορεῖς. Αὐτοὶ εἶναι σκληροὶ, ἄπονοι, μὲ νεκρωμένο τὸ συναίσθημα τῆς συμπαθείας καὶ τοῦ οἴκτου, χωρὶς ψυχικὴ κύμανσι στὸ ἐπιθανάτιο ἀνάδεμα τοῦ ταλαιπωρημένου σώματος τοῦ φτωχοῦ, πού «βέβληται εἰς τὸν πυλῶνα τοῦ πλουσίου ἠλκωμένος καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψιγίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης του». Ἄν ὑπάρχῃ εὐαίσθητη καρδιά, αὐτὴ θὰ τὴν βροῦμε μεταξὺ τῶν χριστιανῶν. Κι' ἂν ὑπάρχῃ συσσωρευμένος πλοῦτος, αὐτὸς βρίσκεται στῶν ἀπίστων ὑλιστῶν τὰ χέρια, γιατί στεροῦνται ἀνωτέρου χριστιανικοῦ ἤθους καὶ εὐαισθησίας ἀπέναντι τῶν πασχόντων. Πῶς μπορεῖ νὰ συμβιβασθῇ ἠθικῆ, χριστιανικῆ εὐαισθησία καὶ πλοῦτος «παγωμένος» μάλιστα, ἂν ἀδρανεῖα, ἢ πλοῦτος νὰ ἱκανοποιῇ καὶ τὰς πλέον ἀπιθάνους ὀρέξεις τοῦ πλουσίου; Καὶ γιατί νὰ ὑπάρχῃ πλοῦτος στὶς στέρνες τῆς πλεονεξίας τῶν ὀλι-

γων και ὄχι στὰ ἀδειανά στομάγια τῶν πολλῶν, πού δουλεύουν ἀπ' τὸ πρωῒ ὡς τὸ βράδυ; Καὶ στὸ γιὰτὶ αὐτὸ ἀπήντησεν ὁ χριστιανισμὸς: «ἔχοντες διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τοῦτοις ἀρκεσθῆσόμεθα». Τὸ εἶπαν αὐτὸ οἱ πλοῦσιοι ὑλισταί; Μοιράζουσι τὰ πλεονάζοντα τῶν κτημάτων, τῶν ἐργοστασίων, τῶν βιομηχανιῶν, πού χιλιάδες χέρια δουλεύουν γιὰ ἓνα ψευτομισθό, στὶς οἰκογένειαι τῶν ἐργαζομένων; Ὅσοι ἀνέλαβαν τὰ ἡνία τοῦ Κράτους ἦσαν πλοῦσιοι καὶ ἐφτώχεψαν χάριν τῆς εὐημερίας τοῦ λαοῦ, ἢ μπῆκαν φτωχοί, γδυτοί, ξυπόλητοι γιὰ νὰ βγοῦν πλοῦσιοι, καλοντυμένοι, καλοποδεμένοι καὶ καλοθρεμμένοι; Γιὰ μὲν τοὺς κομμουνιστὰς ἡγέτας τὸ «ἔ,τι θέλει ὁ λαός» πῆγε περίπατο ἀπὸ τὴν ἐπομένην τῆς ἀναρρηχίσεως στὴν ἐξουσία, γιὰ δὲ τοὺς λεγομένους ἀστούς, κατ' εὐφημισμὸν, αἱ ἑλληνοχριστιανικαὶ παραδόσεις ἔχουν μπαλασμαιωθῆ. Καὶ ὁ ἐμπαιγμὸς πλήρης. Ἡ ἀπιστία ὠδήγησε στὴν ἀνηθικότητα καὶ ἐμορφοποίησε ὑλιστικούς, σκληρούς, καὶ πλεονεκτικούς χαρακτῆρας. Καὶ σ' αὐτὴν ὀφείλεται ἡ κοινωνικὴ ἀδικία καὶ τὰ κοινωνικὰ ρήγματα. Ἡ κοινωνικὴ ἀνισότης ὑπάρχει γιὰτι ἄλλοι θεωροῦν τοὺς ἑαυτούς των λιοντάρια καὶ πρέπει νὰ βασιλεύουν τῆς ζούγκλας καὶ ἄλλοι πίστεψαν πὼς εἶναι μικροκαθαράκια καὶ πρέπει νὰ μένουν χωμένα στὴν δημόσια κοπριά ἢ στὶς σάπιαι ρίζαι τῶν δένδρων. Ἐχουν καὶ οἱ δυὸ πέσει σὲ μεγάλο λάθος· γιὰτι καὶ τὸ λιοντάρι καὶ ὁ μικροκάνθαρος ὑπόκεινται στὴ φθορὰ καὶ στὸ θάνατο. Ὑπάρχει τέρμα. Προκειμένου, λοιπόν, περὶ ἀνθρώπου καὶ ὄχι περὶ θηρίου ἢ ἐντόμου, ὁ Θεὸς δὲν ἔκαμε καμμιά διάκρισι καὶ καμμιά διαθήκη, προσωπικῆς φύσεως, δὲν ἀφῆκε ἐν σχέσει μὲ τὰ ὑλικά του ἀγαθὰ ἐδῶ. Μιὰ μονάχα φράσις ὑπάρχει. «Τ'ἀγαθὰ μου τᾶχω γιὰ ὅλα μου τὰ παιδιά. Νὰ ζητήσουν πρῶτα τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ τὴ δικαιοσύνη του καὶ ὅλα τὰ ἄλλα θὰ τοὺς δοθοῦν σὲ πλεονασμό». Ὅταν αὐτὴ ἡ μοναδικὴ διάταξις δὲν τηρηθῆ τότε καταλογίζονται ἠθικὲς εὐθύναι σ' ὅλους ἐκείνους πού τὴν ἠγνόησαν. Ἐπειδὴ οἱ θρησκευτικοί, τίμιοι καὶ λεπτοὶ στὸ χαρακτῆρα ἄνθρωποι πάντα θ' ἀδικοῦνται γιὰτι δὲν ἐπιδιώκουν δυναμικὰς λύσεις, δὲν μποροῦν ἀπὸ πίστι καὶ ψυχικὴ συγκρότησι νὰ σπάζουν κάθε τόσο τὰ κεφάλια τῶν ἐκμεταλλευτῶν καὶ τῶν πονηρῶν, δὲν ἀπομένει παρὰ τοῦ Λαζάρου ἢ ὑπομονή, μὲ τὴ διαφορὰ πὼς ἡ Ἐκκλησία, σὰν ὀργανωμένο σῶμα Δικαιοσύνης ν' ἀναλάβῃ συνειδητὸν ἀγῶνα καταρτισμοῦ ἡγετικῶν στελεχῶν πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ ἠθικοῦ καὶ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῶν μαζῶν. Ἐμεινε ἡ μόνη ἐλπίς, μέσα στὴν ἀθλιότητα, στὴ σκληρότητα, στὴν κόλασι πρὸ τῆς κολάσεως, ἀρκεῖ ἡ ἴδια ὡς διοικήσις νὰ συναισθανθῆ τὴν ἀποστολὴ τῆς καὶ τὸ χρέος τῆς ἀπέναντι τῶν δεινοπαθούντων πολυπλῶς, παιδιῶν τῆς. Πρῶτη αὐτὴ ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ πὼς δὲν εὐλογεῖ τὴν κοινωνικὴν ἀνισότητα, τὴν προκλητικὴν καλοπέρασι

τῶν ὀλίγων, τῆ δημοσία διαφθορά. Καὶ θὰ τὸ ἀποδείξῃ ἂν μιμηθῇ Ἐκεῖνον ποῦ ἐθεμελίωσε τὴν Ἐκκλησία του μὲ τὴ φτώχεια του, μὲ τὴν ἀπόλυτη ἀκτημοσύνη του, μὲ τὴ θυσία του ἐπάνω στὸ Σταυρό. Ὁ λαός, προδομένος ἀπὸ τοὺς ἡγέτας του, κατὰ τὸ πλεῖστον, περιμένει ἀπὸ τοὺς πνευματικούς πατέρας, ἡλικωμένους καὶ πεσμένους στὰ πόδια τους, ἐκδήλωσι αἰσθημάτων στοργῆς, ζεστασιὰ στὸ χεῖμάνα του, ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ ποῦ ἡ ἡγεσία τῆς Ἐκκλησίας μας ἀντιπροσωπεύει. Ὅπως Ἐκεῖνος ὑπῆρξε φίλος τῶν φτωχῶν, τῶν κατατρεγμένων, τῶν περιφρονημένων, τῶν ἐξαθλιωμένων, ἔτσι καὶ ὁ κατὰ τόπους Ἐπίσκοπος μετὰ τοῦ τιμίου Πρεσβυτερίου, ὀφείλει νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὰ κοινωνικὰ προβλήματα μὲ τὴν ἐξουσιαστικὴ ἀρμοδιότητα τοῦ Πνευματικοῦ Πατρὸς, μὲ τὴν εὐθύνη τοῦ ἐντολοδόχου τοῦ Χριστοῦ. Καὶ Κυβερνήτας νὰ διαφωτίσῃ καὶ πλουσίους νὰ ἐλέγξῃ καὶ μέτρα νὰ ὑποδείξῃ καὶ ἐμπράκτως ν' ἀποδείξῃ πὼς ἐπάνω στὴ ράχη τοῦ ποιμνίου τῆς δὲν ὑπάρχουν μονάχα βόσκοντες ἀλλὰ καὶ τροφοδοτοῦντες, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ὑπερτονίζωνται τὰ δικαιώματα, ἀλλὰ νὰ ὁμολογοῦνται φωναχτὰ καὶ στὴν πράξι τὰ καθήκοντα. Ἄς μὴ διαβληθῇ ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἡγεσία ὡς κάστα ἀστικῆς καλοπεράσεως καὶ ὡς ἐν ἔργοις σύμμαχος τῶν ἀπίστων ὑλιστῶν πλουτοκρατῶν, καὶ ὅταν φλυαροῦν περὶ ἐλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, καὶ ἄς μὴν ἀφίνη τὰ χριστιανικὰ συνθήματα τῆς συμπαθείας καὶ τῆς καλωσύνης στοὺς κομμουνιστάς, οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ ἐπανέλθουν στοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας, νὰ δουλέψουν, σὰν δυναμικὰ στελέχη, στὸν χριστιανικὸ φιλανθρωπικὸ τομέα, μὲ βάσι τὴ χριστιανικὴ ἀγάπη. Ἔτσι θὰ λείψουν οἱ πλούσιοι καὶ οἱ Λάζαροι καὶ ἡ ὕλη θὰ τεθῇ στὴν ὑπηρεσία τοῦ Πνεύματος γιὰ νὰ προαχθῇ ὁ ὁ χριστιανικὸς πολιτισμὸς καὶ ὁ ἐργάτης τοῦ καθήκοντος νὰ ἀποφύγῃ τὴν κατάκρισι...

Ἄρχιμ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΚΑΛΥΒΑΣ
Ἱεροκέρυξ Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος

Ὁ «Ἐφημέριος» εἶναι πρόθυμος νὰ δίδῃ ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις ἐπὶ ἀποριῶν, ἀναφερομένων εἰς ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἐφημερίου (ποιμαντικόν, λειτουργικόν κλπ.). Ἐπομένως οἱ εὐλαβέστατοι ἐφημέριοι δύνανται ν' ἀπευθύνουν ἐρωτήματα ἐπὶ τοιούτων ἀποριῶν. Αἱ ἀπαντήσεις θὰ δίδωνται εἰς τὴν σελίδα τῆς ἀλληλογραφίας.

Ἐν Πρεβέζῃ τῇ 27.1.1965

ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Πρὸς

Τὸν κ. Χρῆστον Λαμπράκην,
ἐκδότην ἐφημερίδος «ΤΟ ΒΗΜΑ»

Εἰς Ἀθήνας

Κύριε,

Ἐξετίμων τὴν ἐφημερίδα σας μέχρι τινός, διὰ τὴν σοβαρότητα καὶ ἀκραιφνῆ ἑλληνορθόδοξον γραμμὴν της.

Δὲν παρετήρησα ἀληθῶς ποτὲ εἰς τὰς στήλας της νὰ γράψῃτε ὕβρεις καὶ νὰ καταφέρητε δι' αὐτῆς ραπίσματα κατὰ τοῦ Βασιλέως μας. Πῶς ὅμως, τοσοῦτον ἀσεβῶς καὶ ἀνευδοιάστως, ἀπετολμήσατε τοῦτο διὰ τὸν Βασιλέα τῶν βασιλέων; Πῶς εἰς τὸ φ. τῆς 26 λήγοντος, εἰς τὴν στήλην «Ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ ζωὴ μας», ἀδιστάκτως κατεχωρήσατε ἀρθρίδιον ὑπὸ τὰ ζωηρὰ καὶ κτυπητὰ τοῦ τίτλου γράμματα «Ἐλιποθύμησε καὶ δὲν ἀπέθανε ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ὁ Χριστός», κατὰ τὴν ἄποψιν ἀπίστου τινός Μπούρν, ἣν φαίνεσθε καὶ ὑμεῖς νὰ ἀποδέχεσθε; Καταφέρετε οὕτω πως ἰσχυρότατον πλήγμα ἐναντίον τοῦ γεγονότος τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου μας, ὁ Ὅποιος ὡς κοινὸς καὶ δόλιος ἀπατεὼν ἐμφανίζεται. Διότι, ἂν δὲν ἀνέστη ὁ Χριστός «ματαίᾳ ἢ πίστις ἡμῶν», κατὰ τὸν Ἀπ. Παῦλον (Α' Κορινθ. ιε', 17). Ὁλόκληρον τὸ Χριστιανικὸν Οἰκοδόμημα καταρρέει, ὡς στηριζόμενον εἰς τὸ ψεῦδος καὶ τὴν ἀπάτην. Ὁ αἰώνιος καὶ ἀπαράμιλλος Διδάσκαλος τῆς ἀληθείας, τῆς ἀρετῆς, τῆς δικαιοσύνης, ὁ Χριστός, «Ὅστις ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησε οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ» (Α' Πέτρ. β', 22), ἀποκαλύπτεται ψεύστης καὶ ὑποκριτής. Ἄλλ' ἅπαγε τῆς φρικτῆς βλασφημίας.

Ὁ Κύριος ἀπέθανεν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ καὶ δὲν ἐλιποθύμησε. Ἀπέθανε καὶ ἀνέστη. «Ἠγέρθη ὁ Κύριος ὄντως» (Λουκ. κδ', 34). Τοῦτο τρανῶς βεβαιοῦται ἐξ ἀδιασείστων ἀποδείξεων. Οὐδεὶς ἠδυνήθη μέχρι τοῦδε νὰ ἀμφισβητήσῃ τὰς μαρτυρίας τοῦ Ἀπ. Παύλου, γράψαντος μόλις 20ετίαν ἀπὸ τοῦ θαυμασίου γεγονότος τῆς Ἀναστάσεως. Οἱ μετ' αὐτὸν γράψαντες ἰ. Εὐαγγελισταὶ τεκμηριῶνουν τὸ θαῦμα δι' ὧσων εἶδον, ἤκουσαν, ἔζησαν οἱ Ἀπόστολοι μετὰ τὴν Ἀνάστασιν, ὥστε οὐδεὶς ἠδυνήθη τότε, οὔτε μετὰ ταῦτα,

νά προβάλλη ἀντιρρήσεις, Ἐπὶ πλέον ἢ δυσπιστία τῶν μαθητῶν μετεβλήθη εἰς πύρινον ἐνθουσιασμόν, δυνάμει τοῦ ὁποίου καὶ μετ' αὐταπαρηγίας καταπληροσύνης κατώρθωσαν εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην νὰ δράσουν εὐεργετικῶς, κηρύττοντες Χριστὸν Ἐσταυρωμένον καὶ Ἀναστάντα. Ἡ διςχιλιετής ἐπίσης ἱστορία παρίσταται ἀψευδῆς μάρτυς, ὡς καὶ τὰ ἑκατομμύρια τῶν Μαρτύρων τῆς Πίστεως. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ ἀκατάβλητος Ἐκκλησία μας, ἡ ἐπὶ 20 αἰῶνας ὑποστάσα καὶ ὑφισταμένη λυσσαλέους διωγμούς, παραμένει καὶ θὰ παραμένῃ βράχος ἀπαρασάλευτος, διότι στηρίζεται ἀποκλειστικῶς ἐπὶ τοῦ κενοῦ Τάφου. Καὶ εἶναι Ἐκκλησία τῆς Ἀναστάσεως.

Ἄν ἐπρόκειτο περὶ λιποθυμίας, καὶ ὄχι θανάτου καὶ Ἀναστάσεως, πῶς δὲν ἀπέθανε τελικῶς ἐντὸς τοῦ τάφου ὁ Ἰησοῦς, περιεσφιγμένος, ὡς ἦτο, ἐκ τῶν ἐνταφίων σπαργάνων καὶ ἐξ ἀσφυξίας; Τίς ἀπειλῆσε τὸν μέγαν λίθον τὸν φράσσοντα τὴν θύραν τοῦ, ὑπὸ κουστωδίας στρατιωτῶν φρουρουμένου ὡς τόσον, Μνημείου; Ὁ ἡμιθανὴς Ἰησοῦς; Καὶ τίς μόλις ἐκ λιποθυμίας συνελθὼν δύναται νὰ βαστάσῃ καὶ τὸ παραμικρότερον βᾶρος; Πῶς δὲ ἐξηγοῦνται αἱ μετὰ ταῦτα γενόμεναι ἐμφανίσεις Του εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ μάλιστα αἱ μεγάλαι πορεῖαι, ὡς ἡ ἀπὸ Ἱεροσολύμων εἰς Ἐμμαοὺς καὶ ἡ ταχίστη αὐθημερὸν καὶ αὐθωρεὶ μετακίνησις καὶ παρουσία Του εἰς τὸ ὑπερῶον τῆς Ἱερουσαλήμ; Καὶ πῶς ἔζησε μηδεμιᾶς περιθάψεως τυχόν, ἐνῶ ἐκ μαρτυρίας τοῦ ἱστορικοῦ Ἰωσήπου ἐσταυρωμένοι λαβόντες χάριν καὶ ἐκ τοῦ σταυροῦ καταβιβασθέντες δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐπιζήσουν, παρὰ τὰς δαψιλῶς παρασχεθείσας ἰατρικὰς περιποιήσεις; Καὶ ἐπὶ πᾶσι, τί ἀπέγινεν ὁ Ἰησοῦς μετὰ τὴν 40ὴν ἡμέραν; Ἴδου τὰ ἀμείλικτα ἐρωτηματικά.

Κυρίε Λαμπράκη, Ἡ θεωρία, ποῦ ἐτολήματε καὶ ἐδημοσιεύσατε δὲν εἶναι σημερινή. Ἀναμασᾶται ἐκ τῶν ἀπίστων πολλάκις, παρὰ τὴν πλήρη κατάρριψίν της. Φαίνεται ὅμως, ὅτι τὸν τελευταῖον καιρὸν ἀνελήφθη ἐντατικὴ προσπάθεια διαφωτίσεως τοῦ πιστεύοντος λαοῦ μας κατὰ τὰς ἀντιλήψεις τοῦ ὑλιστικοῦ συγχρόνου πνεύματος. Δυστυχῶς ὁ τύπος, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐγκατέλιπε τὰς κορυφογραμμὰς καὶ σύρεται εἰς τὰ βορβορώδη τενάγη τῆς ἀπιστίας, ὑποσκάπτων οὕτω τὰ θεμέλια ὄχι μόνον τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἔθνους μας. Τί πλέον τούτου κάμνουν καὶ ἐπιδιώκουν οἱ κομμουνισταὶ εἰς βᾶρος Του;...

Μετ' εὐχῶν

Ἄρχιμ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ ΒΙΤΑΛΗΣ
Ἱεροκέρυξ Ἱ. Μητροπόλεως Νικοπόλεως

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΗΘΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ
ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΔΙΓΙΝΗΣ
“ΓΝΩΡΙΣΕ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΟΥ,,

Τὰ καλὰ τῆς θλίψεως.

Ἡ θλίψη κάνει ἀνθεκτικώτερα τὰ νεῦρα τῆς ψυχῆς, δυναμώνει τὴν προθυμία της καὶ τὴν ἀντοχή της γιὰ τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς· καὶ τῆς δίνει, ἔτσι, τὴν εὐκαιρία νὰ δοκιμάζη μεγάλην ἱκανοποίηση κι' εὐχαρίστηση. Τέτοια εἶναι ἡ φύση τῆς θλίψεως· καὶ τέτοια κατορθώνει, ὅταν ἀγγίξη μιὰ γενναία καὶ νεικτική ψυχή. Κι' ὅπως ἡ φωτιά, ὅταν σμίξη μὲ τὸ χρυσάφι τὸ κάνει καλύτερο, ἔτσι γίνεται καὶ μὲ τὶς ψυχές, ποὺ εἶναι πλασμένες ἀπὸ χρυσάφι. Σὰν τὶς εὐρη κάποια θλίψη, τὶς κάνει καθαρώτερες καὶ λαμπρότερες, ὅπως λέει ὁ θεῖος Χρυσόστομος.

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος λέει. «Ἡ θλίψη φέρνει τὴν ὑπομονή· ἡ ὑπομονὴ τὴν δοκιμασίαν· ἡ δοκιμασία τὴν ἐλπίδα· καὶ ἡ ἐλπίδα εἶναι βοήθεια καὶ παρηγοριά». Ὁ δὲ Μεγάλος Βασίλειος λέει. «Δὲν μᾶς δίνει ἄσκοπα τὶς θλίψεις ὁ παντεπίσκοπος Θεός· ἀλλὰ μᾶς ἔρχονται, γιὰ νὰ δοκιμασθῇ ἡ ἀγάπη μας στὸν Πλάστη μας. Κι' ὅπως στοὺς ἀθλητὲς οἱ ἀγωνιστικοὶ τοὺς κάματοι τοὺς χαρίζουν στεφάνια, ἔτσι ὁδηγοῦν καὶ τοὺς χριστιανούς στὴν τελείωσή τους οἱ δοκιμασίες καὶ οἱ θλίψεις, ἀν βέβαια ἀντιμετωπίζονται μὲ τὴν ὑπονότη ποὺ πρέπει, κι' ἂν δοξολογοῦμε τὸν Κύριο σὲ κάθε μας περιστατικό. Πραγματικά οἱ θλίψεις, γιὰ τοὺς φρόνιμους καὶ τοὺς στοχαστικούς ἀνθρώπους, εἶναι σὰν τροφὲς καὶ σὰν γυμναστική, ποὺ τοὺς προβιβάζουν σὲ δόξες, σὲ τιμὲς πατροπαράδοτες.

Ὁ Χρυσόστομος παρομοιάζει τὶς θλίψεις πρὸς τὴν χειμῶνιαν καὶ τὴν κακοκαιρία ποὺ ὠφελοῦν τὴν γεωργία καὶ λέει «Ὅπως ὁ χειμῶνας εἶναι χρήσιμος γιὰ τὴν γεωργία καὶ γιὰ τὴν καλλιέργεια τῆς γῆς, ἔτσι μᾶς εἶναι χρήσιμες καὶ οἱ θλίψεις, γιὰ τὴν προκοπὴ τῆς ψυχῆς μας. Δυὸ εἶναι τὰ κέρδη τῆς θλίψεως· τὸ ἓνα ὅτι μᾶς κάνει σοβαρώτερους καὶ προσεκτικώτερους. καὶ τ' ἄλλο, ὅτι μᾶς δίνει τὸ δικαίωμα νὰ προσφεύγωμε καὶ νὰ εἰσακουώμαστε ἀπὸ τὸν Θεό». Καὶ προσθέτει ἀκόμη «Ἡ θλίψη μᾶς γίνεται ἓνας δεσμὸς ἀξεδιάλυτος· ἓνα μεγάλωμα τῆς ἀγά-

πης· μιὰ ἀφορμὴ κατάνυξης κι' εὐλάβειας». Ὁ Γρηγόριος πάλιν ὁ Θεολόγος, ὀνοματίζει τὴν θλίψη «φάρμακο πού μᾶς σώζει». Κι' ὁ ἅγιος Θεοφύλακτος «βεβαίωση τοῦ Εὐαγγελίου». Ὁ δὲ Κύριλλος τῆς Ἀλεξανδρείας λέει, ὅτι «μᾶς κάνουν σωφρονέστερους οἱ θλίψεις· γιατί μᾶς σώζουν ἀπὸ τὰ βρόχια τῆς ἀναμελιᾶς καὶ τῆς ἀδιαφορίας καὶ μᾶς σέρνουν πρὸς τὴν καλωσύνη καὶ πρὸς τὴν φιλανθρωπία κι' ἀναγκάζονται ἔτσι, οἱ κακόμυχοι καὶ οἱ σκληροτράχηλοι νὰ σκύψουνε κάτω ἀπὸ τὸ ζυγὸ τους καὶ νὰ γνωρίσουνε τὸ φόβο καὶ τὴν πειθαρχία τοῦ Θεοῦ».

Ὁ Θεοδώρητος λέει, «ὄσοι δὲν ζοῦνε ἐγωϊστικὰ καὶ γιὰ τὸν ἑαυτό τους μόνο, ἀλλὰ γι' αὐτὸν πού ἐσταυρώθηκε κι' ἀναστήθηκε γιὰ τὴν σωτηρία τους, δέχονται καὶ νὰ κάμουνε καὶ νὰ ὑποστοῦνε μ' εὐχαρίστηση τὰ πάντα» πρὸς χάριν του. Κι' αὐτά, πού ἀπὸ τὴ φύση τους φαίνονται μεγάλα καὶ φοβερὰ παθήματα, τοὺς φαίνονται μικρὰ κι' ἀσήμαντα καὶ χρήσιμα, ὅταν τὰ συγκρίνουν μετὰ τὴν ἀγάπη του». Κι' ὁ μέγας Βασίλειος, ὅτι «ὁ φιλόανθρωπος Θεὸς μᾶς δίνει σύμμετρα μετὰ τὴν θλίψη καὶ τὴν παρηγοριά· καὶ παρακαλεῖ τοὺς ταπεινοὺς νὰ προσέχουνε, γιὰ νὰ μὴν τοὺς καταπιῇ ἡ ἄμετρη θλίψη».

Ὁ Χρυσόστομος λέει, πὼς «οἱ μὲν δίκαιοι βασανίζονται ὅταν δοκιμάζεται τὸ δίκαιό τους, οἱ δὲ ἄδικοι, ὅταν ἐλέγχονται οἱ παρανομίες τους. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ Γραφή τὰ μὲν παθήματα τῶν δικαίων ἀνθρώπων τὰ λέει «θλίψεις», τῶν δὲ ἁμαρτωλῶν τὰ λέει «μάστιγες». Ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι πάντα τῆς γεμάτης ἀπὸ δυσκολίες καὶ ἀπὸ στενοχώριες· καὶ πρέπει ἐξάπαντος ὅλοι νὰ θλίβωνται καὶ οἱ δίκαιοι κι' οἱ ἄδικοι, κι' οἱ θεοφοβούμενοι καὶ οἱ ἄσεβεῖς. Ἡ διαφορά ὅμως εἶναι μεγάλη. Γιατὶ ἄλλο πρᾶγμα εἶναι νὰ δοκιμάζεσαι σὰν φίλος, κι' ἄλλο νὰ τυραγνίεσαι καὶ νὰ μαστίζεσαι σὰν ξένος. Δέρνεται ἀπὸ τὸν πατέρα του τὸ παιδί, δέρνεται κι' ὁ ὑπηρέτης. Ἄλλ' αὐτὸς τὸ τρώει τὸ ξύλο, σὰν δοῦλος πού ἔπεσε σὲ λάθος, ἐκεῖνο ὅμως, σὰν ἐλεύθερος ἄνθρωπος, καὶ σὰν παιδί, πού εἶναι ἀνάγκη νὰ διορθωθῇ. Οἱ πληγῆς δὲν τοὺς κάνουν καὶ ἰσότιμους. Κι' ἂν πάθῃ ἕνας θεοφοβούμενος ὅ,τι παθαίνει κι' ἕνας ἄσεβῆς, δὲν ἐξομοιώνονται γι' αὐτό· ἀλλὰ ἡ παιδωμὴ τοῦ πρώτου λογαριάζεται σὰν μιὰ θλιβερὴ του δοκιμασία γιὰ τὸ καλὸ του· γιὰ τὸν ἄσεβῆ ὅμως εἶναι σκέτη τιμωρία καὶ μαστίγωμα.

Κι' ὁ Συνέσιος λέει, πὼς «μετὰ τὴν θλίψη καὶ μετὰ τὴν δοκιμασία ἔρχονται τὰ καλὰ στοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ κακὰ ἀπὸ τὴν ματαιοδοξία». Δὲν ὑπάρχει ὁδοιπóρος τῆς ζωῆς, ὅπως λέει ὁ

θεῖος Χρυσόστομος, πού νά μή δοκιμάση θλίψεις καί πόνους καί στενοχώριες. Μεγάλο ἀγαθὸ εἶναι ἡ θλίψη· κι' αὐτὸ τὸ μαθαίνομε ἀπὸ μικρὰ παιδιὰ. Γιατί χωρὶς κόπο, χωρὶς στενοχώρια τίποτα χρήσιμο δὲν μπορούμε νά μάθωμε.

Γιὰ τὴν ἀγάπη.

Ὁ θεῖος ἔρωτας εἶναι ἡ ὠλοκληρωμένη καὶ τέλεια ἀγάπη τῆς θεότητος, πού φανερώνεται σὰν ἀκοίμητος πόθος τοῦ θείου. Ὁ θεῖος ἔρωτας γεννιέται σὲ μιὰν ἀγνισμένη κι' ὀλοκάθαρη ψυχὴ· γιατί μόνον σ' αὐτὴν ἐπιφοιτᾷ ἡ θεία Χάρη. Ὁ ἔρωτας τοῦ Θεοῦ εἶναι οὐράνιο δῶρο, πού καταξιώνονται ἀπὸ τῆ Χάρη τοῦ Θεοῦ οἱ παρθενικὲς ψυχὲς καὶ πού τοὺς φανερώνεται καὶ τὶς περισκέπει μὲ τ' ἅγια φτερά της. Κανείς δὲν ἀποκτᾷ τὸν θεῖον ἔρωτα, χωρὶς νά τοῦ φανερωθῇ ἡ θεία Χάρη. Γιατί σὲ μία ψυχὴ πού δὲν ἐδέχθηκε τὴ θεῖαν ἀποκάλυψη, δὲν μπορεῖ νά ἐπιδράσῃ ἐπάνω της ἡ θεία Χάρη καὶ μένει ἀδιάφορη κι' ἀσυγκίνητη στὸ θεῖον ἔρωτα. Εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατο νά γεννηθῇ θεῖος ἔρωτας, χωρὶς νά ἐπισκιάσῃ τὴν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου ἡ θεία δύναμη. Ὁ θεῖος ἔρωτας εἶναι μιὰ ἐνέργεια, πού ἔχει πηγὴ της τὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ, πού θρόνιασε μέσα στὴν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου.

Τοὺς ἐραστὲς τῆς Θεότητος τοὺς σέρνει στὸ θεῖον ἔρωτα ἡ θεία Χάρη πού ἐπισκέφθηκε τὴν καθαρὴ τους καρδιά· κι' ἀποκαλύφθηκε στὴν ψυχὴ τους καὶ τὴν ἐτράβηξε κοντὰ στὸ Θεό. Τὸν ἐραστὴ τῆς Θεότητος, προτοῦ ν' ἀγαπήσῃ αὐτὸς τὸν Θεό, τὸν ἀγάπησε πρῶτα ὁ Κύριος, καὶ εἶχε γίνεи «υἱὸς ἀγάπης», προτοῦ ν' ἀγαπήσῃ αὐτὸς τὸν οὐράνιο Πατέρα. Ἡ καρδιά ἐκείνου πού ἀγαπᾷ τὸν Θεό, ποτὲ δὲν κοιμᾶται, παρὰ εἶναι πάντα ξάγρυπνη, γιατί εἶναι πλήθια καὶ ξέχειλη ἀπὸ τὸν θεῖον ἔρωτα. Ὁ ἄνθρωπος κοιμᾶται ἀπὸ φυσικὴ του ἀνάγκη, μὰ ἡ καρδιά του ὑμολογᾷ ἀκοίμητη τὸν Θεόν. Κι' ὁ θεῖος Χρυσόστομος λέει γιὰ τὸν πνευματικὸν ἔρωτα, πῶς «τόσο πολὺ πιεστικὸς εἶναι, πού δὲν ἀφήνει οὔτε μιὰ στιγμή τὴν ἐρωτευμένη ψυχὴ νά ξεκουρασθῇ, παρὰ σφιχτοδεμένους πάντα μαζί της, κατέχεται ἀπὸ τὴν ἀγωνία νά μή δοκιμάσῃ οὔτε καὶ τὴν παραμικρότερη θλίψη καὶ στενοχώρια».

Ἡ ψυχὴ πού ἀγαπᾷ τὸν Θεό, δένεται μ' ἀκατάλυτα δεσμὰ μαζί του· καὶ σ' αὐτὸν μονάχα πιστεύει, κι' ἐπάνω του κρεμνᾷ κάθε της ἐλπίδα κι' ἀπαντοχὴ. Τίποτες ἄλλο δὲν λαχταρᾷ παρὰ τὸ ἄκρον ἀγαθόν. Ὅλα τ' ἄλλα τὰ καταφρονᾷ. Κι' ὅλα τ' ἀηδιάζει. Μελέτη της εἶναι τὸ λόγια τοῦ Θεοῦ καὶ καταφυγὴ

της τὰ σκηνώματά του. "Όταν λάχη νὰ μιλήση, τὰ θαυμάσια τοῦ Θεοῦ διηγίεται· καὶ μοναδική της συζήτηση εἶναι ἡ δόξα του καὶ τὸ μεγαλεῖό του. Κι' ὄλημερίς κι' ὄλονυκτὶς ἀναπέμπει ὕμνους στὸ Θεὸ καὶ τὸν λατρεύει μ' ἀνέκφραστο πόθο. Τόσο πολὺ ζυμώνει καὶ κατέχει τὴν ψυχὴν ὁ θεῖος Ἔρωτας! Τόσο πολὺ τὴν κερδίζει· καὶ τόσο τὴν κατακτᾶ!

Ἡ ψυχὴ π' ἀγάπησε τὸν Θεὸ γνωρίζει, καὶ καταλάμπεται ἀπὸ τὸ θεῖο μυστήριον, ἀναφλέγεται ἀπὸ θεῖον Ἔρωτα. Καὶ γίνεται τρισμακάριστος· γιατί ἱκανοποιεῖ τὴ θεῖαν ἔφεση, ποὺ τὴν καταπλημμυρίζει. Καὶ κάθε ἄλλη ἐπιθυμία, κάθε νοσταλγικὴ διάθεση καὶ κάθε ἄλλη λαχτᾶρα, ποὺ εἶναι ξένη πρὸς τὴν θεῖαν ἀγάπη, τῆς φαίνεται ταπεινὴ καὶ μηδαμινὴ κι' ἀνάξιά της, καὶ τὴν ἀποκρούει.

Ὁ θεῖος Ἔρωτας, ποὺ βρίσκει ἀναπόκριση στὴ θεῖα ἀγάπη μεταρσιώνει τὴν ψυχὴ ποὺ ἀγαπᾶ τὸν Θεό. Καὶ σὰν ἓνα σύννεφον ἀπαλὸ τὴν τυλίγει καὶ τὴν ὑψώνει ὡς τὸν θρόνον τοῦ ἀπλαστοῦ κι' ὡς τὴν ἀστείρευτὴ πηγὴ τῆς ἀγάπης, τὴν ἀγάπη τὴν ἀθάνατη, ποὺ τὴν γεμίζει μὲ τὸ μυστικὸ κι' αἶδιον φῶς της. Καὶ ἡ ψυχὴ ποὺ ἐπληρώθηκε ἀπὸ τὸν θεῖον ἔρωτα καὶ ποὺ εἰσδύει στὸ μυστήριον τῆς θεῖας ζωῆς, εἶναι πάντα χαρούμενη κι' εὐχαριστημένη, καὶ σκιρτᾶ καὶ χορεύει, γιατί ἀναπαύεται ἐπάνω στὴν ἀγάπη τοῦ Κυρίου, σὰν ἐπάνω σ' ἀτρικύμιστὴ θάλασσα. Καμμιά πίκρα τοῦ κόσμου αὐτοῦ δὲν μπορεῖ νὰ ταράξη τὴ γαλήνη της καὶ τὴν εἰρήνη της· καὶ τίποτα δὲν μπορεῖ νὰ τὴν ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὴ θεῖα της αὐτὴ χαρὰ κι' εὐφροσύνη.

Γιατί, σὰν νὰ ἐξαυλῶνεται ἀπὸ τὴ θεῖα της ἀγάπη, ξεφεύγει ἀπὸ τὶς ὑλικές της αἰσθήσεις καὶ ξεχνᾷ τὴ σάρκινον ὑπόστασίν της, κατακυριευμένη καὶ καταγοητευμένη ἀπὸ τὴν ἀνέκφραστη γλυκύτητα τοῦ θεοῦ της ἔρωτα. Κι' αὐτὸς ὁ θεῖος ἔρωτας τὴν κάνει οἰκεία πρὸς τὸν Θεό· καὶ ἡ οἰκείωση αὐτὴ τῆς δίνει θάρρος, καὶ τὸ θάρρος τὴν ἀπόρρητη γέυση τοῦ θεοῦ· καὶ ἡ γέυση αὐτὴ τῆς αὐξάνει καὶ τῆς τρανεύει τὴν πεινὰ της. Καὶ γενικᾶ, μιὰ ψυχὴ ποὺ θὰ τὴν ἀγγίξῃ ὁ θεῖος ἔρωτας, τίποτ' ἄλλο δὲν στοχάζεται καὶ τίποτε ἄλλο δὲν λαχταρᾷ, παρὰ συνεχῶς ἀναστενάζει καὶ λέει: «Κύριέ μου, πότε θάρθω κοντά σου, καὶ πότε θ' ἀντικρύσω τὴν ἠλιόλαμπην ὄψη σου; Ἡ ψυχὴ μου λαχταρᾷ, Θεέ μου, ν' ἀραξοβολήσῃ κοντά σου, ὅπως λαχταρᾷ τὸ διψασμένο ἐλάφι τὶς πηγὰς τῶν νερῶν.

Τέτοιοι εἶναι ὁ θεῖος ἔρωτας ποὺ κυριεῦει τὴν ψυχὴν.

Ἡ θεία ἀγάπη.

᾽Ω ἀγάπη ἀληθινή κι' ἀκατάλυτη! ᾽Ω ἀγάπη, τῆς θείας εἰκόνας ἀποτύπωμα καὶ ὁμοίωμα! ᾽Ω ἀγάπη, γλυκύτετη τῆς ψυχῆς μου ἀπόλαυση! ᾽Ω ἀγάπη, τῆς καρδιάς μου ἀνώτατη εὐτυχία! ᾽Ω ἀγάπη, τῆς ψυχικῆς μου δύναμης θεῖο κραταίωμα! ᾽Ω ἀγάπη, τοῦ νοῦ μου ἀδιάλειπτη φροντίδα! Σὺ, μὲ τὴν ἀσταμάτητη παρουσία σου ζωογονεῖς καὶ πυρώνεις τὴν ψυχὴ μου. Σὺ τῆς δίνεις φτερὰ καὶ σὺ τὴν ἀνυψώνεις πρὸς τὴ θεῖαν ἀναζήτηση. Σὺ γεμίζεις κι' ἀνάβεις στὴν καρδιά μου τὴν φλόγα τοῦ θεοῦ ἔρωτα. Σὺ ἀναζωπυρώνεις κι' ἀνανεώνεις μέσα μου τὸν πόθο τοῦ ἄκρου ἀγαθοῦ. Σὺ τονώνεις τὴν ψυχὴ μου μὲ τὴν ζωογόνα σου δύναμη, γιὰ νὰ μπορῆ νὰ προσφέρῃ τὴν ὀφειλόμενη στὴ θεῖαν ἀγάπη λατρεία. Σὺ τὴν ἐλευθερώνεις ἀπὸ τὰ γήινα δεσμὰ τῆς καὶ τῆς χαρίζεις τὴν ἐλευθερία, γιὰ νὰ μπορῆ νὰ ὑψώνεται ἀνεμπόδιστα πρὸς τὴν οὐρανοκατοίκητη θεῖαν ἀγάπη.

Σὺ εἶσαι ὁ πολυτιμότερος τῶν πιστῶν θησαυρός, γιὰτὶ σὺ εἶσαι ἀπ' ὅλες τὶς θεῖες δωρεές τὸ τιμιώτατο δῶρημα. Σὺ εἶσαι τὸ θεόμορφο στόλισμα τῆς ψυχῆς καὶ τῆς καρδιάς, γιὰτὶ ἀναδείχνεις τοὺς πιστοὺς «υἱοὺς Θεοῦ». Σὺ εἶσαι τὸ ἐγκαλλώπισμα τῶν πιστῶν, γιὰτὶ λαμπροστολίζεις τοὺς φίλους σου. Σὺ εἶσαι τὸ μοναδικὸ ἀστείρευτο ἀγαθὸ, γιὰτὶ εἶσαι αἰώνια. Σὺ εἶσαι ἡ ὠραιότερη φορεσιά τῶν φίλων τοῦ Θεοῦ, γιὰτὶ μ' ἐσένα ντύνονται, καὶ παρουσιάζονται στὴ θεῖα του ἀγάπη. Σὺ εἶσαι ἡ ἀξεπέραστη τῶν πιστῶν ἀπόλαυση, γιὰτὶ εἶσαι καρπὸς τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Σὺ καταξιώνεις ὅσους ἀγαπᾷς μὲ τὴν βασιλεία τῶν Οὐρανῶν. Σὺ εἶσαι τὸ μωσαχόβλημα καὶ ἡ εὐωδία τῶν πιστῶν· καὶ χάρις σ' ἐσένα μποροῦνε καὶ χαίρονται τὴν μακαριότητα τοῦ Παραδείσου. Μὲ τὴ δύναμή σου γλυκοχαράζει στὴν ψυχὴ τῶν πιστῶν τὸ φῶς τοῦ νοητοῦ Ἥλιου καὶ μ' ἐσένα καταυγάζοντα τὰ πνευματικὰ τους μάτια. Μ' ἐσένα φωλειάζει μέσα μας ὁ πόθος γιὰ τὰ οὐράνια καὶ μποροῦμε νὰ μετέχωμε στὰ θεῖα δόξα. Σὺ θεμελιώνεις τὴν βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐπάνω στὴ γῆ· καὶ σὺ φέρνεις καὶ στεφανώνεις τὴν εἰρήνη στους ἀνθρώπους, ἐξομοιώνοντας τὸν οὐρανὸ μὲ τὴν γῆ. Σὺ σμίγεις τὶς ἀγγελικὲς μὲ τὶς ἀνθρώπινες ὕμνωδιες. Καὶ σὺ νικᾷς σ' ὅλα καὶ παντοῦ· κι' ἀναδείχνεσαι ἀνώτερη «κατὰ πάντα καὶ διὰ πάντα». Σὺ κυβερνᾷς πραγματικὰ τὸν κόσμο. Σὺ μὲ σοφία κατευθύνεις τὰ πάντα. Σὺ τὰ συνέχεις, σὺ τὰ συγκρατεῖς κι' οὔτε λαθεύεσαι, κι' οὔτε ξεπέφτεις ποτέ.

᾽Ω ἀγάπη, τῆς καρδιάς μου ἀνώτατη χαρά! ᾽Ω ἀγάπη, γλυκύτετη τοῦ γλυκύτατου Ἰησοῦ εἰκόνα. ᾽Ω ἀγάπη, τῶν μα-

Μεγάλες γυναικείες μορφές τοῦ Χριστιανισμοῦ

Η ΑΓΙΑ ΘΕΚΛΑ

(Β')

Ἡ Θεκλα ἀντιμετωπίζει τὴν ὀργή τῶν ἐχθρῶν ἀκολουθώντας τὸ παράδειγμα τοῦ διδασκάλου της.

Μὲ ἀπάθειαν ἀκούει τὴν καταδίκην της.

Ὁ ἡγεμόνας διατάσει νὰ ριφθῆ στὴν πυρᾶ

Ἡ Θεκλα ποὺ ἐπληροφορήθηκε τὴν βία ἀπαγωγῆ τοῦ ἀποστόλου ἐδοκίμασε ὀργή καὶ ἀγανάκτηση. Βεβαία ὅτι ὁ Θεὸς θὰ ἦταν συμπαράστατος τοῦ ὁπαδοῦ καὶ ἀποστόλου του, δὲν ἐξεδήλωσε κανένα φόβο, γιὰ τὴν τύχη του. Ἡ ὀργή της ἐκόχλασε καὶ στράφηκε ἐναντίον τοῦ ἀρραβωνιαστικοῦ της, τοῦ Θάμυρι, ποὺ ἐξώθησε τοὺς ἄλλους. Καὶ δὲν ἐδίστασε νὰ ἀποδοκιμάσῃ καὶ νὰ μυκτηρίσῃ πολλοὺς ἀπὸ τὸν ὄχλο ποὺ ἔβριζαν ὡς «μάγον» καὶ ἄξιον θανάτου τὸν Παῦλο. Ἐνας κόσμος εἶχε συγκεντρωθῆ μπροστὰ στὸ παλάτι τοῦ ἡγεμόνα γιὰ νὰ γνωρίσουν ἀπὸ πλησίον τὸν ἀπόστολο καὶ νὰ ἀποδοκιμάσῃ τίς διδασκαλίαις του. Ἀνάμεσα στὸν κόσμον αὐτὸν ἦταν καὶ ἄνδρες ποὺ θορυβοῦσαν, φωνάζοντας ὅτι ὁ ἀπόστολος διέφθειρε τίς γυναικείαις τους. Ὁ Παῦλος ἀτάραχος καὶ μὲ μιὰ ἐκδηλῆ ἀξιοπρέπεια καὶ ὑπερηφάνεια προχώρησε πρὸς τὸν θρόνον ποὺ καθότανε ὁ ἡγεμόνας. Ἡ ἀξιοπρέπειά του ἐξώργισε τοὺς ἀκολουθοῦντας αὐτὸν ποὺ ἄρχισαν νὰ τὸν ἀποδοκιμάζουν.

— Ὁ ἀσεβής! Ὁ ἀσεβής! Δὲν χαιρετᾷ τὸν ἡγεμόνα. Ὁ Καστέλιος μὲ μιὰ χειρονομία του ἐπιτακτικῆ συνέστησε στὸ πλῆθος νὰ σιωπήσῃ. Στὴν αἴθουσα ἀποκαταστάθηκε ἡ σιγή.

θητῶν τοῦ Κυρίου μας ἡ σημασία καὶ τοῦ θείου καὶ γλυκύτατου Ἰησοῦ τὸ σύμβολο. Πλήγωσε τὴν καρδιά μου, μὲ τὸν πόθο σου· καὶ καταπλημμύρισέ τηνε μὲ χρηστότητα, μὲ κλωσύνη καὶ μ' ἀγαλλίαση. Ἀνάδειξέ τηνε κατοικητήριον τῆς χάριτος τοῦ παναγίου Πνεύματος. Καὶ πύρωσέ την, μ' ὅλη σου τὴν θεία σου φλόγα, γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ καταφλέξῃ τὰ ταπεινά της πάθη· νὰ τὴν ἀγιάσῃ καὶ νὰ τὴν σύρῃ σ' ἀκατάπαυστην ὑμνολογία. Ξεχείλισέ τηνε ἀπὸ τὸν γλυκασμὸ τῆς ἀγάπης σου, γιὰ νὰ μὴν σταματῶ ποτέ μου, οὔτε νύχτα οὔτε ἡμέρα, ν' ἀγαπῶ καὶ νὰ ὑμνολογῶ, μ' ὅλη μου τὴν καρδιά, τὴν ψυχὴ καὶ τὴν διάνοια, τὸν Κύριον μου Ἰησοῦν Χριστόν. Ἀμήν.

(Συνεχίζεται)

Ἀπόδοση ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

— Ποιὸς εἶσαι τὸν ἐρώτησε μὲ τόνο ἀπειλητικὸ ἀλλὰ καὶ ταραχμμένο ὁ ἡγεμόνας.

— Ἐνας ἀπὸ τοὺς τυφλοὺς ποὺ ἡ πνοὴ καὶ τὸ φῶς τοῦ μόνου Θεοῦ ἐπανέφεραν στὴν ἀληθινὴ ζωὴ, ὥστε νὰ βλέπη τὴν ἀλήθεια καὶ νὰ τὴν διδάσκη.

— Καὶ ποιὰ εἶναι ἡ ἀλήθεια ποὺ διδάσκεις;

— Αὐτὴν ποὺ μοῦ ἐφάνέρωσε τὸ φῶς καὶ ἡ εὐδοκία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Θεοῦ μου.

— Ὁ λαὸς καταμαρτυρεῖ ὅτι ὁ Θεός σου αὐτὸς εἶναι Θεὸς τῶν πλάνων καὶ τῶν μάγων.

— Θὰ τὸν πιστέψῃ ἀργὰ ἢ γρήγορα ὁ λαὸς αὐτὸς κι' ἐσὺ ὁ ἴδιος. Στὰ λόγια αὐτὰ ὁ ἡγεμόνας ἐδοκίμασε φοβερὴ ὀργή.

— Τομᾶς, τοῦ εἶπε, νὰ βρίζῃς καὶ τὸν ἡγεμόνα σου;

— Ἀπλῶς λέγω τὴν ἀλήθεια.

Οἱ παρακολουθοῦντες ἄρχισαν νὰ φωνάζουν καὶ νὰ προτρέπουν τὸν ἡγεμόνα νὰ πάψῃ πλέον νὰ ἀνέχεται τὸν ἄθλιο μάγο. Ἀγκάλιασε μὲ ἓνα ἀστραπιαῖο βλέμμα τοὺς τὸν ὄχλο αὐτὸν ὁ Παῦλος καὶ ἀφέθηκε νὰ ὀδηγηθῆ στὴ φυλακὴ κατὰ διαταγὴ τοῦ ἡγεμόνα.

Τὰ λόγια τοῦ ἀποστόλου καὶ ὅσα ἄλλα ἐξέθεσε ἐδημιούργησαν ἓνα ψυχικὸ κλονισμὸ καὶ κάποιον δέος στὸν Καστέλιο. Ἡ ἀμφιβολία γιὰ τὸ πρόσωπο τοῦ ἀποστόλου ἐβασάνισε γιὰ ὥρα πολλὴ τὴν σκέψι καὶ τὸν ἐσωτερικὸ του κόσμο.

Ἡ πόλις τοῦ Ἰκονίου δὲν ἄργησε νὰ πληροφορηθῆ ὅτι ὁ ἀπόστολος βρίσκεται στὴς φυλακὰς καὶ ὁ πληθυσμὸς τῆς ἐδοκίμασε διαφορετικὰ συναισθήματα. Κάποια ἀναταραχὴ παρ' ὀλίγο νὰ καταλήξῃ σὲ σύγκρουσι. Ἡ Θέκλα ποὺ ἐπέστρεψε στὸ σπίτι τῆς ἀντίκρουσε τὴν ψυχρότητα καὶ αὐστηρότητα τῆς μητέρας τῆς, τῆς Θεόκλειας. Χωρὶς νὰ δώσῃ καμμιά ἀπάντηση ἢ μαθήτρια τοῦ Παύλου ἀπεσύρθηκε στὸ δωμάτιό τῆς καὶ ἄρχισε νὰ προσεύχεται. Ἡ προσευχὴ τῆς διήρκεσε ὥρες πολλὰς χωρὶς νὰ μπορέσουν νὰ τὴν διακόψουν ἐπανειλημμένως προσκλήσεις τῆς μητέρας τῆς, γιὰ τὸ βραδυνὸ φαγητό. Στὴ στάσι αὐτὴ τῆς προσευχῆς, ποὺ εἶχε προσλάβει τὴν μορφή μιᾶς θρησκευτικῆς ἐκστάσεως εὗρηκε ἢ νύχτα τὴν Θέκλα. Καὶ ὅταν ἀργὰ ἐπέισθη ὅτι ἡ μητέρα τῆς καὶ ὄλοι οἱ ἄλλοι εἶχαν κοιμηθῆ καὶ τὸ σκοτάδι ἐκάλυπτε πλέον κάθε ζωὴ ἐγκατέλειψε τὸ σπίτι καὶ διευθύνθηκε πρὸς τὴν φυλακὴ. Ἐγνώριζε ὅτι τὸ χρῆμα μποροῦσε νὰ κάμψῃ τοὺς φρουροὺς καὶ τὸν δεσμοφύλακα. Τὸν ἐφιλοδώρησε γενναία καὶ ἄνοιξε ἢ πόρτα πρὸ τὸ κελλί ὅπου ἐκρατεῖτο μὲ δεμένα τὰ πόδια ὁ ἀπόστολος.

Μέσα στὸ σκοτάδι τῆς φυλακῆς ἔλαμψε ἓνα δυνατὸ φῶς, ποὺ ἀγκάλιασε γιὰ μιὰ στιγμὴ τὴν μορφή τοῦ κρατουμένου. Καὶ στὴν γρήγορῃ αὐτὴ λάμψι ὡσάν νὰ διέκρινε ἢ Θέκλα ἓνα χαμόγελο.

—Διδάσκαλε! τοῦ ψιθύρισε μὲ τρεμάμενα ἀπὸ σιγκίνησι χεῖ-
λια.

—Νὰ εἶναι εὐλογημένη ἡ στιγμή αὐτὴ ποῦ ἤλθες, νὰ μὲ ἐπι-
σκεφθῆς.

—Δὲν ἦταν δυνατὸ νὰ σᾶς ἀφίσω μόνο στὴν ταλαιπωρία σας
αὐτὴ διδάσκαλε.

—Ἡμουνά βέβαιος γιὰ τὴν στοργή σου πρὸς τὸν ταπεινὸ
δοῦλο τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν μεγάλη πίστι σου πρὸς αὐτόν.

—Δούλη τοῦ Θεοῦ μου κι' ἐγὼ ἤλθα νὰ σᾶς προσφέρω τὶς ὑπη-
ρεσίες μου.

Ἐχάιδεψε πατρικὰ τὸ χέρι τῆς Θέκλας ὁ Παῦλος καὶ ἐκείνη
ἐκάθησε στὰ πόδια του καὶ ἄρχισε νὰ καταφιλῇ τὰ δεσμὰ τοῦ ἀπο-
στόλου. Συγκινημένος ὁ ἀπόστολος ἄρχισε νὰ μιλῇ στὴν Θέκλα
γιὰ τὸ μεγαλεῖο τοῦ Θεοῦ. Τὸν ἄκουε συνεπαρμένη ἡ κόρη καὶ
ἐδοκίμαζε ψυχικούς κλονισμούς. Τὸ σκοτάδι βαθὺ πάντοτε στὸ
κελλί τῆς φυλακῆς. Ἐνα θεῖο φῶς ὡς τόσο ἐσκόρπιζε μὲ τὴν ἀκτι-
νοβολία τὸ σκοτεινὸ περιβάλλον. Εἶχε γλυκοφέξει σχεδὸν ὅταν ἡ
Θέκλα ἐγκατέλειψε τὴν φυλακὴ ἀναβαπτισμένη σὲ μιὰ καινούργια
κολυμπήθρα χριστιανικῆς πίστεως ἀπὸ τὴν διδασκαλία τοῦ ἀπο-
στόλου. Καθὼς ἀπεμακρύνετο ἀπὸ τὸ κελλί ἀντελήφθη νὰ τὴν
πλησιάζη μιὰ σκιά. Ἦταν ὁ δεσμοφύλακας ποῦ εἶχε ἀφίσει ἐλευθέ-
ρα τὴν εἴσοδο στὴ φυλακὴ.

Τρέμοντας ἐπέστρεψε σ' αὐτὴν τὰ ἀργύρια τῆς δωροδοκίας
λέγοντας:

—Πιστεύω κι' ἐγὼ στὸ Θεὸ τοῦ Παύλου καὶ ἦταν ἡ μικρότερη
ὑπηρεσία ποῦ προσέφερα κι' ἐγὼ στὸν Θεὸ καὶ τὸν ἀποστόλό του.
Ἡ Θέκλα συγκινημένη ἔσφιζε τὸ χέρι του.

—Ἡ ὑπηρεσία αὐτὴ θὰ μείνῃ ἀλησμόνητη. Κράτησέ τα τὰ χρή-
ματα καὶ μοίρασέ τα σὲ φτωχοὺς ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ.

Αὐτὴ ἡ ἐπίσκεψις τῆς Θέκλας στὴν φυλακὴ δὲν ἄργησε νὰ γίνῃ
γνωστὴ σὲ ὀρισμένα πρόσωπα. Καὶ πρῶτον ἐπληροφορήθησαν αὐ-
τὴν οἱ γονεῖς τῆς καὶ τὴν ἐπέπληξαν μὲ τὰ δριμύτερα λόγια. Σκλη-
ρότερη στίς ἐπιπλήξεις ἡ μητέρα τῆς.

—Ἀθλία κόρη προδίνεις τὴν πίστι τοῦ πατέρα σου καὶ τὴν
τιμὴ τοῦ σπιτιοῦ μας.

—Κάμω ὅ,τι μοῦ ὑπαγορεύει ἡ πίστι μου. Αὐτὴν δὲν θὰ προ-
δώσω ποτὲ μέχρι τῆς τελευταίας πνοῆς μου.

—Εἶναι ἡ πίστις ποῦ σᾶς διδάσκει αὐτὸς ὁ μάγος.

—Ὁ μάγος αὐτὸς εἶναι ἓνας ἀπεσταλμένος τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ.

—Ὅχι. Δὲν θὰ ἀφίσουμε νὰ διαφθείρῃ κι' ἐσένα μὲ τὶς πλανε-
ρές του διδασκαλίας. Δὲν θ' ἀφίσουμε νὰ διαλυθῇ ὁ ἄρραβῶνας σου
μὲ τὸν Θάμυρι.

— Έχει διαλυθῆ ὁ ἀρραβῶνας αὐτός. Γιατί τίποτε δὲν μᾶς συνδέει πιά. Τὸν μισῶ τὸν ἄνθρωπο αὐτό. Τὸν μισῶ ὅσο δὲν μίσησα ποτὲ ἄνθρωπο στὸν κόσμο αὐτόν. Εἶναι ἓνας ἐχθρὸς τῆς ψυχῆς μου.

— Ὅταν θὰ σκεφθῆς καλλίτερα, τότε θὰ καταλάβῃς σὲ ποιά καταστροφή σέρνεις τὴν ζωὴ σου.

— Δὲν ἔχω νὰ σκεφθῶ ἄλλο. Γιὰ μένα ὑπάρχει μιὰ ζωὴ ποὺ ἀδύνατο νὰ τὴν καταστρέψῃ ἀνθρώπινη δύναμις.

— Εἶναι λοιπὸν ἡ τελευταία σου λέξι αὐτῆ; ἐρώτησε τὴν Θέκλα ἡ μητέρα της, ἔξαλλη σχεδὸν ἀπὸ τὶς ἀπαντήσεις καὶ τὴν ἐπιμονὴ τῆς κόρης της.

— Ἐπρεπε νὰ τὸ εἶχατε καταλάβει.

— Ἐ λοιπὸν δὲν θ' ἀργήσης νὰ μετανοήσης καὶ ν' ἀλλάξῃς γνώμη εἶπε ἡ Θεόκλεια μὲ τόνο ἀπειλητικὸ καὶ διακόπτωντας κάθε συζήτησι μὲ τὴν Θέκλα.

Μένωντας μόνῃ ἡ κόρη ἀναλογίστηκε γιὰ μιὰ στιγμή σὲ ποιά θέσι βρίσκεται. Ἐπῆρε ὅμως ἀμέσως τὴν ἀπόφασί της.

— Ὁχι, εἶπε, δὲν θὰ ἀρνηθῶ ἐγὼ τὸν Θεό μου.

Ἀγρυπνῆ τῆ νύχτα ἐκείνη ἔβλεπε ὀράματα κ' ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ ὀράματα αὐτὰ ἐπρόβαλε ἡ μορφή τοῦ ἀποστόλου μὲ τὸ φωτοστέφανο τῆς αἰωνίας δόξας στὸ κεφάλι. Μιὰ μυστικὴ φωνὴ σὰν νὰ τῆς ἔλεγε νὰ μείνῃ ἀκλόνητη στὴν πίστι της καὶ ὅτι ὁ Θεὸς ποὺ ἐγνώρισε καὶ διδάχτηκε ἀπὸ τὸν Παῦλο δὲν θὰ τὴν ἐγκαταλείψῃ ποτέ.

Ἡ σκληρὴ μητέρα δὲν ἄργησε νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἀπειλή της. Ἐπνιξε καθὲ μητρικὸ αἶσθημα καὶ φίλτρο καὶ ὀδηγουμένη ἀπὸ ἓνα θρησκευτικὸ φανατισμὸ κατήγγειλε στὸν ἀνθύπατο τὴν ἐπίσκεψι τῆς Θέκλας στὴν φυλακὴ τοῦ Παύλου. Ὁ ἀνθύπατος τὴν ἐκάλεσε νὰ ἐμφανισθῆ ἐνώπιόν του. Ἀφοβῆ καὶ πάλιν ἡ Θέκλα ἔσπευσε στὴν πρόσκληση. Εἶχαν συγκεντρωθῆ πολλοὶ στὸ παλάτι τοῦ ἀνθυπάτου. Καὶ πρώτη μεταξὺ τῶν γυναικῶν ἡ Θεόκλεια.

Ὁ ἀνθύπατος τὴν ἀναμέτρησε μὲ ἓνα ὀργίλο βλέμμα καὶ τὴν ἐρώτησε.

— Εἶναι ἀλήθεια λοιπὸν ὅτι δὲν σέβεσαι τοὺς νόμους τοῦ τόπου σου καὶ τῆς θρησκείας σου.

Ἡ Θέκλα ἐκύτταζε προσεκτικὰ τὸν Καστέλιο χωρὶς νὰ δώσῃ ἀπάντησι.

— Σὲ κάλεσα σὲ ἀπολογία καὶ πρέπει νὰ ἀπαντήσης στὰ ἐρωτήματά μου.

Καὶ πάλιν δὲν ἔδωσε ἀπάντησι ἡ Θέκλα.

Γεμᾶτος ὀργῆ ὁ ἡγεμόνας ἐσηκώθηκε ἀπὸ τὸν θρόνο του καὶ

μέ τόνο ἀπειλητικό, πού τόν συνάδευε και ἀπειλητική χειρονομία, εἶπε:

—Σέ διατάσσω ν' ἀπαντήσης. Γιατί δὲν θέλεις νὰ παντρευθῆς τὸν Θάμυρι σύμφωνα μέ τὸν νόμο τοῦ Ἰκονίου.

Μέ πνιγμένη ἀναπνοή ἀνέμεναν ὅλοι πού παρακολουθοῦσαν τὴν σκηνή αὐτὴ ν' ἀκούσουν τὴν ἀπάντησι τῆς Θέκλας. Στὴν ἄρνησι ὅμως και πάλιν αὐτῆς νὰ δώσῃ ἀπάντησι στοῦ ἐρώτημα τοῦ ἡγεμόνα ἀκούστηκε μιὰ δυνατὴ κραυγή.

—Κᾶψε τὴν ἄνομη γιὰ νὰ φοβηθοῦν και ὅλες οἱ ἄλλες γυναῖκες.

Ἡ κραυγὴ αὐτὴ ἔκαμε νὰ στραφοῦν πρὸς αὐτὴν ὅλοι.

Ἦταν ἡ Θεόκλεια, ἡ μητέρα τῆς Θέκλας, πού ζητοῦσε μέ ἄλλοφροσύνη και μανία τὸν θάνατο τῆς κόρης της.

Ἡ Θέκλα πού ἀνεγνώρισε τὴν φωνὴ τῆς μητέρας της δὲν ἐκινήθηκε ἀπὸ τὴν θέσι της.

Κάτι θέλησε νὰ πῆ ὁ ἡγεμόνας. Ἐπαναλήφθηκε ὅμως και ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἐντονότερα και πιὸ ἐπιτακτικὰ ἡ πρόκλησις.

—Κατάκαυσε τὴν ἄνομη!

Ἡ ἔκρηξι αὐτὴ τῆς ὀργῆς και τῆς θελήσεως τοῦ λαοῦ δὲν ἦταν δυνατὸ ν' ἀφήσῃ ἀδιάφορο τὸν ἡγεμόνα και μετὰ βραχεῖα σκέψι ἀνεκοίνωσε τὴν ἀπόφασί του.

—Θὰ γίνῃ τὸ θέλημά σας. Θὰ ριχτῆ στὴν πυρὰ ἡ ἄνομη.

—Ἡ ἀπόφασις νὰ ἐκτελεστῆ χωρὶς ἀναβολὴ ἐφώναξαν οἱ παριστάμενοι.

—Θὰ γίνῃ ἀμέσως! ἀπήντησε ὁ ἡγεμόνας. Και ἔδωσε διαταγὴ στὰ ὄργανά του γιὰ τὴν ἐκτέλεσι τῆς ἀποφάσεώς του.

Τὸ Ἰκόνιο ἐπληροφορεῖτο τὴν σκληρὴ αὐτὴ ἀπόφασι και ἡ ἀτμόσφαιρα ἐπλημῦρισε ἀπὸ διαφορετικοὺς ψιθυρισμούς. Ἡ πληροφορία ἔφθασε και εἰς τὸ κελλί τῆς φυλακῆς πού ἐκρατεῖτο ἀκόμη ὁ Παῦλος. Τὸν ἐπληροφόρησε ὁ δεσμοφύλακας του, πού δὲν εἶχε δύναμι νὰ ὁμολογήσῃ τὴν πίστι του πρὸς τὸν καινούργιο Θεό. Ἐσταύρωσε τὰ χέρια του ὁ ἀπόστολος τοῦ Θεοῦ και ἄρχισε νὰ δέεται πρὸς τὸν Θεὸ γιὰ τὴν σωτηρία τῆς πιστῆς και ἀφοσιωμένης ὑπαδῆς του.

(Συνεχίζεται)

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχυδρομικὰς ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» και «Ἐφημέριος», ὅπως σημειώσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

ΠΛΕΙΟΤΕΡΟ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΩΤΕΡΟ ΦΩΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΟΛΑΙΑ ΜΑΣ

Μέσα στήν αγωνιώδη και δραματική ζωή που διέρχεται κάθε χειμαζομένη ύπαρξις με τίς πολλές φάσεις και μορφές δοκιμασίας καλεῖται νά ἐφοδιασθῆ με τὰ πνευματικά και ἠθικά ὄπλα δια νά ἀντιδράσῃ ἀλλά και νικήσῃ τελικά. Ἴδου ἕνας ἀπ' αὐτοὺς που πόνεσε πολὺ και προσεβλήθη και ἀπὸ μιὰ βαρεῖα ἀρρώστεια, που μόνον ὁ θάνατος τοῦ ὑπελείπετο γιὰ μέσον λυτρωμοῦ ἀπὸ τῆ βασιανιστικῆ ζωῆ του. Καί ὅμως δὲν κατεβλήθη ἠθικά ἀπὸ τῆ ζωῆ, και τὸν πρόλαβε ὁ Μέγας Λυτρωτῆς και Σωτῆρας Χριστός, κοντὰ στὸν ὁποῖον βρῆκε τὴν ὑγεία τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ και τοῦ σώματος του και αὐτὸ ἐγινε με τὸ φῶς και ὁδηγὸ τῆ Γραφῆ ἢ («τὸ Μικρὸ Βιβλιαράκι») ὡς τὸ ἀποκαλεῖ και γράφει ἀλλοῦ. Καί αὐτὸ θὰ μᾶς τὸ διηγηθῆ και ὁ ἴδιος ἐδῶ. Εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς πολλοὺς καρποὺς τῶν ἐν ταῖς φυλακαῖς «κατ' οἶκον» Ἐκκλησιῶν, ὅπου τὰ τελούμενα κατὰ τὸ ἐπίσημον τῆς Ἐκκλησίας μας τυπικὸ και τὰ διδασκόμενα συστηματικώτερον εἰς τοὺς ὁμίλους, ἀποβαίνουν ὄχι μόνον διαφωτιστικά, ἀλλὰ και ψυχοτονωτικά και ἀνακουφιστικά τῶν μετεχόντων τῆς πνευματικῆς αὐτῆς κινήσεως κρατουμένων. Ὁ ἐδῶ κρατούμενος μᾶς παρουσιάζει με τὰ ὅσα γράφει τὸν τρόπον και τὰ μέσα τῆς σωτηρίας του, που ἀποτελοῦν τὸ σωσίβιο κάθε ὁμοιοπαθοῦς που πλήττεται στῆ ζωῆ. Τοῦτο εἶναι μιὰ πραγματικότης ἀδιαμφισβήτητος, που πρέπει νά γίνῃ γνωστῆ σ' ὅσους πονοῦν και πουὶς μπορεῖ νά πῆ ὅτι εἶναι ἢ θὰ εἶναι ἀμέτοχος πόνου;

Διαβάζοντας τὰ γραφόμενά του γιὰ τὸν «πόνον» θυμήθηκα ἕναν ἄλλο κρατούμενο, ἀλλ' ἀπὸ τὰ πάθη αὐτοῦ, που κι' αὐτὸς και ἡ μανοῦλα του πονοῦσε γιὰ τὸ κατάντημα τοῦ υἱοῦ της, και που σὲ μιὰ στιγμὴ που ἐπειραματίσθη χάρις στις προσευχῆς τῆς μανούλας του, τὴν ἐν Χριστῶ λύτρωσι, ἀνεφώνησε και εἶπε μεταξὺ τῶν πολλῶν ἄλλων που διαβάζομεν στις «ἐξομολογήσεις» τοῦ Ἱερ. Αὐγουστίνου: «Ἄλλὰ Σὺ, Θεέ μου, ἐξέτεινες τῆ χεῖρά σου ἀπὸ τὰ ὕψη τοῦ οὐρανοῦ δια νά με ἀνασύρῃς ἀπὸ τὰ σκότια βάθη που ἤμουν θαμμένος. Ἐν τῶ μεταξὺ ἡ μητέρα μου ἔκλαιε με πόνον μεγαλύτερο ἀπὸ τὸν πόνον τῆς μητέρας που κλαίει τὰ παιδιὰ της ὅταν τὰ θάπτουν στὸ χῶμα. Γιατί με ἔβλεπε νά χάνομε ἐμπρὸς Σου, με τῆ διορατικότητα που ἔφερεν στὰ μάτια της ἡ πίστις και τὸ πνευματικὸ φῶς που ἔχεις γεμίσει τὴν ψυχὴ της. Καί σὺ, Θεέ μου, εἰσήκουσες τὴς παρακλήσεις της και δὲν κατεφρόνησες τὸ δάκρυ της...». Καί ἀπαντᾷ σὲ κάθε πονεμένη ψυχὴ, που με καρδιὰ ἐπικαλεῖται Ἐκεῖνον που λέγει: («Ἐγὼ θὰ σὲ βοηθῶ») (Ἦσ. μα' 14). Λόγια παρήγορα και ἐνισχυτικά, που τὰ ἀπευθύνει ὁ Κύριος στὸν

καθένα μας. Και σάν νά λέγη: «Κύτταξε τι ἔχω ὡς τώρα κάνει. Τί, νά μὴ σέ βοηθῶ; Ἐγὼ ποὺ σέ ἐξαγόρασα μὲ τὸ αἷμά μου; Νά μὴ σέ βοηθῶ, ἐγὼ ποὺ πέθανα γιὰ σένα! Καὶ ἂν ἔκαμα τὸ μεγαλύτερο δὲν θὰ κάμω τὸ μικρότερο; Νά σέ βοηθῶ εἶναι τὸ λιγότερο ποὺ θὰ κάνω ποτὲ γιὰ σένα. Ἐχω κάμει περισσότερα καὶ θὰ κάμω περισσότερα. Πρὶν γίνῃ ὁ κόσμος σέ ἐξέλεξα. Ἐκαμα διαθήκη μὲ σένα. Ἄφισα τὴ δόξα μου καὶ ἔγινα ἄνθρωπος γιὰ σένα. Ἐδωσα τὴ ζωὴ μου γιὰ σένα· καὶ ἂν ἔκαμα ὅλα αὐτά; ἀσφαλῶς θὰ σέ βοηθῶ τώρα... σάν ψυχὴ μου! Δὲν εἶναι ἀρκετὸ αὐτό; Πῆγαινε λοιπόν... Ὁ αἰώνιος Θεὸς εἶναι ὁ συμπαραστάτης σου καὶ στὸ πόνου καὶ στὴ ζωὴ σου». (Spurgeon).

«Πῆγαινε λοιπόν». Αὐτὴ τὴν ἔκκλησι καὶ αὐτὸ τὸ σκοπὸ ἔχουν καὶ οἱ ὀλίγες αὐτὲς γραμμὲς μου, ποὺ γράφονται σάν εἰσήγησις καὶ μικρὴ κριτικὴ στὰ ὅσα ἐδῶ δημοσιεύονται τῶν ἀναγεννηθέντων κρατούμενων, ἐδῶ δὲ γιὰ «τὸν πόνου», ποὺ γράφει ὁ λυτρωμένος ἀπὸ τὸ Χριστὸ κρατούμενος, καὶ τὸν ὁποῖον εὐχαριστοῦμεν γιὰ τὰ τόσα ὠραῖα διδακτικὰ λόγια του. Εὐχόμεθα ὁ Κύριος νὰ τὸν εὐλογῇ. Ἄς εἶναι εὐλογημένο τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, διότι καὶ σήμερα προβάλλονται πρὸς παραδειγματισμὸν καὶ ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς πλάνης καὶ τῆς ἀμαρτίας ἀνασυσθέντες καὶ νικηταὶ στὸν πόνου καὶ τὴν τρικυμιώδη ζωὴ.

Ἄρχιμ. ΠΡΟΚ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΠΟΝΟΣ

«Καὶ τώρα ἡ ψυχὴ μου ἐξεχύθη ἐντὸς μου· ἡμέραι θλίψεως μὲ κατέλαβαν».
(Ἰώβ λ' 16)

Σὲ μιὰ στιγμὴ τῆς ἀπελπισιᾶς, σὲ μιὰ στιγμὴ ποὺ ὁ χρόνος τῆς φυλακῆς σάν ἀπαίσιος βραχνὰς πλέζε τὰ σωθικά μου καὶ τὰ μάτια μου θαμπωμένα ἔβλεπαν μπροστά τους μόνον τὰ μαῦρα καὶ βαρεῖα σύννεφα τῆς δυστυχίας καὶ τῆς ἀσπλαχνίας, καὶ στὸ νοῦ μου τριγύριζαν οἱ πιὸ παράξενες σκέψεις γιὰ τὴ ζωὴ, γιὰ τὸ ὠραῖον καὶ τὸ ἰδεῶδες. Ἐκεῖνη τὴ στιγμὴ...

Ἦταν ἡ στιγμὴ ποὺ ἔβλεπα τὸν ἑαυτὸν μου σάν μιὰ ἄτυχη μυῖγα στὸ λεπτὸ δίχτυ τῆς ἀράχνης νὰ χτυπιέται γιὰ τὴν ἐλευθερίαν της...

Ἦταν ἡ στιγμὴ, ποὺ διερωτᾶται κανεὶς, ὑπάρχει κάποιος σκοπὸς καὶ ἠθικὸ ἔρεισμα γιὰ τὴν Ζωή;

Ἦ, πόσο ἤθελα ἐκεῖνη τὴ στιγμὴ κάτι τὸ ἀπρόοπτο, τὸ δυνατὸ, τὸ συγκλονιστικὸ, ποὺ θὰ ἔδινε κάποιον τέλος, ἓνα τέρμα στὶς βασανιστικὰς μου σκέψεις...

Και από κεῖ οἱ σκέψεις μου ἔτρεχαν στή γλυκειά μου μανοῦλα, πού με λαχτάρα καρτερικά περιμένει τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἀσώτου παιδιοῦ τῆς στῆν θερμὴ τῆς ἀγκαλιά.

Τὶ λαχταρᾷ ἡ γερόντισσα αὐτή; Λαχταρᾷ ἀπὸ τὰ σπλάγγνα τῆς—τὸ παιδί τῆς—ἓνα ποτῆρι νερό. Ἐνα κομματί ψωμί στὰ γερατιά τῆς, διότι ἔχασε τὸ φῶς, τὰ πόδια ἀρροῦνται πιά νὰ σέρνουν τὸ γέρικο βασανισμένο καὶ πονεμένο κορμί τῆς. Μὲ πόσες πίκρες εἶναι ποτισμένο αὐτὸ τὸ βασανισμένο τῆς κορμί· τὰ δάκρυα στέρεψαν ἀπὸ τὰ μάτια τῆς—τὸ σφάξιμο τοῦ συντρόφου τῆς ζωῆς τῆς, τῶν δυὸ τῆς παιδιῶν καὶ τώρα ἡ δική μου φυλακή...

Και ἡ δύστυχη καλή μου ἀδελφοῦλα, πού δὲν γνώρισε τὴ χαρὰ τῆς ζωῆς, θυσίασε τὸν ἑαυτὸν τῆς γιὰ νὰ συντηρῇ τὴν γρηᾷ μητέρα, νὰ συντηροῦν κι' ἓνα κατάδικο, με τὴν ἐλπίδα τῆς σύντομης ἀπελευθερώσεώς του. Τὶ ἀνείπωτο δρᾶμα...

Τὶ δρᾶμα νὰ ζοῦν, νὰ ἀγωνίζονται δυὸ ἀπροστάτευτες γυναῖκες με ὄνειρα μιᾶς ἀναστάσεως, μιᾶς νέας ζωῆς, με ὄνειρα πού πλᾶθει ἡ πτωχὴ τους φαντασία.

Μὰ μήπως οἱ πτωχὲς δὲν ἔχουν δικαίωμα νὰ ζοῦν με ὄνειρα μιᾶς εὐτυχίας; Μήπως εἶναι ντροπὴ νὰ εἶναι κανεὶς πτωχός. Εἶναι σφάλμα; Εἶναι ἔγκλημα; Μήπως ἡ δυστυχία δὲν εἶναι ἀνθρώπινη; Τὸ σφάλμα δὲν εἶναι ἀνθρώπινο;

«Ὁ ἀναμάρτητος πρῶτος τὸν λίθον βαλέτω».

Ὁ Θεὸς συγχωρεῖ... Οἱ ἄνθρωποι...

Ἐπτάμισυ ὀλόκληρα χρόνια, πού σταμάτησαν τὸν παλμὸ τῆς νιότης, τὸν παλμὸ τῆς δημιουργικῆς ζωῆς... Μιὰ ζωὴ ὀλόκληρη.

Ἐπτάμισυ ὀλόκληρα χρόνια, τίποτα ἄλλο ἀπὸ τὰ κάγκελα δὲν ἀντικρῦζουν τὰ μάτια μου.

Βαρυὰ, ἀπαίσια, καταθλιπτικά κάγκελα.

Γύρω μου αἰσθάνομαι ἓνα κενό... Μὰ δὲν εἶναι κανεὶς πού πόνεσε γιὰ νὰ συμπονέση... Τὶ τραγικὸ νὰ πονᾷ κανεὶς καὶ νὰ μὴ θέλει κανέναν νὰ σὲ ἀκούση... Τὶ ἀσθηρότης... Τὶ σκληρότης...

Διψῶ γιὰ λίγη συμπόνια... Ποῦ εἶναι; Καὶ ὅμως δὲν γεννιέται κανεὶς κακός.

Δεσμὰ... Δεσμὰ... Δεσμὰ...

Ποιὸς ἐπιτέλους θὰ με ἐλευθερώση; Εἶναι μιὰ ἐρώτησι πού ἔκαιγε τὰ σωθικά μου, τὸ εἶναι μου. Πόσες νύχτες δὲν ξαγρῶ-πνησα! Πόσες βραδυὲς δὲν ἔκλαψα!... Πόσες βραδυὲς χειμωνιάτικες—μὰ σάμπως στὴ φυλακὴ ὑπάρχει ποτὲ κι' ἀνοιξιάτικη—βραδυὲς καταθλιπτικές, ἀπὸ αὐτὲς πού δὲν λείπουν ποτὲ στὴ φυλακὴ, βραδυὲς τοῦ πόνου καὶ τῆς θλίψης, καὶ με σύντροφο τὸ βῆχα... τὸ προμήνυμα αὐτὸ τοῦ σαρακιοῦ, πού τρώει τὸ πνευμόνι... Ἐσπλωμένος στ' ἀχρῆνιο στρώμα μου με βαρὺ κεφάλι, με πονεμένη καρδιά, με ναρκωμένους αἰσθήσεις ἀπὸ τὰ κτυπήματα τοῦ πόνου,

μου ἔδωκε κι' αὐτὸς τὸ κτύπημά του κουχ-κουχ-κουχ καὶ τὸ προσκεφάλι μου μιὰ βραδυὰ πλημμυρίζει στὸ αἷμα...

Νά, τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐφτάχρονης φυλακῆς.

Ὁ θάνατος κτύπησε τὴν πόρτα μου. Μὰ γιατί ἀργεῖ καὶ ὄλο κτυπᾷ, βασανίζει, παιδεύει.

Νεκρὸς-Ζωντανὸς μέσα στὰ δεσμὰ τοῦ θανάτου... Μέσα στὰ βάθρα τῆς ἀπελπισίας πού ρίχνει στὸ χαμό... ἢ στὴ νοσταλγία... καὶ ἀπὸ κεῖ ἀναζητῶ τὴν λευτεριά. Δὲν ψάχνω στὰ φαινόμενα... Στὸ εἶναι μου, στὰ μέσα μου καὶ τὴν βρῆκα... Ἀνώτερη ἀπὸ κάθε ἄλλη... Μιὰ πραγματικὴ ἐλευθερία πού εἶναι πλούσια στὸ περιεχόμενο καὶ μὲ πλοῦτο ἐννοιῶν, πού γεμίζει καὶ χαροποιεῖ. Πρῶτα-πρῶτα σοῦ προσφέρει πνευματικὸ ἐξαγνισμό ἀπὸ τὴν πλάνη καὶ τὴν ἁμαρτία, πού ὁδηγεῖ συνήθως τὸν ἄπειρον στὴ πτώσιν, στὸ σφάλμα, στὴ φυλακὴ...

Τὴ λευτεριά πού πηγάζει ἀπὸ τὴν δροσερὴ πηγὴ Ζωῆς, τὸν Χριστόν. Διότι «Ἐὰν ὁ Υἱὸς σᾶς ἐλευθερώσει, ὄντως, ἐλεύθεροι θέλετε εἶσθαι». (Ἰω. γ' 36).

Εἶναι ἐκεῖνος πού χαρίζει νέα πνοὴ Ζωῆς, ἀπομακρύνει τὸ ἁμαρτωλὸ παρελθόν «Ἐλθετε τώρα, καὶ ἄς διαδικασθῶμεν», λέγει ὁ Κύριος· ἐὰν αἱ ἁμαρτίαι σας εἶναι ὡς τὸ πορφυροῦν, θέλουσι γίνεαι λευκαὶ ὡς χιών, ἐὰν εἶναι ἐρυθραὶ ὡς κόκκινον, θέλουσι γίνεαι ὡς λευκὸν μαλλίων. (Ἦσ. α' 18).

Εἶναι Ἐκεῖνος πού χαρίζει τὴν ἀγάπην, καὶ ἐδέχθη στὸ Σταυρὸν τοῦ μαρτυρίου («Τὸ μνήστητί μου, Κύριε» τοῦ ληστοῦ).

Μόνον ἡ πνευματικὴ ἐλευθερία ἀποκτωμένη διὰ τοῦ Χριστοῦ εἶναι ὁ προάγγελος τοῦ ἀγαθοῦ, τοῦ καλοῦ, τῆς πραγματικῆς ἐλευθερίας. «Θέλετε γνωρίσει τὴν ἀλήθειαν καὶ ἡ ἀλήθεια θέλει σᾶς ἐλευθερώσει». (Ἰωάν. γ' 32).

Ἡ ἀλήθεια τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ εἶναι ἐκεῖνη πού μὲ ἐζωοποίησε καὶ μοῦ ἔδωσε τὰ φτερὰ τῆς ἐλπίδος γιὰ τὸ μέλλον. Διότι «Πιστὸς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος», πού εἶναι μιὰ ἀδιάφυστη βεβαιότης.

Καὶ τὴν ἐλευθερίαν τὴν προσωπικὴν, ἐφ' ὅσον εἶναι πλέον φορεὺς τῆς πνευματικῆς ἐλευθερίας τοῦ Κυρίου, στηρίζω εἰς τὸν Κύριον, εἰς τὴν ἀγάπην Αὐτοῦ, πού ἐθυσίασε τὴν ζωὴν Του γιὰ νὰ μὲ ἐλευθερώσῃ, νὰ μὲ σώσῃ καὶ νὰ μὲ ξεπλύνῃ μὲ τὸ Πανάγιον Αἷμά Του. Τὴν προσωπικὴν μου ἐλευθερίαν στηρίζω εἰς τὴν ἀγάπην τῶν πιστῶν, εἰς τὴν ἀγάπην τῶν χριστιανῶν ἀδελφῶν μου, οἱ ὅποιοι θὰ δώσουν τὸ χέρι βοήθειας, θὰ συμβάλλουν εἰς τὸ Ἔργον τοῦ Κυρίου πρὸς Δόξαν Του.

Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, ὁ ἀκούραστος κήρυκας τῆς ἀγάπης

«ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΑΔΟΛΕΣΧΙΑΣ»

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΨΥΧΩΦΕΛΕΙΣ ΕΠΙΣΤΑΣΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ «ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΝ»

Ὑπὸ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΕΩΣ

**Καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τ' ἄλλα, ὅταν καταλήγη ὅπως πρέπει,
στὸ Θεό, τοῦ εἶναι εὐάρεστη.**

«Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς δυνάμεώς σου». (Δευτ. στ', 5).

Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἀφιερῶνῃ στὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ κάθε του λογισμό, κ' ὅλη του τὴν ψυχὴ καὶ τὴ δύναμή του, δὲν τοῦ μένει λοιπὸν πλέον τίποτα ἀπὸ τὸν ἑαυτό του, γιὰ ν' ἀγαπήσῃ καὶ κάτι ἄλλο. Καὶ πῶς γίνεται αὐτό; μπορεῖ ἴσως νὰ μ' ἐρωτήσῃς. Πῶς νὰ μὴν ἀγαπήσω τοὺς γονεῖς ποὺ μ' ἐγέννησαν, τὴν γυναῖκα μου, τὰ παιδιὰ μου, τ' ἀδελφία μου, τοὺς γείτονές μου, τοὺς εὐεργέτες μου, τοὺς καλοθελητές μου, τοὺς φίλους μου; Σοῦ ἀπαντῶ λοιπὸν, πῶς ἡ προσταγὴ ποὺ ἔχεις, Χριστιανέ μου, εἶναι νὰ τοὺς ἀγαπᾶς ὅλους αὐτοὺς, καὶ μάλιστα κ' αὐτοὺς τοὺς ἐχθρούς σου. Μὰ καλύτερα πολὺ ἀπὸ μένα, σοῦ δίνει τὴν ἀπάντησιν, μ' ὅλους μαζὺ τοὺς ἄλλους Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας, ὁ ἱερός Θεοδότης. Ναί, λέει νὰ τοὺς ἀγαπήσῃς ὅλους αὐτοὺς τοὺς

λέγει: «Ὁ Θεὸς εἶναι ἀγάπη». «Ὅστις δὲν ἀγαπᾷ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ... τὸν Θεὸν πῶς δύναται νὰ ἀγαπᾷ»; Καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, λέγει: «Ἐν φυλακῇ εἴμην καὶ ἤλθατε πρὸς με».

Ὅποτε καὶ θὰ ἐπαναληφθῇ τὸ μέγα θαῦμα τοῦ δεσμωτηρίου ὅπως στοὺς Φιλίππους...

Γιατὶ νὰ κλαῖς καλὴ μου μανοῦλα. Ὁ Χριστὸς εἶναι μαζὺ μου. Οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶναι τόσο κακοὶ ὅσο φαντάζεσαι... Νὰ προσεύχου μόνον με πίστι, ὁ Κύριος εἶπε: «Αἰτεῖτε, καὶ θέλει σᾶς δοθῆναι» (Λουκ. ια' 9).

παραπάνω, αλλά ύστερα από τὸν Θεό· «Μετὰ τὸν Θεὸν δεῖ ἀπονέμειν ἐκάστῳ τὰ πρόσφορα... τῆς γὰρ τὸν Θεὸν ἀγάπης καὶ τὸ ταῦτα πληροῦν». Πρέπει ν' ἀποδίνης στὸν καθένα αὐτὸ ποῦ τοῦ πρέπει... γιατί αὐτὸ σημαίνει ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, τὸ νὰ κάνης δηλαδὴ ὅλα αὐτά. Ναι ν' ἀγαπᾶς κι' ἐκείνους· ἀλλὰ νὰ τὸς ἀγαπᾶς ύστερα ὅμως ἀπὸ ἐκεῖνον καὶ γιὰ ἐκεῖνον· ἐπειδὴ αὐτὸ κι' ἐσένα συμφέρει καὶ σ' ἐκείνους. Τὴν τέτοιαν ἀγάπη κι' ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς τὴν θέλει καὶ τὴν προστάζει, καὶ ξαναγυρίζει πάλι σ' αὐτόν, ἐπειδὴ αὐτὸ εἶναι ἡ οὐσία καὶ τὸ περιεχόμενο τῆς ἀγάπης του. Καὶ θὰ στὸ ἐξηγήσω καθαρῶτερα. Ἡ ἀγάπη τῶν συγγενικῶν μας προσώπων κι' ὄλων τῶν ἄλλων ποῦ εἶπαμε, ἢ ἐναντιώνεται κι' ἀντιβαίνει στὴν ἀγάπη πρὸς τὸν Θεόν, ἢ συμφωνεῖ μαζί του, καὶ σ' αὐτὴν ἀνάγεται κι' αὐτῆς εἶναι μέρος κι' ἀπ' αὐτὴν ἐξαρτᾶται. Ἄν αὐτὸ τὸ τελευταῖο συμβαίνει, τότε μιὰ εἶναι ἡ ἀγάπη· κι' ὅποιος ἔχει τέτοιαν ἀγάπη, ἐπειδὴ γιὰ τὸν Θεὸ καὶ σύμφωνα μὲ τὸ θεῖο του θέλημα ἀγαπᾶ καὶ τοὺς ἄλλους, εἶναι φυσικό, μὲ τὴν ἀγάπη του αὐτῆ, ν' ἀγαπᾶ «ἐξ ὅλης τῆς διανοίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, καὶ ἐξ ὅλης ἑαυτοῦ τῆς δυνάμεως» τὸν ἴδιο τὸ Θεό, ποῦ αὐτὸς τὸ θέλει ἔτσι, κι' αὐτὸς τὸ προστάζει.

Ἄν ὅμως συμβαίνει τὸ ἄλλο, ἂν δηλαδὴ ἡ ἐπιστροφή μὲ τὴν ἀνθρώπινην ἀγάπη πρὸς τὰ κτίσματα εἶναι ἓνα εἶδος ἀποστροφῆς ἀπὸ τὸν Κτίστη· καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς αὐτὰ δὲν ἀναφέρεται, ἀλλὰ ἀντιφέρεται κι' ἀναιρῆ τὴν ἀγάπη του σ' αὐτόν, τότε ἡ ἀγάπη δὲν εἶναι μιὰ, οὔτε ἴδια καὶ ταυτόσημη. Ἐπειδὴ τ' ἀντίθετα πράγματα δὲν συμφωνοῦνε μεταξύ τους, οὔτε καὶ συμπίπτουν· μὰ κι' ἂν τύχη νὰ συμπέσουν, δὲν ταυτίζονται οὔτε κι' ἐνοποιοῦνται· ἀλλὰ τὸ ἓνα ἀναιρεῖ κι' ἀνατρέπει τὸ ἄλλο.

Κι' ὅποιος ἀγαπᾶ μ' ἓνα τέτοιο τρόπο, ἐπειδὴ δὲν ἀγαπᾶ τὸ καθετὶ ἄλλο γιὰ τὸν Θεό, ἀλλὰ κατὰ τοῦ Θεοῦ, δὲν ἀγαπᾶ βέβαια τὸν Θεὸ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας, καὶ

ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, καὶ ἐξ ὅλης αὐτοῦ τῆς δυνάμεως), ἀλλὰ τὴ μοιράζει τὴν ἀγάπην του καὶ στὰ κτίσματα, καὶ τὴν ἀποσπᾷ ἀπὸ τὸν Δημιουργό του καὶ τὸν Κτίστη του. Κι' ἔτσι δημιουργεῖ καὶ βάζει ἐπάνω στὸ κεφάλι του πολλοὺς Κυρίους καὶ δὲν μπορεῖ νὰ εἰπῇ πραγματικὰ καὶ μὲ στέρεη κι' ἀμετακίνητη συνείδηση· «Κύριος μου Κύριος εἷς ἐστι».

Οἱ γονεῖς εἶναι οἱ πρῶτοι διδάσκαλοι τῶν παιδιῶν τους.

Ὡ γονεῖς, ὦ πατέρες, ὦ μητέρες! ἐπέρασεν ἄραγε ἀπὸ τὸν νοῦ σας καμμιὰ φορὰ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα; Ποιὸ εἶναι τὸ πρᾶγμα αὐτό; Νά, αὐτό, πού σᾶς λέω! Συλλογισθήκατε δηλαδὴ ποτέ σας, πῶς ἐσεῖς εἴσθε οἱ πρῶτοι παιδαγωγοὶ καὶ οἱ πρῶτοι δάσκαλοι τῶν παιδιῶν σας; Πῶς ἐσεῖς, περισσότερο ἀπὸ ὅλους, ἔχετε τὸ χρέος νὰ διδάσκατε στὰ βλαστάρια σας τὴν θεοσέβεια καὶ νὰ τὰ ὀδηγᾶτε στὸ σωστὸ καὶ σωτήριο δρόμο; Ἐ! αὐτὸ λοιπὸν τὸ χρέος σᾶς τὸ νομοθετεῖ ὁ Θεός· μὰ καὶ σᾶς εἶναι ὅλως διόλου ἀπαραίτητο.

Αὐτά, λέει ὁ Κύριος· αὐτὰ εἶναι τὰ ὅσα ἐγὼ σᾶς προστάζω. Αὐτὲς εἶναι οἱ ἐντολές μου καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου, πού ὤρισα γιὰ σᾶς, Ἰσραηλιῖτες. Γι' αὐτὸ βάλετέ τα καλὰ στὸ νοῦ σας καὶ φυλάξετέ τα καλὰ στὶς καρδιές σας καὶ στὶς ψυχές σας. Καὶ νὰ μὴν πάψετε ποτέ σας νὰ τὰ παραγγέλλετε καὶ στὰ παιδιὰ σας. Κι' ὅταν ἡσυχάζετε στὰ σπίτια σας, κι' ὅταν βγαίνετε ἔξω, νὰ τᾶχετε συντροφιά σας καὶ συνοδοιπόρους σας. Κι' ὅταν τὸ βράδυ, ἐτοιμάζεσθε νὰ γείρετε στὰ κρεβάτια σας γιὰ νὰ ξεκουραστῆτε· κι' ὅταν θὰ σηκωθῆτε τὸ πρωτῆ, τινάζοντας τὸν ὕπνο ἀπὸ τὰ μάτια σας. «Καὶ ἔσται τὰ ρήματα ταῦτα, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι σήμερον, ἐν τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν τῇ ψυχῇ σου· καὶ προβιβάσεις αὐτὰ τοῖς υἱοῖς σου· καὶ λαλήσεις ἐν αὐτοῖς, καθήμενος ἐν οἴκῳ, καὶ πορευόμενος ἐν ὁδῷ, καὶ κοιταζόμενος καὶ διανιστάμενος». (Δευτ. στ', 6-7). «Ὅπου κι' ἂν βρεθῆς

δηλαδή, και σ' οποιοδήποτε μέρος και σ' οποιαδήποτε περίσταση, πάντα σου, ἐσύ πρέπει νά γίνεται ὁ ὁδηγὸς τῶν παιδιῶν σου και νά τὰ μαθαίνης τὰ σωστά και τὰ νόμιμα και νᾶναι πάντα τους θεοβοβούμενα.

Ἄλλὰ ποιὸς νά μὴν ἐλεινολογήσῃ τοὺς καιροὺς αὐτοὺς πού φθάσαμε; ἢ γιὰ νά μιλήσω σωστότερα, ποιὸς νά μὴν ἐλεινολογήσῃ ἐμᾶς τοὺς ἴδιους, πού καταντήσαμε σὲ τέτοιους καιροὺς; Ἐφθάσαμεν, ἀλλοίμονό μας, σὲ τέτοιαν ἐποχὴ, πού ἀντὶ νά συνηθίζουν οἱ γονεῖς τὰ παιδιὰ τους στὴν ἀρετὴ και νά τὰ μαθαίνουν τῇ θεοσέβεια, τὰ μαθαίνουν τ' ἀντίθετα. Κάθε ψευτιά δηλαδή, και κάθε πονηρία και κάθε ἀσέβεια. Κι' ἀντὶ νά φροντίσουν νά σπέρνουν μέσα στὶς τρυφερές των ψυχοῦλες τὸ σπόρο τῆς χρηστοθήειας και τῶν καλῶν ἔργων, φιλοτιμοῦνται περισσότερο νά φυτεύσουνε στὶς καρδοῦλες των κάθε φαρμακερὸ φυτό, ἀπὸ ἄπρεπους στοχασμοὺς κι' ἀνόσιες πράξεις.

Και φθάσαμε στοὺς καιροὺς μας αὐτοὺς σὲ τέτοιο κατάντημα, πού ἀντὶ νά παρακινοῦμε τοὺς γονεῖς νά φωτίζουνε τὸν νοῦ και νά διορθώνουν τὰ παιδιά τους, εἶναι ἀνάγκη νά τοὺς προτρέπωμε νά μὴν σκοτίζουν τὰ μυαλά τους και νά μὴ διαστρέφουν τὸν χαρακτῆρά τους! Κι' ἀντὶ νά προτρέπωμε τοὺς γονεῖς νά γίνουν αὐτοὶ παράδειγμα μίμησης στὸ κορίτσι τους ἢ στὸ γυιό τους, εἶναι ἀνάγκη νά συμβουλευώμε τᾶγόρι ἢ τὸ κορίτσι, ν' ἀποφεύγουν, ὅσο τὸ μποροῦν, ν' ἀκολουθοῦνε τὸ παράδειγμα τοῦ πατέρα τους ἢ τῆς μητέρας τους.

**Ἀπαγορεύονται στοὺς Ἰσραηλιῆτες οἱ ἐπιγαμίες
μὲ τοὺς Χανααίους.**

Ἀπαγορεύοντας ὁ Θεὸς στοὺς Ἰσραηλιῆτες τὰ παντρολογήματα και τίς ἐπιγαμίες μὲ τοὺς Χανααίους, τοὺς ἔδωκε τὴν ἐντολὴν αὐτῇ· «Τὴν θυγατέρα σου οὐ δώσεις τῷ υἱῷ αὐτοῦ· και τὴν θυγατέρα αὐτοῦ οὐ λήψῃ

τῷ υἱῷ σου». Οὔτε τὸ κορίτσι σου νὰ δώσης στὸ γιό του, οὔτε καὶ νὰ κάμης νύφη σου τὴν κόρη του. (Δευτ. ζ', 3). Ν' ἀποφεύγης τὶς συγγενικὲς ἐπιμιξίαι καὶ τὰ συντροφιάσματα μὲ τοὺς Χαναναίους. Μήτε τὴν κόρη σου νὰ τοὺς δώσης γιὰ νύφη, μήτε καὶ νὰ πάρης νύφη γιὰ τὸν γιό σου ἀπ' αὐτούς.

Κι' ἐξηγεῖ κατόπιν ἀμέσως καὶ τὸν λόγο τῆς ἀπαγόρευσης αὐτῆς. Γιατί, λέει, ἂν δώσης στὸ γιό σου Χαναναία γυναίκα, αὐτὴ θὰ τὸν κάμῃ εἰδωλολάτρη· «ἀποστήσει γὰρ τὸν υἱόν σου ἀπ' ἐμοῦ, καὶ λατρεύσει θεοὺς ἑτέροις» (Δευτ. ζ', 4). Ὁ λόγος ὅμως αὐτὸς εἶναι μονόπλευρος κι' ἐφαρμόζεται στὴ μισὴ μονάχα ἐντολή. Καὶ φαίνεται λειψὸ τὸ ἄλλο μέρος· πὼς ἂν δώσης, δηλαδὴ τὴν κόρη σου σὲ Χαναναῖο γαμπρό, αὐτὸς θὰ τὴν κάμῃ νὰ μὴν ἔχῃ σέβας πρὸς ἐμὲ καὶ νὰ γίνῃ εἰδωλολάτρισσα. «Ἀποστήσει τὴν θυγατέρα σου ἀπ' ἐμοῦ, καὶ λατρεύσει θεοὺς ἑτέροις». Αὐτὸ δὲν ἀναφέρθηκε καθόλου.

Πὼς ὅμως καὶ γιατί; Δὲν προνοεῖ ἄραγες ὁ Θεὸς γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ γυναικείου φύλου, ὅπως προνοεῖ γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ ἀνδρικοῦ; Δὲν ἀποστρέφεται ὁ Θεὸς παρόμοια καὶ τὸ ἴδιο, καὶ τὴν ἀποστασία τοῦ Ἰσραηλίτη καὶ τῆς Ἰσραηλήτισσας; Τὶς ἀποστρέφεται τὸ ἴδιο, χωρὶς καμμιά ἀμφιβολία, ὅπως τὸ ἀποδείχνει ὀλοφάναρα καὶ ἡ κοινὴ καὶ γιὰ τὸν γιό καὶ γιὰ τὴν γυναῖκα ἀπαγόρευση. Γιατὶ λοιπὸν ἀποσιωπήθηκεν ἡ ἀπαγόρευση ποὺ ἀφοροῦσε τὴν κόρη;

Μήπως ἤθελεν νὰ φανερώσῃ μ' αὐτὸ ἡ Γραφὴ τὸ ψεύτικο κι' ἐπίβουλο καὶ δυσιδαιμονικὸ ἦθος τῆς γυναῖκας, καὶ νὰ παραστήσῃ μὲ τὴν ἀποσιώπησιν αὐτῆ, πὼς μὲ τὰ δολερά της νάζια καὶ μὲ τὰ πλανέματα τῆς ἀγάπης εἶναι περισσότερο πρόσφορη καὶ ἱκανὴ νὰ παρασύρῃ στὰ θελήματά της τὸν ἄνδρα, παρὰ ὁ ἄνδρας τὴν γυναῖκα; Ἴσως. Καὶ φανερώθηκεν κι' ἄλλοῦ τὸ πρᾶγμα αὐτό· ὅταν δηλαδὴ ἐστάθμευσαν οἱ Ἰσραηλῖτες στὴ χώρα Σαττείμ· «Ἐβεβηλώθη ὁ λαὸς ἐκπορνεῦσαι εἰς τὰς θυγα-

τέρας Μωάβ... και ἐτελέσθη Ἰσραὴλ τῷ Βεελφεγῶρ» Ἐβεβηλώθηκεν ὁ λαός, πορνευόμενος μετὰ τὰς Μωαβίτισσας... καὶ ἐθουσιάσανε οἱ Ἰσραηλιῖτες στὸ Βεελφεγῶρ» (Ἀριθ. κε', 2). Οἱ Ἰσραηλιῖτες ὅμως δὲν κατώρθωσαν νὰ προσηλυτίσουν, οὔτε μιὰν ἀπὸ τὰς Μωαβίτισσας καὶ τὰς Μεδιανίτισσας γυναῖκες, μετὰ τὰς ὁποῖας ἔσμιζαν. Τὸ ἴδιο γίνηκε κατόπιν καὶ μετὰ τὸν Σαμψῶν καὶ μετὰ τὸν Σολομῶντα, γιὰ νὰ παρατρέξωμε καὶ τόσους ἄλλους.

Μπορεῖ ὅμως νὰ εἰπῆ κανεὶς, πῶς ἡ θεία Γραφή ἀποσιώπησε τὴν μισὴν ἀπαγόρευση, σὰν περιττὴ· γιὰτι μαζὶ μ' ἐκεῖνο ποῦ ἦτανε τὸ δυσκολώτερο γιὰ νὰ γίνῃ, συναπαγορεύθηκε μαζὶ καὶ τὸ εὐκολώτερο καὶ τὸ προχειρότερο. Καὶ εἶναι βέβαιο, πῶς εἶναι περισσότερο δυσκολοκατόρθωτο, τὸ νὰ παρασύρῃ μιὰ Χαναναία στὴν εἰδωλολατρεία μιὰν Ἑβραϊκὴ οἰκογένεια, ποῦ ἐγένηκε πλέον μέλος τῆς, μετὰ τὸν γάμο τῆς, καὶ συγκατοικῆ πλέον μαζὶ τοὺς, παρὰ ἓνας γαμπρὸς Χανανίτης νὰ παρασύρῃ στὴν ψευδοθηρησκεία μιὰν Ἰσραηλίτισσα, ποῦ ζῆ πλέον μαζὶ τοῦ καὶ μαζὶ μετὰ τοὺς ὁμοεθνεῖς τοῦ, καὶ βρίσκεται στὴν ἀπόλυτη ἐξουσία καὶ θέλησή τοῦ. Αὐτὸ τὸ δεύτερο φαίνεται πῶς εἶναι τὸ εὐκολώτερο νὰ γίνῃ.

Ποιὰ ἀνάγκη λοιπὸν ἦτανε νὰ φανερώσῃ ὁ νομοθέτης τὸν κίνδυνον μιᾶς κόρης Ἰσραηλίτισσας, ποῦ θάτανε στὴν ἐξουσία ἐνὸς ἀνδρῶς καὶ θὰ ζοῦσε ἀνάμεσα σὲ ἀσεβεῖς ἀλλόφυλους, ὅταν μ' ἐκεῖνο ποῦ εἶπεν ἐπαράστησε, πῶς καὶ αὐτὸς ὁ Ἰσραηλίτης ἀνδρῶς κινδυνεύει, ἂν πάρῃ Χαναναία γιὰ γυναῖκα τοῦ, καὶ ἄς ζῆ ἀνάμεσα στὴ θεοβοβούμενη φυλὴ τοῦ; "Ὅταν ἀκούῃς, Ἰσραηλίτη μου, ὅτι σὲ τέτοιες ἐπιμιξίαις μιὰ Χαναναία, ποῦ θὰ τὴν πάρῃς γιὰ νύφη σου, «ἀποστήσει υἱὸν σου ἀπ' ἐμοῦ, καὶ λατρεύσει θεοῖς ἑτέροις» ποιὰ ἀμφιβολία σοῦ μένει πλέον, πῶς πολὺ περισσότερον ἓνας Χαναναῖος, ποῦ θὰ τὸν πάρῃς γαμπρὸ σου, «ἀποστήσει τὴν θυγατέρα σου ἀπ' ἐμοῦ, καὶ λατρεύσει θεοῖς ἑτέροις». Αὐτό,

ΜΕ ΤΑ ΧΕΡΙΑ ΣΤΟ ΑΛΕΤΡΙ

«Οὐδείς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖραν αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω εὐθετός ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ» (Λουκ. θ' 62). Τὸ νὰ ἀκολουθῆ κανεὶς τὸν Ἰησοῦ Χριστό, σημαίνει νὰ πολιτεύεται στὸν κόσμον αὐτὸν σύμφωνα μὲ τὶς ἀπαιτήσεις τοῦ ἀγίου θελήματος τοῦ Θεοῦ. Μονάχα ἔτσι μπορεῖ νὰ φθάσῃ καὶ νὰ μπῆ στὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ. Γιὰ νὰ ἐπιτευχθῆ αὐτὴ ἡ συμμόρφωσις κι' αὐτὴ ἡ εἴσοδος, χρειάζονται πολλά. Χρειάζεται πίστις φλογερή, ἀγάπη ἀπεριόριστη, ἐλπίδα ἀδιάπτωτη, ὑπομονή, ἀγῶνας. Ἀνάμεσά τους, σὰν κοινὸ γνώρισμα ὄλων αὐτῶν τῶν προϋποθέσεων, ὑπάρχει ἀπαραίτητα ἡ ἐγκατάλειψις κι' ἡ περιφρόνησις τῶν θελημάτων καὶ τῶν φοβήτρων τῆς ἁμαρτίας. Ὅπως ὁ γεωργός, ποὺ ἔχει φουχτώσει τὶς λαβὲς τοῦ ἄροτρον, γιὰ νὰ ὀργώσῃ τὸ χωράφι, δὲν κυττάζει πίσω του, ἀλλὰ μπροστά του, σὲ ὅ,τι ἔχει νὰ κάνῃ, ἔτσι ὁποῖος ἀκολουθεῖ ἀληθινὰ τὸν Κύριον, ἐγκαταλείπει καὶ περιφρονεῖ ὅ,τι ἀντιπροσωπεύει τὴν ἁμαρτία, κι' ἀφοσιώνεται στὸ νὰ κυττάζῃ πῶς, ἐφαρμόζοντας τὶς θεῖες ἐντολές, θὰ κάνῃ τὸ καλὸ καὶ σωτήριο ὄργωμα τοῦ ἑαυτοῦ του.

Τὸ ἴδιο, μὲ κάπως διαφορετικὰ λόγια, ἐπαναλαμβάνει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ἡ μεγάλη αὐτὴ ἠχώ τοῦ Κυρίου, προβάλλοντας τὸ παράδειγμα τῆς ἴδιας του τῆς ζωῆς. Γράφει, λοιπόν, πρὸς τοὺς πιστοὺς τῶν Φιλίππων: «Τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, κατὰ σκοπὸν διώκω ἐπὶ τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Φιλιπ. γ' 14).

Τὸ νὰ ζῆ κανεὶς σύμφωνα μὲ τὰ ὅσα δίδαξε ὁ Χριστός, εἶναι μιὰ ἀποκοπὴ καὶ μιὰ πρόοδος. Μὲ τὴ μετάνοια, ἀποκοπτόμαστε ἀπὸ τὴν ἁμαρτία καὶ μπαίνουμε στὴν ἐπικράτεια τοῦ θείου θελήματος. Τάσσουμε τὸν ἑαυτό μας κάτω ἀπὸ τὴ δεσποτεία τοῦ Κυρίου. Ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία δὲν μένει ἔτσι ὀλότελα πίσω. Μᾶς συνοδεύει μὲ τὶς ὑποβολές καὶ τοὺς πειρασμοὺς τοῦ Πονηροῦ, μὲ τὰ πάθη καὶ τὶς ροπές, ποὺ φέρουμε μέσα μας. Πρέπει,

ἂν καὶ ἀποσιωπήθηκε, εἶναι ὀλοφάνερο μέσα στὸ πρῶτο γιὰτὶ συνακολουθεῖ· κι' ἀπ' αὐτὸ ποὺ εἰπώθηκε συμπεραίνεται πολὺ εὐκολα.

(Συνεχίζεται)

Ἀποδ. ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

λοιπόν, όχι μιὰ φορά, ἀλλὰ διαρκῶς νὰ τὴν ἀφήνουμε πίσω μας. Αὐτὸ εἶναι ἡ πρόοδος στὴν κατὰ Χριστὸν ζωὴ.

Γιὰ ἓνα μεγάλο μετανοημένο, πρότυπο ὄλων τῶν μετανοούντων, τὸν προφητάνακτα Δαβίδ, στάθηκε ἀνάγκη νὰ διαβεβαιώσῃ τὸν Θεό, ὅταν ἀποφάσισε ν' ἀλλάξῃ ζωὴ: «Καὶ ἡ ἁμαρτία μου ἐνώπιόν μου ἐστὶ διὰ παντός» (Ψαλμ. ν' 5). Ἄλλὰ ἡ διαβεβαίωσις αὐτῆ ἦταν μιὰ ψυχικὴ ἀνάγκη, μέσα στὴν κάμινο τῶν τύψεων, μέσα στὴν πρώτη φάσι τῆς μετάνοιας. Δὲν ἀνταποκρινόταν σὲ μιὰ συνεχῆ πραγματικότητα. Ὁ Δαβίδ ἤθελε νὰ πῆ ὅτι εἶχε βαθεῖα καὶ ζωερὴ συναίσθησις τῆς ἁμαρτίας του. Ἄλλὰ ἡ μετάνοια εἶναι δυὸ πράγματα. Πρῶτα, τὸ ὅτι βλέπουμε ξαφνικὰ μπροστά μας, σὲ ὅλη τὴν ἀπάισια ὄψι τῆς, τὴν ἁμαρτία. Κι' ὕστερα, ὅτι, ἐπειδὴ ἀκριβῶς τὴ βλέπουμε ὅπως εἶναι στὴν πραγματικότητα, ξεκόβουμε μὲ ἀποτροπιασμὸ ἀπ' αὐτὴ καὶ στρεφόμεσθε πρὸς τὸ Θεό. Κι' ὀδεύουμε πρὸς τὸν Θεό, ἀκολουθῶντας τὸν εὐθὺ δρόμο τοῦ ἁγίου του θελήματος, κάνοντας τὴ ζωὴ μας εὐθετη. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς κι' ὁ Δαβίδ παρὰ κάτω ζητεῖ ἀπὸ τὸν Θεό: «Ἀπόστρεψον τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν μου καὶ πάσας τὰς ἀνομίας μου ἐξάλειψον»(11). Καὶ παρακάτω: «Καὶ πνεῦμα εὐθὲς ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοισ μου»(12). Ὁ καρπὸς τῆς μετάνοιας εἶναι ἡ ἐξάλειψις τῆς ἁμαρτίας, ἡ εὐθεῖα προχώρησις στοῦ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ἡ πλήρης μετάνοια εἶναι, λοιπόν, παράτημα πίσω τῆς ἁμαρτίας ὀλόκληρης, τόσο δηλαδὴ ἐκείνης, πού ἔχουμε σωρεύσει στὴν ὡς τώρα ζωὴ μας, τῆς ἁμαρτίας σὰν ἐνοχῆς πού τὴν ἐξάλειψαι ὁ Θεός, ὅσο καὶ τῆς ἁμαρτίας, πού μᾶς ξανακαλεῖ νὰ τῆς ὑποταχθοῦμε, νὰ γίνουμε ὑποχείριό της. Αὐτὴ τὴ διπλῆ ἁμαρτία ἀφήνει πίσω του ὁποῖος ἀδράχνει ἀποφασιστικὰ τὸ ἀλέτρι τῆς ἁγιοποιήσεώς του. Καὶ μονάχα κρατῶντας τὴ διαρκῶς πίσω του, γίνεται εὐθετος στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, προοδεύει ἀληθινὰ στὸν δρόμο τοῦ Χριστοῦ, φθάνει στὸν παράδεισο.

Ἄλλο ἡ συναίσθησις τοῦ πόσο ὑποκείμενοι εἴμαστε στὴν ἁμαρτία, ἂν ἀφεθοῦμε στὶς ἴδιες μας δυνάμεις καὶ δὲν στηριχθοῦμε στοῦ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, κι' ἄλλο τὸ νὰ ὑποφέρουμε καὶ μετὰ τὴν ἐξάλειψι τῆς ἐνοχῆς μας ἀπὸ τῆς θεῖας χάρις ἢ τὸ νὰ δίνουμε προσοχὴ καὶ ν' ἀτενίζουμε τίς καινούργιες προκλήσεις τῆς ἁμαρτίας.

Ἐπῆρχαν Ἅγιοι, πού διαλέγονταν μὲ τὸν Πονηρὸ καὶ τὴν ἁμαρτία. Ἄλλὰ τὰ παραδείγματα αὐτὰ δὲν δείχνουν τίποτε ἄλλο παρὰ μιὰ ἀνώτερη δύναμι ἀποστροφῆς, πού ὄχι μόνο ἐκδηλώνονταν μὲ τὴν ἀποκοπὴ καὶ τὴ φυγὴ, ἀλλὰ εἶχε καὶ τὴν πολυτέλεια τῆς ἀκράδαντης βεβαιότητος, ὅτι, ὅπου ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ

ἐπικρατεῖ, ἡ ἁμαρτία εἶναι δυνατὸν νὰ ξανακυτταχθῆ, γιατί σ' αὐτῇ τὴν περίπτωσι ὁ ἄνθρωπος δὲν κινδυνεύει νὰ ἐντυπωσιασθῆ ἀπὸ τίποτε πᾶνω τῆς, οὔτε ἀπὸ τὰ φόβητρά της οὔτε ἀπὸ τὰ θέλητρά της.

Θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ φαντασθῆ τὴν ἐξῆς περίπτωσι. Εἶναι πολὺ ἀπίθανο νὰ συμβῆ, ἀλλὰ δὲν θὰ τὸ ἀποκλείαμε, ξέροντας σὲ τί ἔνδοξες ἀκρότητες μπορεῖ νὰ φθάσῃ ἡ πρωτοτυπία τῆς ἀγιότητος. Ἕνας μεγάλος ἁμαρτωλὸς μετανοεῖ κι' ἀποσύρεται στὴν ἔρημο. Περνᾷ, λοιπόν, ὅλο τὸν βίον του, κάνοντας ἕνα τάμα συντριβῆς. Δὲν προσεύχεται ποτὲ ἀπ' εὐθείας, στὸν Θεό, θέλοντας ἔτσι νὰ δείξῃ πόσο συναισθάνεται τὴν ἀναξιότητά του. Προσεύχεται στραμμένος πρὸς τὸν Διάβολο, ὑβρίζοντας τὸν ἐξ ὀνόματος τοῦ ἑλέους, τῆς δυνάμεως καὶ τῆς δόξας τοῦ Θεοῦ, μέσα στὰ ὁποῖα αὐτός, τὸ κτίσμα τοῦ Θεοῦ, πού ἄλλοτε ἦταν ὑποχείριο στὸν Διάβολο, βρίσκεται τώρα, μιὰ κι' ὁ Θεὸς ἔλεψε τὸ κτίσμα του καὶ τοῦ συγχώρησε τὸν πρότερον βίον. Ἀλλὰ εἶτε αὐτὸς ὁ φανταστικὸς ἀδιάκοπος διάλογος εἶτε οἱ περιστατικοὶ διάλογοι τῆς πραγματικότητος, οἱ διάλογοι μὲ τὸν Διάβολο καὶ τὴν ἁμαρτία, πού κάνουν ποῦ καὶ ποῦ οἱ πολὺ ἀγιασμένες καὶ δυνατὲς ψυχές, δὲν εἶναι ἡ στροφή καὶ τὸ κύτταγμα, πού ἐμποδίζουν τὴν κατὰ Χριστὸν πρόοδο καὶ τὴν εἴσοδο στὴν βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Ἀφήνοντας, λοιπόν, πίσω μας τὴν ἁμαρτία, ἃς κρατᾶμε καλὰ τὶς λαβὲς τοῦ ἀρότρου κι' ἀτενίζοντας στὶς γραμμὲς τοῦ θεοῦ θελήματος, ἃς ὀργώνουμε τὸν νοητὸ ἀγρὸ τοῦ εἶναι μας, ὥστε νὰ ἀποδειχθοῦμε καλὴ κι' ἀγαθὴ γῆ τοῦ Κυρίου καὶ νὰ συγκομίσουμε τὴν οὐράνια μακαριότητα.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΑΜΟΥ ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ

ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ

ΤΟΜΟΙ 1-5

ΕΚΑΣΤΗ ΣΕΙΡΑ ΔΡΧ. 300

**Πωλοῦνται εἰς τὰ Γραφεῖά μας, ἀποστέλλονται δὲ
καὶ ταχυδρομικῶς ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.**

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 11/1965 φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως (τεῦχος Πρῶτον) ἐδημοσιεύθη ἡ πρᾶξις χορηγήσεως τοῦ ἐκ 500 δρχ. ἐπιδόματος, ἔχουσα οὕτω :

Πρᾶξις ὑπ' ἀριθμ. 1 τῆς 7 Ἰανουαρίου 1965

«Περὶ χορηγήσεως εἰδικοῦ ἐπιδόματος ἀπὸ 1.1.1965 εἰς Ἐφημέριους ὑπηρετοῦντας εἰς χωρία καὶ κωμοπόλεις πληθυσμοῦ μέχρι 1.500 κατοίκων».

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Λαβὸν ὑπ' ὄψει:

1) Τὴν διάταξιν τῆς παραγράφου 4 τοῦ ἄρθρου 21 τοῦ Α.Ν. 1502/1950, δυνάμει τῆς ὁποίας ἐπιτρέπεται ἡ διὰ πράξεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ρυθμίσις τῶν ἀποδοχῶν τῶν Ἐφημερίων.

2) Τὴν ἐν προκειμένῳ Κυβερνητικὴν ἀπόφασιν

3) Σχετικὴν εἰσήγησιν τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ ἀποφασίζει:

Τὴν ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 1965 χορήγησιν εἰς τοὺς Ἐφημέριους τοὺς μισθοδοτούμενους δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ Α.Ν. 536/1965 εἰς βᾶρος τοῦ χρηματικοῦ λογαριασμοῦ «Κεφάλαια πρὸς πληρωμὴν μισθῶν Ἐφημεριακοῦ Κλήρου» καὶ ὑπηρετοῦντας εἰς χωρία καὶ κωμοπόλεις πληθυσμοῦ μέχρι 1.500 κατοίκων εἰδικοῦ ἐπιδόματος ἐκ δρχ. 500 μηνιαίως, καταβαλλομένων ὑφ' οὗς ὅρους καὶ προϋποθέσεις καταβάλλεται καὶ ὁ μισθὸς αὐτῶν.

Τὸ ἐπίδομα τῆς παρουσίας δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν κατὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῶν ἐπιδομάτων τοῦ Ν. 3859/1958.

Ὁ Πρόεδρος

Ὁ Ἀντιπρόεδρος

Τὰ Μέλη

Ἀκριβὲς ἀντίγραφον

Ἐν Ἀθήναις τῇ 19 Ἰανουαρίου 1965

Ὁ Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου
Σ. ΣΠΥΡΙΔΑΚΗΣ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

Ο ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ 1965

Κατωτέρω δημοσιεύομεν ενδιαφέροντα άποσπάσματα του προϋπολογισμού του Τ.Α.Κ.Ε. δια τὸ 1965, ὅστις ὑπεβλήθη ἐσχάτως εἰς τὸ Δ.Σ. τοῦ Ταμείου.

Τὰ προϋπολογιζόμενα πραγματικά ἔσοδα καὶ ἔξοδα ἀπάντων τῶν Κλάδων ἀνέρχονται εἰς:

	ΤΑΚΤΙΚΑ	ΕΚΤΑΚΤΑ	ΣΥΝΟΛΟΝ
ΕΣΟΔΑ	50.515.702	2.054.002	52.569.704
ΕΞΟΔΑ	47.736.195	2.902.001	50.638.196
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	350.000	50.000	400.000
ΣΥΝΟΛΟΝ	48.086.195	2.952.001	51.038.196
ΠΕΡΙΣΣΕΥΜΑ ἢ ΕΛΛΕΙΜΑ	+ 2.429.507	— 897.999	+ 1.531.508

Κατὰ κλάδους, τὰ προϋπολογιζόμενα ἔχουν:

	Ἔσοδα	Ἔξοδα	Περίσ. ἢ Ἐλ.
1. Συντάξεων	42.539.702	38.562.096	+ 3.977.606
2. Ἀρωγῆς	4.320.001	4.577.000	— 256.999
3. Ἀσθενείας	5.710.001	7.499.100	— 1.789.099
	52.569.704	50.638.196	+ 1.931.508
Ἀποθεματικά	—	400.000	— 400.000
	52.569.704	51.038.196	+ 1.531.508

Ἐκ τῶν κειμένων διατάξεων ὁ Κλάδος Ἀρωγῆς τυγχάνει αὐτοτελῆς, ἐνῶ τὰ, ἐκ τῆς διαχειρίσεως τοῦ Κλάδου Ἀσθενείας ἀποτελέσματα ἐντάσσονται εἰς τὸν Κλάδον Συντάξεων. Τοῦτου κατόπιν αἱ προβλέψεις τοῦ προϋπολογισμοῦ ὡς πρὸς τὰ ἀποτελέσματα διατυπῶνται ὡς ἐξῆς:

ΚΛΑΔΟΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ: Πλεόνασμα Δρχ.	3.977.606
μειούμενον, κατὰ τὸ ἔλλειμμα τοῦ Κλάδου Ἀσθενείας ἐκ δρχ.	
1.789.099 καὶ τὰ ἀποθεματικά ἐκ δρχ. 400.000, ἧτοι ἐν συν- όλῳ κατὰ	2.189.099
Ἀφῆγει ὑπόλοιπον ὡς περίσσειμα τοῦ Κλάδου Συν/ξεων δρχ.	1.788.507

ΚΛΑΔΟΥ ΑΡΩΓΗΣ: Ἐλλείμμα »	256.999
Ἀπομένον καθαρὸν πλεόνασμα τῶν τριῶν Κλάδων δρχ.	1.531.508

Ἐκ τῶν γενικῶν τούτων ἐνδείξεων τοῦ προϋπολογισμοῦ εἶναι φανερόν, ὅτι μόνιμος καὶ οὐσιαστικὴ βελτίωσις τῶν παροχῶν, ὑπὸ τὸ καθεστῶς τῆς παρούσης διαρθρώσεως πόρων καὶ παροχῶν, δὲν εἶναι δυνατὸν ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ προταθῇ ἢ νὰ προγραμματισθῇ διὰ τὸ ἐγγὺς μέλλον. Ἀλλὰ περὶ τούτου ὡς καὶ τῆς οικονομικῆς ἐν γένει θέσεως τοῦ Ὄργανισμοῦ ἀναμένομεν ν' ἀποφανθῇ ἀκριβέστερον, ἢ ἀποφασισθεῖσα νὰ γίνῃ ἀναλογιστικὴ μελέτη.

Ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν καθ' ἕκαστον Κλάδων ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν τὰ ἐξῆς:

Ὡς πρὸς τὸν Κλάδον Συντάξεων:

Σκοπὸς τοῦ Κλάδου: ἡ παροχὴ συντάξεως, λόγῳ γήρατος, ἀναπηρίας, πρόωρου θανάτου καὶ πολυετοῦς ὑπηρεσίας. Ἡσφαλισμένοι ἐν ἐνεργείᾳ 8.290. Συνταξιοδοτούμενοι 3.229. Ποσοστὸν συνταξιοδοτούμενων ἐναντι τῶν ἐν ἐνεργείᾳ 39 πρὸς 100.

Τὰ προϋπολογιζόμενα τοῦ Κλάδου τούτου εἰδικῶς:

	Τακτικά	Ἐκτακτα	Συνολικῶς
ΕΣΟΔΑ	40.503.701	2.009.000	42.539.702
ΕΞΟΔΑ	37.941.095	621.001	38.562.09
ΠΕΡΙΣΣΕΥΜΑ	2.589.606	1.388.000	3.977.606

Ὅπως τὰ ἔσοδα τοῦ Κλάδου Συντάξεων ἀνέρχονται εἰς 42.539.702, τὰ ἔξοδα εἰς 38.562.096, τὸ δὲ περίσσευμα εἰς 3.977.606.

★

Αἱ προερχόμεναι ἤδη συντάξεις εἶναι, κατ' ἀρχήν, καθ' ἃ εἰς τὸ οἰκεῖον μέρος τῆς παρούσης ἀναλύεται, ἀνάλογοι πρὸς τὰς ἀποδοχὰς ἐνεργείας, καὶ τὸν χρόνον συμμετοχῆς, εἰς πολλὰς δὲ περιπτώσεις καὶ μάλιστα εἰς ἐκείνας εἰς ἃς, ἐκτὸς τῆς ὀργανικῆς συντάξεως, ἐξακολουθεῖ νὰ παρέχεται καὶ τὸ πάγιον ἐπίδομα, εἶναι καὶ ὑψηλότεραι τῶν μισθῶν ἐνεργείας. Παρὰ ταῦτα, ὡς πόρος ζωῆς ἐξεταζόμεναι αἱ παρεχόμεναι συντάξεις, δὲν δύνανται νὰ θεωρῶνται ἐπαρκεῖς διὰ τὴν κάλυψιν τῶν βασικῶν βιοτικῶν ἀναγκῶν τοῦ ἱερέως.

Αὐξήσις μικρὰ τῶν συντάξεων ἐπραγματοποιήθη κατὰ τὸ προηγηθὲν ἔτος 1964, διὰ τοῦ καθορισμοῦ:

α) Διὰ τοὺς ἀμέσους καὶ ἐμμέσους συνταξιούχους τοὺς συνταξιοδοτηθέντας συμφώνως πρὸς τὰς ἰσχυούσας πρὸ τῆς 30.6.51 διατάξεις, τὸ ποσὸν τῶν 600 δρχ. μηνιαίως, ἢ ἐφ' ὅσον ἢ κατὰ μῆνα σύνταξις ὑπερβαίνει τὸ ποσὸν τῶν δρχ. 600 εἰς δρχ. 700 μηνιαίως.

β) Διὰ τοὺς ἀμέσους καὶ ἐμμέσους συνταξιούχους τοὺς συνταξιοδοτηθέντας καὶ συνταξιοδοτηθσομένους συμφώνως πρὸς τὰς ἰσχυούσας μετὰ τὴν 1.7.51 διατάξεις, ὡς κατώτατον ὄριον συντάξεως ὀρίζεται τὸ ποσὸν τῶν δρχ. 600 μηνιαίως καὶ

γ) Διὰ τοὺς λαμβάνοντας προσωποπαγῆς ἐπίδομα δυνάμει τοῦ ἄρθρου 13 παρ. 1 ἔδαφ. 3 τοῦ 24.8.31 Καταστατικοῦ ὡς συνεπληρώθη διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 12391/16.2.62. Ὑπουργ. ἀποφάσεως κατώτατον ὄριον τοῦ ἐπιδόματος τούτου ὀρίζεται ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1964 τὸ ποσὸν τῶν δρχ. 600.

Ἡ ἐπιβάρυνσις ἐκ τοῦ λόγου τούτου ἀνήλθεν εἰς τὸ ποσὸν τῶν δραχμῶν 2 ἑκατομμυρίων περίπου, ἐτησίως.

Οἱ μέλλοντες νὰ συνταξιοδοτηθῶσι κατὰ τὸ 1965, ἐφ' ὅσον θὰ ἔχωσι συμπληρώσει τὸ 35ον ἔτος ἀσφαλίσεως, θὰ τύχωσι συντάξεως ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀποδοχῶν των, (βασικὸς μισθὸς + ἐπιδόματος πυλυετίας, μὴ λαμβανόμενου ὑπ' ὄψιν τοῦ 300/δρχ. ἐπιδόματος), ὡς ἐξῆς:

α' κατηγ.	ἀποδ.	2.167	σύνταξ.	1.734 + παγ.ἐπίδ.	0 = 1.734
β'	»	1.739	»	1.391 + »	0 = 1.391
γ'	»	1.436	»	1.149 + »	42 = 1.191
δ'	»	1.122	»	897 + »	144 = 1.041

Ὅπως καὶ προηγουμένως εἶπομεν μόνιμον καὶ σοβαρὰν περαιτέρω βελτίωσιν τῶν συντάξεων, ἐκ τῶν κειμένων πόρων, δὲν τὴν θεωροῦμεν δυνατὴν καὶ εἰς περιπτώσιν ἀκόμη καθ' ἣν ὁ Κλάδος Συντάξεων καθίστατο ἀποτελελῆς, ἀπαλλασσόμενος τῶν βαρῶν ἐκ τῶν ἀνοιγμάτων τοῦ Κλάδου Ἀσθενείας.

Σημειωτέον, ὅτι, ἐν ὄψει τῆς καταρτιζομένης ἀναλογιστικῆς μελέτης καὶ μέχρι ὑποβολῆς τῶν πορισμάτων αὐτῆς, ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένῃ ἐκκρεμὲς καὶ τὸ αἴτημα τοῦ συνυπολογισμοῦ, κατὰ τὴν ἀπονομὴν τῶν συντάξεων, τοῦ ἀπὸ 1.4.1963 χορηγουμένου εἰς τοὺς ἱερεῖς 300/δρχ. ἐπιδόματος, περὶ τῆς χορηγήσεως τοῦ ὁποίου ἀπεφάσισε μὲν τὸ Δ. Συμβούλιον ἐπεφυλάχθη ὅμως νὰ παράσχῃ τὴν ἐγκρίσιν του τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθν. Παιδείας καὶ Ὀρθοσκευμάτων ἐν ἀνάμονῃ τῆς ὑποβολῆς τῆς ἀναλογιστικῆς μελέτης.

(Συνεχίζεται)

ΝΕΟΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ

Ἀπὸ 23.12.1964 ἕως 25.1.1965 ἐχορηγήθησαν παρὰ τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. αἱ κάτωθι συντάξεις καὶ ἐφ' ἅπαξ βοηθήματα:

Αἰδεσιμ. Τσιρπινίδην Χαράλαμπον, Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, γ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 1.142. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 29.894.

Αἰδεσιμ. Τριανταφύλλου Ἐμμανουήλ, Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 75. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 24.297.

Πρεσβυτέραν Δέσποιναν Δ. Κανδηλάπτου, Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου, γ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 600. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 29.951.

Αἰδεσιμ. Νικήταν Δημήτριον, Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 1003. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 24.492.

Πρεσβυτέραν Σπυριδούλαν Φ. Κωσταρᾶ, Ἱερᾶς Μητροπόλεως Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις 696. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 24.453.

Πρεσβυτέραν Λουλούδαν Σ. Σαπουντζή, Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως, γ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 600. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 15.265.

Αἰδεσιμ. Ἀλαμάνον Δωρόθεον, Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πρεβέζης, δ' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 700. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 22.757.

Πρεσβυτέραν Ἐλένην Φ. Μυρίντζου, Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μυτιλήνης, β' μισθολογικῆς κατηγορίας. Σύνταξις δρχ. 657. Ἐφ' ἅπαξ δρχ. 34.824.

Παρακαλοῦνται τὰ Ἐκκλ. Συμβούλια τῶν Ἱ. Ναῶν, οἵτινες λαμβάνουν τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία», ὅπως καταβάλουν εἰς τὸ Τοπικὸν ΤΑΚΕ τῆς περιφέρειας τῶν τὴν τυχὸν ὀφειλομένην συνδρομῆν των, ἥτις ἀπὸ τοῦ ἔτους 1957 καθωρίσθη εἰς δρχ. 30 ἐτησίως, ἐκτὸς τῶν Ἱ. Ναῶν τῶν περιφερειῶν Ἀθηνῶν—Πειραιῶς, τῶν ὁποίων ἡ συνδρομὴ καθωρίσθη εἰς δρχ. 50, 75 ἢ 100, ἀναλόγως τῆς κατηγορίας ἐκάστου.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Πανοσ. Ἀρχιμ. Μηχανετζόγλου Γαβριήλ, Σαρακίνην Γρεβενῶν. Ἐνεγράφητε καὶ ἀπεστείλαμεν εἰς ὑμᾶς τὰ ἀπὸ 1.1.64 ἕως νῦν κυκλοφορήσαντα τεύχη. Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς σας ἐπληροφορήθημεν τὴν ἐφημερίαν σας.— Πανοσ. Ἀρχιμ. Φλεβοτόμον Χριστόδουλον Μέγαρον Ἀττικῆς. Ἐγένετο ἡ ἀλλαγὴ εἰς τὴν διεύθυνσίν σας. Εὐχαριστοῦμεν ἀντευχόμενοι.— Αἰδεσιμ. Ἀρέστην Θεόδωρον, Μεστὰ Γουμένισσης Κιλίκις. Ἐτακτοποιήθη ἡ διεύθυνσίς σας. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν καὶ ἀποστέλλομεν τὰ φύλλα τοῦ «Ἐφημερίου» ἀπὸ 1.1.64 ἕως νῦν.— Αἰδεσ. Παπαχρήστου Κωνσταντῖνον. Ἀμπελόκηποι Τ. 606. Διεκόψαμεν τὴν ἀποστολὴν κατ' αἰτησίαν σας.— Αἰδεσιμ. Γκότσην Νικόλαον. Καλλιρρόην Μεσσηνίας. Ἐνεγράφητε εἰς τὰ παρ' ἡμῖν συνδρομητολόγια καὶ ἀπεστείλαμεν εἰς ὑμᾶς τὰ ἀπὸ 1.1.64 κυκλοφορήσαντα τεύχη. Δὲν μᾶς εἶχαι ἀναγγεῖλει τὴν μετὰθεσίαν σας ἐγκαίρως, ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν σχεδὸν ἐνὸς ἔτους.— Αἰδεσιμ. Κ. Θεολογίτην, Ἀσημένιον Σ.Σ. Πυθίου Διδυμοτείχου. Ἐστάλησαν ἅπαντα τὰ ζητηθέντα τεύχη.— Κύριον Ἀνάργυρον Σκουτέλην, Καθηγητὴν Ἀμφικλειαν, Ἐνεγράφητε διὰ τὸ ἔτος 1965.— Παγκύπριον Ἐνωσιν Ἑλλήνων Θεολόγων. Παλλουριώτισαν— Λευκωσίας Κύπρου. Ἐνεγράφητε καὶ θὰ ἀναμείνωμεν εὐχαρίστως τὸ περιοδικόν σας.— Αἰδεσ. Λαμπρόπουλον Ἰωάννην. Βάχλια, Κοντοβαζαίνης Γορτυνίας. Ἐνεγράφητε καὶ τοῦ λοιποῦ θὰ λαμβάνητε τακτικῶς τὸ φύλλον. Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς σας ἐπληροφορήθημεν τὴν ἐφημερίαν σας. Ἀπεστείλαμεν δὲ εἰς ὑμᾶς τὰ ἀπὸ 1.1.64 ἕως νῦν τεύχη.— Αἰδεσιμ. Θεοδωρίδην Ἰωάννην, Γρεβενὰ Κοζάνης. Συνδρομὴ σας ἀνευθώθη καὶ ἀποστέλλομεν ὑμῖν τακτικῶς τὰ τεύχη. Εὐχαριστοῦμεν.— Κύριον Πέτρον Πανταζόπουλον, Καθηγητὴν. Πεταλίδι Μεσσηνίας. Ἐνεγράφητε εἰς ἀμφοτέρα τὰ περιοδικὰ καὶ θὰ ἀναμείνωμεν τὰς συνδρομάς σας.— Αἰδεσιμ. Μέρμηγκαν Χριστ., Νεοχώριον Ναυπακτίας. Μετὰ τὴν συμπλήρωσιν 35ετοῦς ἐφημεριακῆς ὑπηρεσίας σας (Ἰούνιος 1965) δύνασθε νὰ υποβάλλητε τὰ δικαιολογητικά σας διὰ νὰ συνταξιοδοτηθῆτε. Ἐὰν ἀνήκετε εἰς τὴν Β' μισθολογικὴν κατηγορίαν ἡ σύνταξις σας θὰ εἶναι 1380 δραχμὰ εἰς τὸ ἑφ' ἅπαξ βοήθημα 34.000 περίπου.— Herry Karl Breiteneder. Ἐνεγράφητε καὶ σᾶς ἀπηντήσαμεν δι' ἰδιαιτέρας ἐπιστολῆς.— Αἰδεσ. Μαυρουδὴν Φίλιππον. Ἄργος Ὀρεστικὸν Καστορίας. Ἐγένετο ἡ ἀλλαγὴ εἰς τὴν διεύθυνσίν σας καὶ σᾶς ἀπεστείλαμεν ζητηθέντα τεύχη.— Αἰδεσιμ. Ἰωαννίδην Χαράλαμπον. Πλατανότοπον, Μεσορώτης Καβάλλας. Ἐγένετο ἡ ἀλλαγὴ εἰς τὴν διεύθυνσίν σας.— Αἰδεσ. Κων. Ξένον, Καταστάριον Ζακύνθου. Ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ παρελθόντος ἔτους 1964 συνεπληρώσατε τὸ 75ον ἔτος τῆς ἡλικίας σας καὶ ἀπεκτησάτε δικαίωμα συνταξιοδοτικῆς. Ἐξερχόμενος τῆς ὑπηρεσίας θὰ λάβετε δρχ. 1041 μηνιαίως ὡς σύνταξιν καὶ περὶ τὰς 25.000 δρχ. ὡς ἐφ' ἅπαξ βοήθημα. Αἰδεσ. Κωνστ/νον Διακόπουλον, Πουρνιά Κονίτσης. Ἐχετε δίκαιον, τὸ ἐπίδομα ἔπρεπε νὰ τὸ λαμβάνετε ἀπὸ 10ης Ὀκτωβρίου 1958, ἐφ' ὅσον βεβαίως κατὰ τὸν χρόνον ἐκείνον τὸ χωρίον εἰς τὸ ὅποιον ὑπηρετεῖτε δὲν εἶχεν περισσότερας τῶν 70 οἰκογενειῶν (ἦτοι περισσότερας τῶν 350 κατοικῶν). Ἐὰν αἱ προϋποθέσεις παροχῆς τοῦ ἐπιδόματος συνέτρεχον καὶ πρὸ τῆς 1ης Ἰουλίου 1962, νὰ κάμετε μίαν αἴτησιν εἰς τὴν Ἰ. Μητρόπολιν σας, ἥτις καὶ θὰ τὴν διαβιβάσῃ εἰς τὸ Ἰ. Υπουργεῖον Παιδείας, τὸ ὅποιον καὶ εἶναι ἀρμόδιον ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Ἐὰν ἡ ἀπάντησις τοῦ Ἰ. Υπουργείου εἶναι ἀρνητικὴ γράψατέ μας ἐκ νέου. Αἰδεσ. Στέφανον Φαγογιάννην, Κάλιαφατιῶνα Κερκύρας. Λησμονήσατε νὰ μᾶς γράψετε τὸ ἔτος γεννήσεώς σας,

στοιχείον απαραίτητον γὰρ νὰ ὑπολογισθῇ ἡ σύνταξις σας. Διότι συντάξιμα εἶναι τὰ ἔτη μέχρι τῆς συμπληρώσεως τοῦ ὁρίου ἡλικίας (75ον ἔτος). Μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ 75ου ἔτους τὰ διανύμενα ἐν ὑπηρεσίᾳ ἔτη δὲν ἐπαυξάνουν τὴν σύνταξιν. Θὰ ἀναμεινόμεν λοιπὸν ἐπιστολὴν σας. Ὡς πρὸς τὸ ἐπίδομα τῶν 500 δραχμῶν, ἡ πρᾶξις τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου δημοσιεύεται εἰς τὸ παρὸν φύλλον τοῦ «Ἐφημερίου». Θὰ καταβληθῇ ἀναδρομικῶς ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1965. Σχετικῶς μὲ τὴν κλιμάκωσιν τῆς σύντάξεως καὶ τοῦ ἐφ' ἅπαξ σᾶς γράφομεν ὅτι αὐτὴ ὀφείλεται εἰς τὸν διάφορον χρόνον συμμετοχῆς τῶν ἠσφαλισμένων εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. Αἰ δ ε σ. Ἄ ν τ ὶ ν ο ν Ἄ ρ γ υ ρ ὶ ν, Καρυανὴν Καβάλας. Πλήρη σύνταξιν δύναται νὰ λάβῃ ὁ ἠσφαλισμένος μόνον ὅταν ἔχη 35 ἐτῶν συμμετοχὴν εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. Διὰ λόγους ἀσθενείας δὲν δύναται νὰ λάβῃ κανεὶς πλήρη σύνταξιν, ἐντὸς ἐκείνου συμπίπτῃ νὰ ἔχη 35 ἐτῶν συντάξιμον ὑπηρεσίαν. Θὰ λάβῃ λοιπὸν μειωμένην σύνταξιν. Ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ λάβῃ ἔστω καὶ μειωμένην σύνταξιν λόγῳ ἀσθενείας θὰ πρέπει νὰ ἔχη τοὐλάχιστον 15 ἐτῶν συμμετοχὴν εἰς τὸ Τ.Α.Κ.Ε. καὶ λόγῳ τῆς ἀσθενείας του νὰ μὴ δύναται ὁ ἠσφαλισμένος νὰ ἐκτελέσῃ τὸ λειτούργημά του. Αἰ δ ε σ. Ἄ λ ε ξ. Π α π. Π. Ἡ σύνταξις σας θὰ ἀνέλθῃ εἰς τὸ ποσὸν τῶν 965 δρχ. μηνιαίως. Τὸ ἐφ' ἅπαξ εἰς δρχ. 25.000 περίπου. Διὰ πληρεστέρας πληροφορίας γράφατέ μας τὸ ἔτος τῆς γεννήσεώς σας.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Σχέσεις Χριστιανισμοῦ καὶ Κράτους. — Φωτίου Κόντογλου, Ἡ ὄνος τοῦ Βαλαάμ ὀμιλοῦσα μὲ φωνὴν ἀνθρωπίνην. — Ἀνθίμου Θεολογίτη, Ὁ Σαμουήλ. — Ἀρχιμ. Χριστοφόρου Καλύβα, Ἱεροκ. Ἱ. Μητροπόλεως Χαλκίδος, 53. Πρόσκλησις. — Ἀρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη, Ἱεροκ. Ἱ. Μητροπόλεως Νικοπόλεως, Ἀνοικτὴ Ἐπιστολή. — Ὄρησκευτικὴς καὶ ἠθικὴς μελέτης τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Νεκταρίου, Αἰγίνης («Γνώρισε τὸν ἑαυτό σου»). Ἀπόδοσις Θεοδόσῃ Σπεράντσα. — Βασ. Ἡλιάδη, Ἡ Ἁγία Θέκλα (β'). — Ἀρχιμ. Προκοπίου Παπαθεοδώρου, Πλειότερον καὶ καθαρότερον φῶς εἰς τὴν νεολαίαν μας. — «Φιλοθέου Ἀδολεσχίας» μέρος πέμπτον. Ψυχαφελεῖς ἐπιστάσιες ἀπὸ τὸ «Δευτερονόμιον», ὑπὸ Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρωως. Ἀπόδοσις Θεοδόσῃ Σπεράντσα. — Βασ. Μουστάκη, Μὲ τὰ χέρια στὸ ἀλῆτρι. — Εἰδήσεις. Εἰδήσεις τοῦ ΤΑΚΕ. — Ἀλληλογραφία.

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον :
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ
Ὁδὸς Φιλοθέης 19, Ἀθῆναι - Τηλ. 227.689.

Τύποις : ΤΣΙΡΩΝΗ (Μονοτυπικὰ Συγκροτήματα)
Ὁδὸς Μετάνδρου 4, Ἀθῆναι — Τηλέφ. 533.805.

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου : Γ. Σ. Χρυσάφης, Ἰασιωνίδου 22, Σούρμενα